

การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย
ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท

สารนิพนธ์
ของ
วรรณุช อยู่ไถ่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2550

การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย
ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท

สารนิพนธ์
ของ
วรรณช อยู่ไถ่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย
ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท

บทคัดย่อ
ของ
วรรณช อยู่ไถ่

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2550

วรรณช อยู่เลห์. (2550). การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของ
สถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ.

การวิจัยในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท และศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยตามการรับรู้ของครูที่ปรึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม โรงเรียนคุรุประชาสรรค์ และโรงเรียนหันคาพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท จำนวน 232 คน แบ่งเป็นผู้บริหารจำนวน 12 คน ครูที่ปรึกษาจำนวน 220 คน ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารและสัมภาษณ์ ผู้บริหาร จำนวน 12 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยสำรวจครูที่ปรึกษาจำนวน 220 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสำรวจสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ทั้งสามโรงเรียนใช้แผนรักษาความปลอดภัยในรูปแบบของแผนรักษาความปลอดภัยในรูปงานหรือโครงการ ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน มีการกำหนดนโยบายความปลอดภัย มาตรการความปลอดภัย และกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข ตามการรับรู้ของครูที่ปรึกษาของทั้งสามโรงเรียนสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ครูที่ปรึกษารับรู้ว่า มีการดำเนินงานร้อยละ 87.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงานร้อยละ 10.7 และรับรู้ว่าไม่มีการดำเนินงานร้อยละ 1.5
2. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ ครูที่ปรึกษารับรู้ว่า มีการดำเนินงานร้อยละ 76.1 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงานร้อยละ 20.5 และรับรู้ว่าไม่มีการดำเนินงานร้อยละ 3.4
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง ครูที่ปรึกษารับรู้ว่า มีการดำเนินงานร้อยละ 78.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงานร้อยละ 16.3 และรับรู้ว่าไม่มีการดำเนินงานร้อยละ 4.9
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข ครูที่ปรึกษารับรู้ว่า มีการดำเนินงานร้อยละ 79.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงานร้อยละ 17.9 และรับรู้ว่าไม่มีการดำเนินงานร้อยละ 2.3

A STUDY ON THE IMPLEMENTATIONS FOLLOWING SCHOOL SAFETY PLAN
OF LARGE-SIZED SCHOOLS, CHANGWAT CHAINAT

AN ABSTRACT
BY
WORANUT YOULAY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
March 2007

Woranut Youlay. (2007). *A Study on the Implementations following School Safety Plan of Large-sized Schools, Changwat Chainat*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr.Vira Supakit.

The purpose of this research was to study the implementations following school safety plan of large-sized schools, Changwat Chainat, and study the conditions of the implementations following school safety plan in 4 aspects: Preventing and solving drug danger, sexual danger, violence danger and vice danger. The sample of the study consisted of 12 administrators and 220 teachers from Chinat Pittayacom School, Kuruprachasan School and Hunka Pittayacom School under Chainat Educational Service Area Office. In the first phase of the research, the researcher studied the schools' document and interviewed 12 school administrators to collect information. A content analysis was used in this phase. In the second phase, the researcher surveyed 220 homeroom teachers, using a questionnaire based on the issues derived in the first phase. The statistics used to analyze the data were frequency and percentage.

The first phase of the study revealed that the 3 schools had implemented school safety plan as appeared in tasks, projects, and school annual plans. Safety policy, safety standards and safety supported activities were set..

The second phase of the study revealed that the conditions of the implementations following school safety plan of the large-sized schools in preventing and solving drug danger, sexual danger, violence danger and vice danger in the perceptions of the homeroom teachers could be concluded as follows.

1. They perceived the implementations of the Preventing and solving drug danger aspect 87.8%; were not sure 10.7%; and did not perceive 1.5%.
2. They perceived the implementations of the Preventing and solving sexual danger aspect 76.1%; were not sure 20.5%; and did not perceive 3.4%.
3. They perceived the implementations of Preventing and solving violence danger aspect 78.8%; were not sure 16.3%; and did not perceive 4.9%.
4. They perceived the Preventing and solving vice danger aspect 79.8%; were not sure 17.9%; and did not perceive 2.3%.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ และระยะเวลา ในการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องของเนื้อหา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกสรแพทย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ คณะกรรมการพิจารณา ค่าโครงการนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบปากเปล่า ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงวงศ์ ที่ได้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ในการปรับปรุง แก้ไขงานวิจัยให้ดีขึ้นและสมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประยุทธ์ ศรีดารา อาจารย์พรทิพย์ สุพรรณกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรเพ็ญ ศาสตร์ยาภรณ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้เชี่ยวชาญที่เสียสละเวลาให้คำแนะนำในการ ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ และครูโรงเรียนหัตถาภษกรรังษานุรักษ์ ที่ให้ความร่วมมือในการ ทดสอบคุณภาพเครื่องมือรวมทั้งให้คำแนะนำที่ดีแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและครูโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม โรงเรียนครูประชาสรรค์ โรงเรียนหัตถาพิทยาคม ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลทางด้านเอกสาร การให้สัมภาษณ์ และ ตอบแบบสำรวจ เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจ และการให้คำปรึกษาที่ดี ตลอดจนความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน จาก เพื่อน ๆ ร่วมรุ่น 16 (ภาคพิเศษ) การบริหารการศึกษา คุณอำนวยพร ประทุมโพธิ์ พี่สาวที่แสน ดี ส.ต.อ. วัลลภ อยู่เล่าห์ สามี และลูก ด.ญ. วรารัตน์ อยู่เล่าห์ ที่คอยเป็นกำลังใจ บริการและ ดูแลตลอดระยะเวลาของการศึกษาและการทำวิจัยจนสำเร็จ เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อมานิตย์ คุณแม่ประจวบ น่วมภักดี ที่ให้การส่งเสริม และสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ และกำลังใจ ที่สำคัญยิ่งให้กับผู้วิจัยตลอดมา

วรณัฐ อยู่เล่าห์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
สภาพทั่วไปของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท.....	11
การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา.....	18
ความหมายและความสำคัญของความปลอดภัยในสถานศึกษา.....	18
นโยบายและมาตรการด้านความปลอดภัย.....	20
แผนรักษาความปลอดภัย.....	29
การป้องกันและแก้ไขภัยในสถานศึกษา.....	32
ภัยสารเสพติด.....	34
ภัยทางเพศ.....	44
ภัยจากความรุนแรง.....	51
ภัยจากอบายมุข.....	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
งานวิจัยในประเทศ.....	63
งานวิจัยต่างประเทศ.....	66
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	73
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	104
สังเขป ความมุ่งหมาย และวิธีดำเนินการวิจัย.....	104
สรุปผลการวิจัย.....	106
อภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	126
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	150

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษา ขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท.....	74
2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร.....	79
3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครูที่ปรึกษา.....	81
4 ระดับการรับรู้สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด.....	89
5 ระดับการรับรู้สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ.....	93
6 ระดับการรับรู้สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง.....	96
7 ระดับการรับรู้สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข.....	99
8 สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย ของสถานศึกษา ขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามโรงเรียน.....	102

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	ตัวแปรที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา.....	9
2	โครงสร้าง/ผังบริหารจัดการโรงเรียนชนบทพิทยาคม.....	13
3	โครงสร้าง/ผังบริหารจัดการโรงเรียนครูประชาสรรค์.....	15
4	โครงสร้าง/ผังบริหารจัดการโรงเรียนห้วยคตพิทยาคม.....	17
5	แนวทางในการจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน.....	26

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงที่ต้องจัดการศึกษาโดยใช้กระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545: 5)

ความสุขในการเรียนรู้ และการมีชีวิตที่ได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย มีความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน สร้างความไว้วางใจและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองของนักเรียน ความปลอดภัยของนักเรียนจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการจัดบริการทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 5)

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ความเจริญด้านการสื่อสารเทคโนโลยีก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัวหรือปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546: 3-4) ส่งผลให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อการแข่งขันทางการค้า เกิดคดีความเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่มีความรุนแรงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ส่อสอนทางเพศ อบายมุขต่าง ๆ การเล่นเกม มั่วสุม นอกจากนี้ ยังพบปรากฏการณ์ใหม่ที่กำลังเกิดขึ้นในวงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมาคือ การที่เด็กไปโรงเรียนแต่ไม่เรียนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างน่าเป็นห่วง (วรวิทย์ วสันตสารกร. 2548: 84)

ข่าวสารที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และจากพาดหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์ เช่น “ทีวี- สารพัดสื่อลามกกระตุ้นเด็กไวเซ็กซ์” (ไทยรัฐ. 2549: 5) , “7 การ์ตูนอันตรายพบพิรุณ กลายเป็นตำราสอนเซ็กซ์” (มติชน. 2549: 36) , “อนาถวัยรุ่นไทยก่อความผิดทางเพศพุ่งกว่า 2 พันคดี”

(ไทยรัฐ. 2549: 15) และข่าวที่เกี่ยวกับการล่องละเมิดทางเพศ การลงโทษ การใช้ความรุนแรงแก่เด็กและเยาวชนในรอบปีที่ผ่านมา ล้วนเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวไม่เหมาะสมทำให้ผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของนักเรียน สร้างความเศร้าสลดใจให้แก่พ่อแม่ ครู บุคคลใกล้ชิด และสังคมเป็นอย่างมาก สถานการณ์ดังกล่าวทำให้รู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยที่เกิดกับนักเรียนในด้านความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนในการกำหนดแนวทางและมาตรการในการดูแล ปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่เด็กและเยาวชนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ได้เรียนรู้อยู่ในสถานศึกษาอย่างอบอุ่น มั่นใจ ปลอดภัย สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข จึงกำหนดให้สถานศึกษาจัดบริการด้านความปลอดภัยให้กับนักเรียนทุกคนจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในระดับสถานศึกษา ได้แก่ 1. จัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และเครือข่าย ทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ 2. กำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน และ 3. มีการกำกับติดตาม ประเมินผลและรายงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 5,10)

ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความตระหนัก และถือเป็นความรับผิดชอบโดยตรงที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาให้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในเรื่องนโยบายและการวางแผนการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยแสวงหาแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถอยู่ในระบบการศึกษาได้ตลอดหลักสูตร และมีทักษะชีวิตเพียงพอที่จะดูแลตนเองให้ปลอดภัย

จังหวัดชัยนาทมีสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่จัดการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 3 – 4 จำนวน 3 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียน 2,830 คน 1,491 คน และ 1,406 คน ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. 2548: ออนไลน์) โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ทั้ง 3 โรงเรียนดังกล่าว จัดการเรียนการสอนทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ช่วงชั้นที่ 3) และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ช่วงชั้นที่ 4) แบบสหศึกษา เป็นโรงเรียนประจำจังหวัด และโรงเรียนประจำอำเภอ ทั้งสามโรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมในด้านแหล่งเรียนรู้ บุคลากรมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์การสอนสูง มีคุณสมบัติตรงกับสาขาวิชาที่สอน เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของผู้ปกครองและชุมชน มีสื่อเทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอและทันสมัย อีกทั้งมีชุมชนที่เข้มแข็งให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี

จากสถิติของฝ่ายปกครองที่ได้บันทึกพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ทั้งสามโรงเรียนบ่งบอกสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายต่าง ๆ ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน เช่น นักเรียนมีพฤติกรรมทะเลาะวิวาท มั่วสุมอบายมุข เสพสารเสพติด พฤติกรรมขู่สาว ส่อลามกอนาจาร ทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน หนีเรียน ฝ่าฝืนกฎระเบียบ ล่วงละเมิดร่างกายและจิตใจ มีวาจาไม่สุภาพ/พูดปด และหนีเรียนเพื่อไปเล่นเกม ในปีการศึกษา 2548 มีจำนวนดังนี้ โรงเรียนที่ 1 จำนวน 301 คน โรงเรียนที่สอง จำนวน 213 คน และโรงเรียนที่สาม จำนวน 281 คน เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมในการทำความผิดพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย พฤติกรรมขู่สาว และการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ มีจำนวนเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2547

โรงเรียนทั้งสามโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่เคยได้รับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเยี่ยม และดีเด่นระดับเขตพื้นที่การศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาแล้ว ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่มีกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีทักษะการดำรงชีวิต และทำให้เกิดความปลอดภัยจากปัญหาทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546: 5)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาสภาพของการดำเนินงาน ตามนโยบายและแผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญห และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาขนาดใหญ่ทั้งสามโรงเรียน ในจังหวัดชัยนาท ผลของการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ในการพัฒนานโยบายด้านความปลอดภัยและการจัดทำแผนรักษาความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพ การกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยและการจัดกิจกรรมและการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพให้นักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาขนาดใหญ่

จังหวัดชัยนาท ตามการรับรู้ของครูที่ปรึกษาใน 4 ด้านได้แก่ การป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยเป็นสารสนเทศให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายกิจการนักเรียนหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายปกครอง ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย ปรับปรุงพัฒนาแผนรักษาความปลอดภัย กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข รวมทั้งเป็นแนวทางในการพิจารณา กำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยแก่นักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของเนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดชัยนาท ใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านนโยบายความปลอดภัย
2. ด้านมาตรการความปลอดภัย
3. ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย

และมุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ ในจังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2549 รวมทั้งสิ้น 286 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ในจังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2549 รวมทั้งสิ้นจำนวน 232 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 12 คนโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง และครูที่ปรึกษาจำนวน 220 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ แผนรักษาความปลอดภัย ใน 4 ด้าน คือ

1. นโยบายด้านความปลอดภัย
2. มาตรการด้านความปลอดภัย
3. กิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย

สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย ในการป้องกันและแก้ไขภัย 4 ด้าน คือ

1. ภัยสารเสพติด
2. ภัยทางเพศ
3. ภัยจากความรุนแรง
4. ภัยจากอบายมุข

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดความหมายของคำศัพท์เฉพาะ ดังต่อไปนี้

1. **ความปลอดภัย** หมายถึง การปราศจากอันตรายหรือมีพฤติกรรมที่หลีกเลี่ยงจากภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข ที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกาย

2. **แผนรักษาความปลอดภัย** หมายถึง เอกสารของโรงเรียนที่ระบุแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนในการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ความรุนแรง และอบายมุข ได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คู่มือนักเรียน โครงการ คำสั่ง กฏระเบียบ ของโรงเรียน

2.1 **แผนปฏิบัติการประจำปี** หมายถึง เอกสารที่รวบรวมกิจกรรม โครงการที่ดำเนินการในปีงบประมาณ 2548 (1 ตุลาคม 2547- 30 กันยายน 2548) และปีงบประมาณ 2549 (1 ตุลาคม 2548- 30 กันยายน 2549) ของโรงเรียนขนาดใหญ่ในจังหวัดชัยนาท ประกอบด้วย ประวัติโรงเรียน แนวทางการจัดการศึกษา นโยบาย มาตรการ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แผนกลยุทธ์ งบประมาณ โครงสร้างการบริหาร บุคลากร แผนชั้นเรียน งบประมาณจำแนกตามฝ่าย/สายงาน แผนงาน/ โครงการของแต่ละฝ่าย

2.2 **รายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน** หมายถึง เอกสารรายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่ในจังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2548

2.3 คู่มือนักเรียน หมายถึง เอกสารที่ระบุระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ของโรงเรียนขนาดใหญ่ในจังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2548 -2549

2.4 โครงการ หมายถึง เอกสารที่ระบุแนวปฏิบัติงาน กำหนดกิจกรรม และผู้รับผิดชอบ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข ทั้งที่ปรากฏและไม่ปรากฏในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

2.5 คำสั่ง หมายถึง เอกสารของโรงเรียนที่กำหนดงานที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข โดยมีรายละเอียดของงานและ ผู้รับผิดชอบ

2.6 กฎระเบียบของโรงเรียน หมายถึง เอกสารของโรงเรียนที่แสดงถึง หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และ ภัยจากอบายมุข

3. นโยบายความปลอดภัย หมายถึง แนวปฏิบัติของโรงเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัยของ นักเรียน

4. มาตรการความปลอดภัย หมายถึง วิธีการในการป้องกันและแก้ไขเพื่อให้เกิดความ ปลอดภัยแก่นักเรียน

5. กิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย หมายถึง กิจกรรมที่มีในโครงการ หรือไม่มีโครงการ มีขั้นตอนของการปฏิบัติ และผู้รับผิดชอบ มีจุดประสงค์ในการส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียน

6. สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย หมายถึง การดำเนินงานของ โรงเรียนในการป้องกันแก้ไขปัญหา ที่อาจจะเกิดกับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ในการ ป้องกัน หลีกเลี่ยงจากปัญหาและก่อให้เกิดพฤติกรรมด้านความปลอดภัยอย่างเหมาะสม ใน 4 ด้าน ได้แก่

6.1 ภัยสารเสพติด หมายถึง อันตรายที่เกิดจากสารเสพติดของนักเรียน ที่มีพฤติกรรม การทดลองเสพ การเสพสารเสพติด ค้ายาเสพติดหรือมีโอกาสเสี่ยงที่จะเสพสารเสพติด

6.2 ภัยทางเพศ หมายถึง อันตรายที่เกิดจากการกระทำกิจกรรมทางเพศต่อเด็ก โดยที่ เด็กยังไม่เข้าใจดี ไม่ยินยอม หรือไม่อาจปฏิเสธ ได้แก่ การล่วงละเมิดทางเพศ การคุกคามทางเพศ รวมถึงพฤติกรรมขู่สาวของนักเรียน

6.3 ภัยจากความรุนแรง หมายถึง อันตรายที่เกิดจากการกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วง ละเมิดทางร่างกายและจิตใจ โดยใช้วาจา หรือการบังคับขู่เข็ญ ทำร้าย หรือจำกัดสิทธิทำให้ผู้ถูกกระทำ เกิดความเสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ ได้แก่ การกลั่นแกล้ง รังแก ข่มขู่ ทำร้าย การทะเลาะวิวาท

และการทำลายทรัพย์สิน

6.4 ภัยจากอบายมุข หมายถึง อันตรายที่เกิดจากสาเหตุหรือสิ่งจูงใจชักนำไปสู่การสูญเสีย ความหายนะประกอบด้วย การหนีเรียนไปมั่วสุม เล่นการพนัน เล่นเกมส์ ตามแหล่งต่าง ๆ

7. การรับรู้ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยที่ผู้ตอบโดยสรุปออกมาว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร

8. สถานศึกษานขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 – 4 ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1400 คน ขึ้นไป ได้แก่ โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม โรงเรียนคุรุประชาสรรค์ และโรงเรียนหันคาพิทยาคม

9. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการศึกษา หรือรองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง หัวหน้างานแผนงานและงบประมาณ หัวหน้างานปกครอง

10. ครูที่ปรึกษา หมายถึง ครูที่ดูแลนักเรียนประจำห้อง มีหน้าที่ในการดูแลและดำเนินงานเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับนักเรียน

กรอบความคิดในการวิจัย

การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษานขนาดใหญ่ ในจังหวัดชัยนาท ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้เป็นกรอบความคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. การดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย เป็นการสร้างความเข้มแข็งของระบบการรักษาความปลอดภัยที่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน เนื่องจากความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 5,12 และ Jaworowski. 2003: 352) แผนรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา จำเป็นต้องมีมาตรการและ กิจกรรม สำคัญของแผนงานควรมีความชัดเจนและความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 11) การกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัย เป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนเพราะมาตรการที่เข้มแข็งจะเป็นตัวชี้วัดโครงสร้างที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน (Nickell. 2005: 88) มาตรการควรมีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติในแต่ละตัวชี้วัด อาจจะปรับเปลี่ยนได้โดยให้นักเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (Varnham. 2005: 320) โดยโรงเรียนสามารถเลือกรูปแบบแผนรักษาความปลอดภัยให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน อาจอยู่ในรูปงานหรือโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน (ชาญ ขวัญมุข. 2544: 17; อ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542: 17)

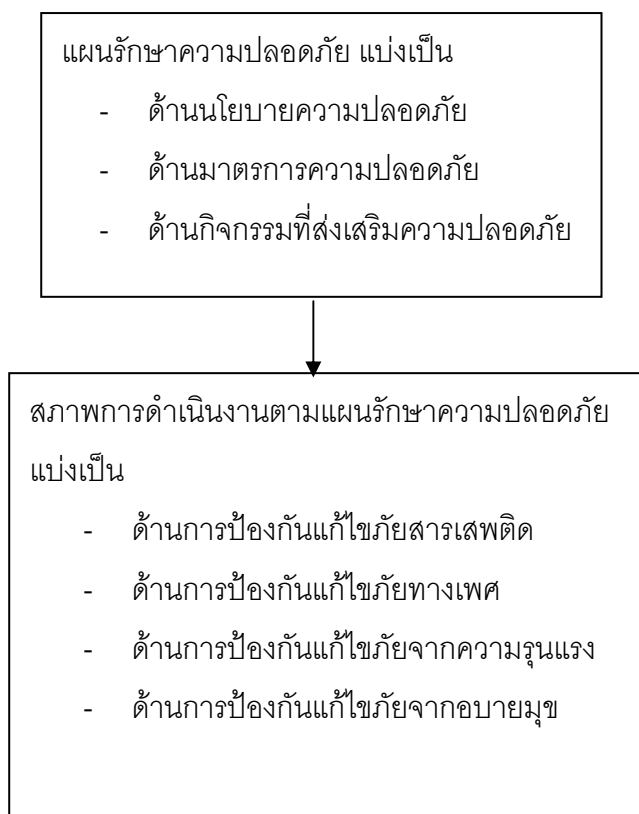
จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับแผนรักษาความปลอดภัย โดย

แบ่งเป็น ด้านนโยบายความปลอดภัย ด้านมาตรการความปลอดภัย และด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย

2. สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนในการป้องกันแก้ไขปัญหที่เกิดจากพฤติกรรมของนักเรียน จากการสำรวจสภาพความปลอดภัยของโรงเรียนพบว่าพฤติกรรมของนักเรียนจะส่งผลต่อความปลอดภัยของนักเรียนและตัวชีวิตที่ทำนายสภาพความปลอดภัยของโรงเรียนได้แก่ จำนวนนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ พฤติกรรมการถูกข่มขู่รังแก และการใช้ยาเสพติดของนักเรียน (Laxton. 2006: 2491) พฤติกรรมที่เด็กวัยรุ่น คิดว่าควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเป็นอันดับแรกคือ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาท รองลงมาคือพฤติกรรมขู่สาว พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการเล่นการพนัน (สุภาวดี มั่นจิระ. 2547: บทคัดย่อ) โรงเรียนควรมีแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการประกันความปลอดภัย ด้านการป้องกันและแก้ไขการล่อลวงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนควรให้ความรู้เรื่องโทษของสารเสพติด และควรสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนไม่ให้เกิดการทะเลาะวิวาท (ชาญ ขวัญมุข. 2544: บทคัดย่อ) เช่นเดียวกับ ดุษฎีนิย์ ทองเกลี้ยง (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้วิเคราะห์สถานการณ์ความรุนแรงในโรงเรียนในปี 2546 พบว่า โรงเรียนร้อยละ 81.1 มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น เป็นเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทถึงร้อยละ 98.0 ดังนั้น จึงควรมีการดำเนินการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนอย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความปลอดภัย และลดสถานการณ์ความรุนแรงให้มากที่สุด

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยในด้าน การป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข

ดังนั้นตัวแปรที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ในจังหวัดชัยนาท คือ แผนรักษาความปลอดภัย แบ่งเป็น ด้านนโยบายความปลอดภัย ด้านมาตรการความปลอดภัย และด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยแบ่งเป็น ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข ดังปรากฏในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ตัวแปรที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท
 - 1.1 โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม
 - 1.2 โรงเรียนคุรุประชาสรรค์
 - 1.3 โรงเรียนหันคาพิทยาคม
2. การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของความปลอดภัยในสถานศึกษา
 - 2.2 นโยบายและมาตรการความปลอดภัย
 - 2.3 แผนรักษาความปลอดภัย
 - 2.3.1 สาระสำคัญของแผนรักษาความปลอดภัย
 - 2.3.2 รูปแบบของแผนรักษาความปลอดภัย
3. การป้องกันและแก้ไขภัยในสถานศึกษา
 - 3.1 ภัยสารเสพติด
 - 3.2 ภัยทางเพศ
 - 3.3 ภัยจากความรุนแรง
 - 3.4 ภัยจากอบายมุข
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. สภาพทั่วไปของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท

1.1 โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม จากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม ปีการศึกษา 2548 (2548: 1-6) กล่าวถึงสภาพทั่วไปของโรงเรียน ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนตั้งอยู่เลขที่ 55/30 ถนนลูกเสือ 1 ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท มีพื้นที่ 54 ไร่ 79 ตารางวา จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเขตพื้นที่บริการได้แก่ อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท และหมู่ที่ 6-10 ตำบลตลุก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ในปีการศึกษา 2548 จัดชั้นเรียนเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 12,11,11,10,10 และ 10 ห้องเรียนตามลำดับ (12-11-11/10-10-10) รวมทั้งหมด 64 ห้องเรียน

โรงเรียนเป็นที่ตั้งของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดชัยนาท หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท โรงเรียนให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ให้บริการการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท และสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โรงเรียนให้บริการเป็นศูนย์รับสมัครและจัดสอบของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ศูนย์รังสิต

ข้อมูลนักเรียนและบุคลากร

โรงเรียนเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ไม่มีนักเรียนเรียนร่วมที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา มีจำนวนนักเรียน ชาย/หญิง ทั้งหมด 2,816 คน ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูรวม 139 คน ครูจ้างสอน 2 คน ลูกจ้างประจำ 15 คน ลูกจ้างชั่วคราว 6 คน อายุเฉลี่ยของครู 48 ปี ประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 25 ปี ชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยของครู 17.5 ชั่วโมง/สัปดาห์ โรงเรียนได้รับรางวัลยอดเยี่ยมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ได้รับเกียรติบัตรรับรองมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทองจากกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข ได้รับเกียรติบัตรประกาศเกียรติคุณของเครือข่ายโรงพยาบาลชัยนาทสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนามาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ปี 2547 รางวัลพระราชทาน “เกียรติบัติแห่งความมุ่งมั่น อนุรักษ์สรรพสิ่งด้วยใจพจนันท์แห่งจิตสำนึกของเยาวชนในสถานศึกษา ผู้รักษามาตรฐานการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์” และรางวัลพระราชทานบัณฑิตธรรมสสมโภช จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ และรางวัลอื่นๆ อีกมาก

ลักษณะชุมชน

โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตชุมชนเทศบาลเมืองชัยนาท มีประชากรประมาณ 14,759 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับราชการ ค้าขาย อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว ต่อปี เท่ากับ 123,030 บาท

แนวโน้มความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน มุ่งหวังให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สังคมศึกษา และวิชาชีพ ต้องการให้โรงเรียนปลูกฝัง อบรมนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และสื่อที่ทันสมัย มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

โอกาสคือ โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 ในระดับจังหวัด มีความพร้อมในด้านแหล่งเรียนรู้ บุคลากรมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์การสอนสูง มีคุณวุฒิตรงกับสาขาวิชาที่สอน เป็นที่เชื่อถือศรัทธาของผู้ปกครองและชุมชน มีสื่อเทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์เพียงพอและทันสมัย ชุมชนเข้มแข็งให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี ส่วนข้อจำกัดคือ มีสิ่งแวดล้อมด้านสื่อเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ซึ่งบางประเภทมีผลกระทบต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนบางคนมีแนวโน้มในการประพฤติตนไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

โครงสร้างการบริหาร

โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม มีผังบริหารจัดการโรงเรียน ดังนี้

โครงสร้าง/ผังบริหารจัดการโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างการบริหารจัดการโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม

ที่มา : รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม หน้า 2

1.2 โรงเรียนครูประชาสรรค์ จากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนครูประชาสรรค์ ปีการศึกษา 2548 (2548: 1-5) กล่าวถึงสภาพทั่วไปของโรงเรียน ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนตั้งอยู่ตำบลแพรงศรีราชา อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดชัยนาท มีเนื้อที่ 25 ไร่ 2 งาน 96 ตารางวา จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 ถึงระดับช่วงชั้นที่ 4 เป็นโรงเรียนในโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน และโรงเรียนเร่งผู้ฝัน (Fast Track)

ข้อมูลนักเรียนและบุคลากร

จำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,491 คน เป็นนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ 1,310 คน และนอกเขตพื้นที่บริการ 181 คน จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนโดยเฉลี่ย 40 คน คิดเป็นอัตราส่วนจำนวนครูต่อนักเรียนเท่ากับ 1 : 20 บุคลากรครู จำนวน 80 คน ลูกจ้างประจำ 11 คน อายุเฉลี่ยของครู 40-50 ปี ประสบการณ์การสอนโดยเฉลี่ย 20 ปี ในปี 2548 ผู้บริหารและบุคลากรได้รับรางวัลและผลงานดีเด่นจำนวน 4 คน

ลักษณะชุมชน

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นชุมชนเมืองในเขตเทศบาลตำบล มีหน่วยงานราชการที่สำคัญ มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย มีประชากรประมาณ 70,000 คน อาชีพหลักของชุมชนคือ ค้าขาย เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมในครัวเรือน ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อปี ประมาณ 20,000-30,000 บาท

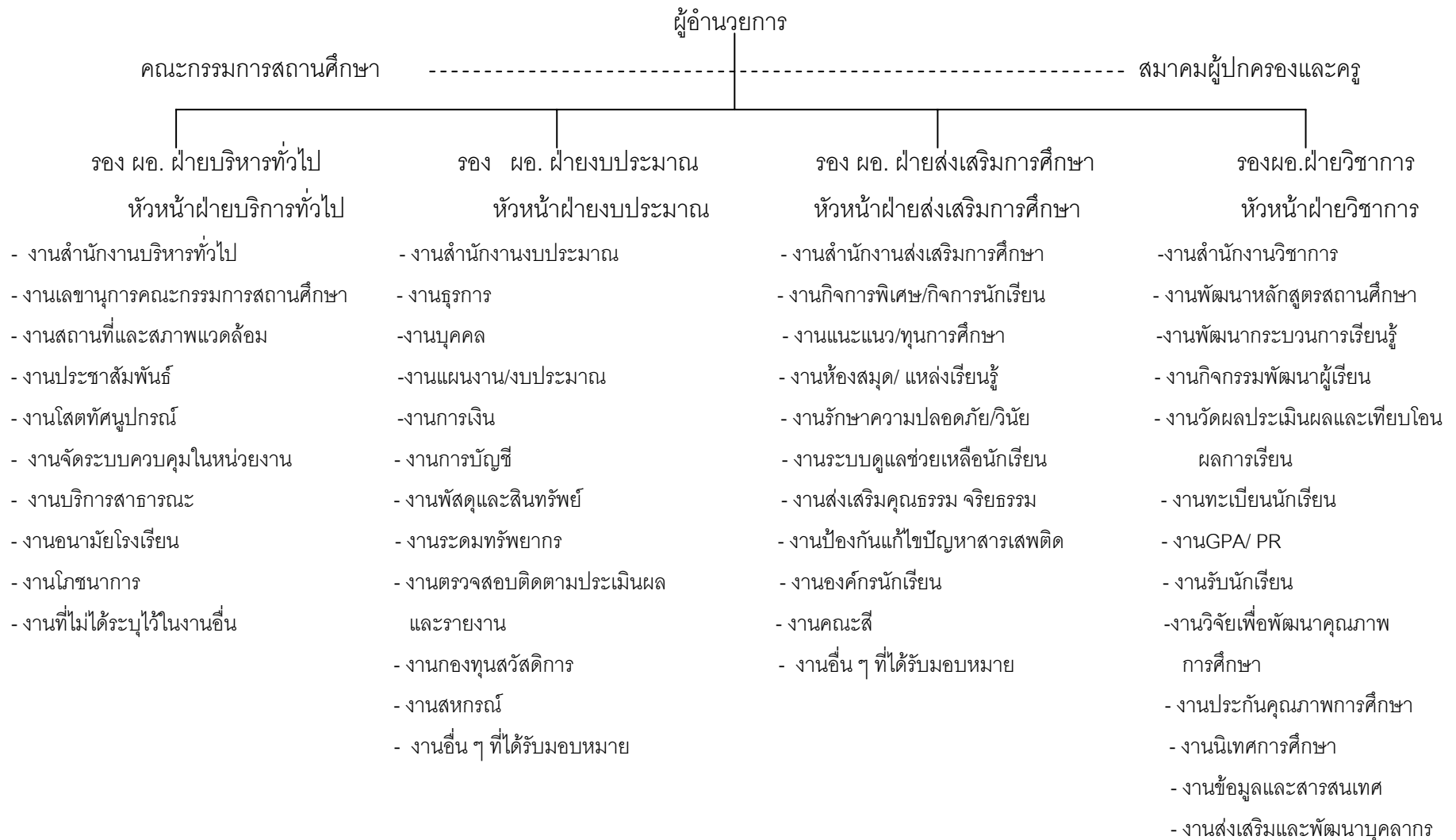
โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

โอกาสคือโรงเรียนอยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้ ได้รับการสนับสนุนในด้านทุนการศึกษา พระวิทยากร เป็นแหล่งเรียนรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสถานที่เข้าค่ายปฏิบัติธรรม หน่วยงานราชการ องค์การภาคเอกชนให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ชุมชนมีความสัมพันธ์กับสถานศึกษาค่อนข้างดีและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ข้อจำกัดคือ สภาพชุมชนมีการแพร่ระบาดของสารเสพติดระดับปานกลาง

โครงสร้างการบริหาร

โรงเรียนครูประชาสรรค์ มีผังบริหารจัดการโรงเรียน ดังนี้

โครงสร้าง/ผังบริหารจัดการโรงเรียนครูประชาสรรค์

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างการบริหารจัดการโรงเรียนครูประชาสรรค์

ที่มา : รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนครูประชาสรรค์ หน้า 2

1.3 โรงเรียนหันคาพิทยาคม จากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนหันคาพิทยาคม ปีการศึกษา 2548 (2548: 1-5) กล่าวถึงสภาพทั่วไปของโรงเรียน ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนตั้งอยู่ตำบลหันคา อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท มีเนื้อที่ 49 ไร่ 3 งาน 35 ตารางวา จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 ถึงระดับช่วงชั้นที่ 4 จัดชั้นเรียนเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 8,8,7,4,4 และ 3 ห้องเรียนตามลำดับ 8-8-7/4-4-3) รวมทั้งหมด 34 ห้องเรียน โรงเรียนได้รับรางวัลโรงเรียนที่ดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดดีเด่น กรมสามัญศึกษา ปี 2546 และได้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทองปี 2547

ข้อมูลนักเรียนและบุคลากร

จำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,406 คน บุคลากรครู จำนวน 54 คน ลูกจ้างประจำ 6 คน อายุเฉลี่ยของครู 46-50 ปี ประสบการณ์การสอนโดยเฉลี่ย 23 ปี ผู้บริหารได้รับรางวัลผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยดีเด่นระดับประเทศ

ลักษณะชุมชน

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นชุมชนเมืองในเขตเทศบาลตำบล มีหน่วยงานราชการที่สำคัญหลายแห่ง มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย มีประชากรประมาณ 50,000 คน อาชีพหลักของชุมชนคือ ค้าขาย เกษตรกรรม ปลูกสัตว์และอุตสาหกรรมในครัวเรือน ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อปี ประมาณ 20,000-30,000 บาท

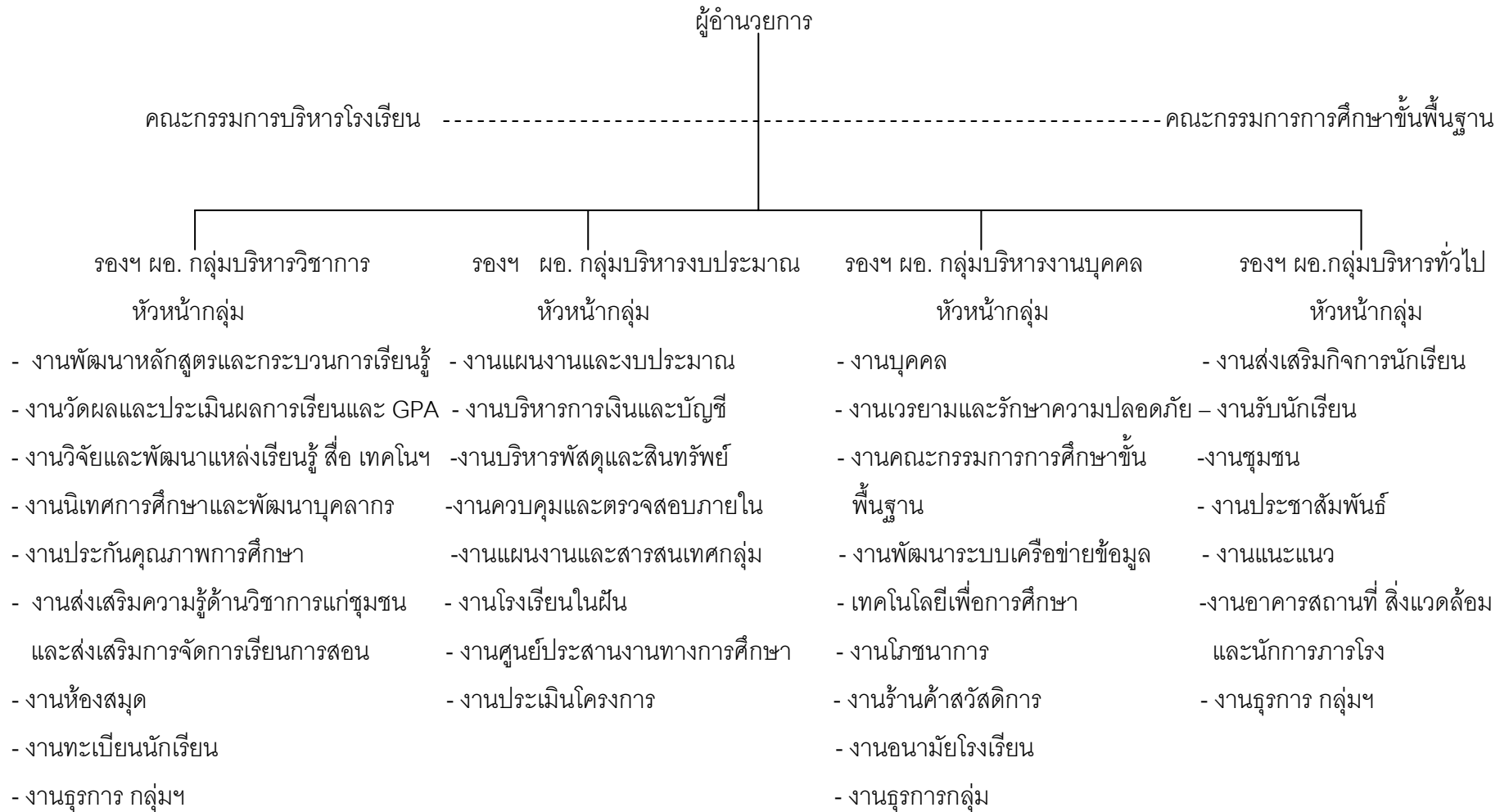
โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

โอกาสคือโรงเรียนอยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ในการทำกิจกรรมได้สะดวก ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ได้รับความร่วมมือสนับสนุนในด้านทุนการศึกษา ข้อจำกัดคือ การเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนไม่สะดวก ชุมชนมีร้านเกมส์เป็นจำนวนมาก โรงเรียนไม่มีรั้ว ทำให้นักเรียนหนีเรียนไปทำสิ่งที่ไม่เหมาะสมและเกิดปัญหา

โครงสร้างการบริหาร

โรงเรียนหันคาพิทยาคม มีผังบริหารจัดการโรงเรียน ดังนี้

โครงสร้าง/ผังบริหารจัดการโรงเรียนหัตถาพิทยาคม

ภาพประกอบ 4 โครงสร้างการบริหารจัดการโรงเรียนหัตถาพิทยาคม

ที่มา : รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนหัตถาพิทยาคม หน้า 2

เมื่อพิจารณาจากสภาพทั่วไปของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท แล้วสรุปได้ว่า โรงเรียนทั้งสามโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนในช่วงชั้นที่ 3-4 เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้าน สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ บุคลากรมีความรู้และคุณวุฒิตรงกับวิชาที่สอน เป็นสถานศึกษาที่มี ชื่อเสียงเป็นที่เชื่อถือของผู้ปกครองและชุมชน และโรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากชุมชนที่ นำไปใช้ในการจัดการศึกษา ข้อจำกัดของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมของชุมชนเมือง ทำให้มีผลกระทบต่อบุติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน และเมื่อพิจารณาโครงสร้างการบริหารของ ทั้งสามโรงเรียน พบว่ามีความคล้ายคลึงกัน ในส่วนของงานรักษาความปลอดภัย ที่เกี่ยวข้องกับการ ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โรงเรียนใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งจะอยู่ในงานของฝ่าย ปกครองเดิม หรือฝ่ายส่งเสริมการศึกษา หรืออยู่ในกลุ่มบริหารทั่วไปขึ้นอยู่กับโครงสร้างการบริหาร ของแต่ละโรงเรียน

2. การดำเนินงานรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา

2.1 ความหมายและความสำคัญของความปลอดภัยในสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของความปลอดภัย

มีผู้ให้ความหมายของความปลอดภัยไว้ดังนี้

ชาญ ขวัญมุข (2544: 7) กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การรู้จักวิธีการ ต่าง ๆ ที่กระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยง และแก้ไขไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและ บุคคลอื่น

เผด็จ เปล่งปลั่ง (2547: 17) กล่าวว่า ความปลอดภัยหมายถึง การรู้จักวิธีการ ต่าง ๆ ที่กระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงและแก้ไขไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งของตนเองและ บุคคลอื่น

ยงยุทธ นกใหญ่ (2548: 13) กล่าวว่า ความปลอดภัย (Safety) คือ สภาวะที่ ปราศจากอุบัติเหตุหรือสภาวะที่ปลอดภัยจากความเจ็บปวด การบาดเจ็บ หรือความสูญเสีย หรือหมายถึง การควบคุมความสูญเสียจากอุบัติเหตุซึ่งเกี่ยวกับการบาดเจ็บ เจ็บป่วย ทรัพย์สินเสียหาย หรือความ สูญเสียเนื่องจากกระบวนการผลิต การควบคุมจะหมายรวมถึง การป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุและ ดำเนินการให้สูญเสียน้อยที่สุดเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น ความปลอดภัยในการทำงานรวมถึงการจัด สภาพแวดล้อมที่ดี เป็นเรื่องที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่กำลังปรับปรุงการเพิ่มผลผลิต

ศุภวรรณ ตันตยานนท์ (2549: ออนไลน์) กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยให้ความหมายของความเสี่ยงว่าหมายถึง โอกาสที่จะเกิดอันตราย และ เราจะรู้สึกปลอดภัยเมื่อคาดว่าโอกาสที่จะเกิดอันตรายมีน้อยหรือไม่มีเลย

สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) (2549: ออนไลน์) กล่าวว่า ความปลอดภัยหมายถึง การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความปลอดภัยไม่เป็นอันตรายกับพนักงานซึ่งส่งผลต่อความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

กรมอนามัย (2549: ออนไลน์) กล่าวว่า ความปลอดภัยหมายถึง การปราศจากภัยซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ที่จะจัดภัยหรืออันตรายทุกชนิดให้หมดไปโดยสิ้นเชิง ความปลอดภัยจึงรวมถึงการปราศจากอันตรายที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน

กล่าวโดยสรุป ความปลอดภัย หมายถึง การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการป้องกันแก้ไข และหลีกเลี่ยงเพื่อให้ปราศจากอันตราย หรือมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากปัญหาที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตนเองและผู้อื่น

2.1.2 ความสำคัญของความปลอดภัยในสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยที่แสดงถึง ความสำคัญของความปลอดภัยในสถานศึกษา มีดังนี้

อำพล ชี้อตรง (ชาญ ขวัญมุข. 2544: 7; อ้างอิงจาก อำพล ชี้อตรง. 2530: 67) กล่าวว่า การป้องกันความปลอดภัยสืบเนื่องจากการตายอันมีสาเหตุมาจากอุบัติเหตุมากที่สุด ดังนั้นทุกคนจึงหันมาศึกษาเรื่องความปลอดภัย ช่วยกันลดอุบัติเหตุที่สืบเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อ ช่วยกันสร้างเจตคติ สวัสดิ์นิสัยให้เกิดแก่ตนเอง ขณะที่วาร์นแฮม (Varnham. 2005: 320) กล่าวว่า โรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและรับผิดชอบตามกฎหมายในการจัดสภาพแวดล้อมด้วยกายภาพให้ปลอดภัยและผู้ที่อยู่ในโรงเรียนก็รู้สึกปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

พนัส หันนาคินทร์ (ชาญ ขวัญมุข. 2544: 9; อ้างอิงจาก พนัส หันนาคินทร์. 2529: 321) กล่าวถึง บทบาทของโรงเรียนในการรักษาความปลอดภัยให้นักเรียน ตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน ทั้งนี้รวมทั้งบุคลากรทั้งหมดในโรงเรียนด้วย ความปลอดภัยนี้ถือได้ว่าเป็นความรับผิดชอบต่อโรงเรียนทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรม สอดคล้องกับศิริวรรณ สันเจียรกุลและคณะ (2548: ออนไลน์) ที่กล่าวว่าสาเหตุของการบาดเจ็บหรือตายจากอุบัติเหตุในเด็กนั้นสามารถป้องกันได้ถ้าทุกคนใส่ใจเรื่องความปลอดภัย และจัดสิ่งแวดลอมเพื่อเด็ก และจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อ 26 ต.ค. 2547 ในมาตรฐานที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ กำหนดให้องค์กรที่บริหารทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีอาคาร

สถานที่ มีการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย แนวทางดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่สถานศึกษา นำไปปฏิบัติเพื่อให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของชาติ

จาโวโลสกี (Jaworowski. 2003: 352) กล่าวว่า นักการศึกษาทั้งหลายต่าง ค้นหาวิธีการ หาสาเหตุในการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และศึกษาถึงการ ดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของโรงเรียนพบว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน ทำนองเดียวกับ โจนส์ (Jones. 2003: 4169) ที่กล่าวว่า ความปลอดภัยในโรงเรียน เป็นสิ่งที่ ผู้ปกครองทุกคน ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน รวมทั้งผู้นำชุมชนควรให้ความสนใจเนื่องจาก เกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษา ในสังคมอเมริกัน

จากแนวคิดดังกล่าวเห็นได้ว่า ความปลอดภัยของนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญ โรงเรียนจึงต้องจัดกระบวนการทางการศึกษาและโครงการความปลอดภัยในโรงเรียนเพื่อลดความเสียหายและจำนวนอุบัติเหตุลง ก่อให้เกิดผลรวมของประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ สวัสดิ์นิสัยและทักษะที่ปลอดภัย การวางแผนความปลอดภัยภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญยิ่งในการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียน และยังมีผลต่อพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของ นักเรียนแต่ละคนอีกด้วย

2.2 นโยบายและมาตรการความปลอดภัย

2.2.1 นโยบายความปลอดภัย

สาเหตุที่สังคมหันมาให้ความสนใจเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน ส่วนหนึ่งมาจาก ป्राกฏการณ์ที่เป็นข่าวในสื่อมวลชนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เช่น ข่าว “สาวใหญ่บุก ไล่แทงเด็กนักเรียนเซนต์โยเซฟ” (ผู้จัดการออนไลน์. 2548: ออนไลน์) “ทีวี- สารพัดสื่อลามกกระตุ่นเด็ก ไวเช็กซ์” (ไทยรัฐ. 2549: 5) , “7 การ์ตูนอันตรายพบพิรุณ กลายเป็นตำราสอนเช็กซ์” (มติชน. 2549: 36) , “อนาถวัยรุ่นไทยก่อความผิดทางเพศพุ่งกว่า 2 พันคดี” (ไทยรัฐ. 2549: 15) ทำให้กระทรวงศึกษาธิการต้องประกาศนโยบายที่จะสร้างความปลอดภัยให้กับนักเรียน โดยมุ่ง ปกป้องคุ้มครองดูแลเยาวชนในโรงเรียนให้พ้นจากมหันตภัยจากสารเสพติด ตลอดจนอบายมุขอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่อาชญากรรมและความเสื่อมโทรมทางสังคม อันได้แก่ สารเสพติด การพนัน สื่อลามก และการทะเลาะวิวาท

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นและให้ความสำคัญในการคุ้มครอง ป้องกัน นักเรียนทุกคนให้มีความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานเห็นความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องกำหนดแนวทางและมาตรการในการดูแล ปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่เด็กและเยาวชนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ นักเรียน

ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ได้เรียนรู้อยู่ในสถานศึกษาอย่างอบอุ่น มั่นใจ จึงกำหนดให้สถานศึกษา จัดบริการด้านความปลอดภัยให้กับนักเรียนทุกคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 6)

การป้องกันความปลอดภัยในสถานศึกษาเริ่มดำเนินการอย่างจริงจังตั้งแต่ปี การศึกษา 2542 มุ่งเน้นและให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองป้องกันให้นักเรียนทุกคนมีความปลอดภัย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ หลักการในการดำเนินการคือ ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมให้มีการป้องกันความปลอดภัย

เป้าประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 8) กำหนดเป้าประสงค์ เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้มีรูปแบบ และแนวทางการรักษาความปลอดภัย ในสถานศึกษา ด้าน อุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุและด้านปัญหาทางสังคม โดยอาศัยแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ภายใต้หลักการ กระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและการยึดประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ
2. เพื่อสร้างความเข้มแข็งระบบการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีความพร้อม สามารถป้องกัน และแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของนักเรียนทั้งด้านอุบัติเหตุ อุบัติภัย และ ปัญหาทางสังคมที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการปกป้องและคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้าน ร่างกาย และจิตใจโดยนักเรียนจะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่าง ปลอดภัยและมีความสุข
4. เพื่อสร้างความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยการ ให้ความรู้และความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยใน สถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 9) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา ดังนี้

1. นักเรียนทุกคนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานได้รับการคุ้มครอง ดูแลความปลอดภัย
2. ครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนมี แนวทางในการป้องกันและรักษาความปลอดภัยของนักเรียน

3. เครือข่ายจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมการดูแลความปลอดภัยแก่นักเรียน

4. ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น รถรับ-ส่ง นักเรียน พ่อค้า แม่ค้า ร้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์

การวางแผนการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา มียุทธศาสตร์ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 9-10)

1. ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 กำหนดนโยบายให้หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดมีระบบการดูแลความปลอดภัย ให้แก่นักเรียน

1.2 ประสานงานเครือข่ายองค์กร ภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาให้มีการพัฒนาระบบดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียนที่เข้มแข็ง

1.4 ติดตามและประเมินผลระบบดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

2. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.1 จัดระบบรักษาความปลอดภัยให้แก่นักเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยให้แก่นักเรียน

2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดระบบดูแลความปลอดภัยของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2.4 กำกับ ติดตาม และประเมินผลระบบการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนในสถานศึกษาเพื่อพัฒนา ปรับปรุง และสร้างขวัญกำลังใจ

3. ระดับสถานศึกษา

3.1 จัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียนในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 กำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน

3.3 มีการกำกับติดตาม ประเมินผลและรายงาน

จากแนวนโยบายดังกล่าวทำให้ทราบถึงความสำคัญของการดำเนินงานด้านความ

ปลอดภัยในสถานศึกษา การมีนโยบายอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ สถานศึกษาต้องมีการวางแผน ป้องกันความปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม มีมาตรการที่ชัดเจนที่จะนำไปสู่กิจกรรมที่ปฏิบัติได้ สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ตามกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้อย่างสมบูรณ์

2.2.2 มาตรการความปลอดภัย

มาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน มีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

ศิริวรรณ สันเจียรกุลและคณะ (2545: ออนไลน์) กล่าวว่า ควรจัดสิ่งแวดล้อมและจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนดังนี้

1. การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยภายในโรงเรียน ได้แก่

1.1 การดูแลบำรุงรักษา ซ่อมแซมโครงสร้างอาคาร ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ บันได และทางเดิน ให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง ใช้งานได้ตามความเหมาะสม

1.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ต้องจัดเก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้

1.3 ควรจัดให้มีแสงสว่างเพียงพอและมีการระบายอากาศที่ดีในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องพยาบาล และห้องต่าง ๆ ในอาคารเรียน

1.4 สนามโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นสนามเด็กเล่น สนามกีฬา และสนามหญ้า ต้องดูแลให้อยู่ในสภาพไม่ชำรุด ไม่เป็นหลุมบ่อ และไม่มีเศษวัสดุมีคม

1.5 สนามเด็กเล่น ต้องจัดสภาพพื้นที่สนามให้ปลอดภัย สามารถดูดซับพลังงานได้ เช่น ทราชู ซึ่งควรมีความหนาประมาณ 9-12 นิ้ว หรือวัสดุยางสังเคราะห์ ทั้งนี้อุปกรณ์เครื่องเล่นต้องได้มาตรฐาน และมีคำแนะนำในการติดตั้งได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย นอกจากนี้ ควรดูแลอุปกรณ์เครื่องเล่นให้ปลอดภัย และตรวจตราอยู่เสมอ หากชำรุดต้องรีบซ่อมแซมแก้ไข

2. การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ประกอบด้วยการสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน

2.1 การจัดระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัย โดยจัดวางสายไฟต่าง ๆ ให้เหมาะสม จัดให้มีระบบความปลอดภัย เวลาที่กระแสไฟฟ้าลัดวงจร โดยเฉพาะบริเวณตู้ทำน้ำเย็น ต้องหมั่นตรวจสอบมิให้มีการชำรุด และไฟรั่ว หากพบต้องดำเนินการแก้ไขทันที

2.2 จัดให้มีระบบป้องกันอัคคีภัย และมีอุปกรณ์ดับเพลิงที่มีประสิทธิภาพ

2.3 การจัดการบริการความปลอดภัยในการเดินทางไปกลับโรงเรียน ในกรณีทางเดินเท้า ครูและนักเรียนช่วยกำหนดเส้นทางเดินที่ปลอดภัย โดยอาศัยการเดินเป็นแถว และมี

หัวหน้ากลุ่มนำ สำหรับการข้ามถนน ควรมีครูเวร หรือตำรวจจราจรคอยอำนวยความสะดวกเป็นประจำ บริเวณหน้าโรงเรียน นอกจากนี้ในการให้บริการรถโรงเรียนต้องจัดสถานที่จอดรถนักเรียนเป็นสัดส่วน แยกจากที่จอดรถผู้ปกครอง นักเรียน และที่สำคัญ รถโรงเรียนต้องอยู่ในสภาพดี ผู้ขับรถต้องผ่านการอบรม การขับที่รถยนต์ สำหรับนักเรียนหรือโรงเรียนอาจประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการบริการรถรับส่งนักเรียน ให้จัดโครงการรถโรงเรียนปลอดภัย

2.4 จัดให้มีห้องปฐมพยาบาล หรือชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยต้องมีครูที่ผ่านการอบรม ความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

3. การจัดการเรียนการสอน เรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน เป็นสิ่งที่จะสร้างความตระหนัก ความเข้าใจแก่ครู นักเรียน และบุคลากร โดยสามารถบูรณาการเรื่อง การป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย จากการจราจร อัคคีภัย และสารพิษต่าง ๆ เข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็ก นักเรียนแต่ละวัย ให้เหมาะสม มีการฝึกปฏิบัติ หรือกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน การสร้างอาสาสมัครความปลอดภัย และการส่งเสริมปลูกฝังให้เด็กมีระเบียบวินัย

จาตุรนต์ ฉายแสง (2548: ออนไลน์) กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการต้องปรับมาตรการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาความปลอดภัยในสถานศึกษาทั่วประเทศ จะระดมความเห็นเตรียมการจัดตั้งองค์กร เพื่อทำโครงการที่เกี่ยวกับปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน เช่น โครงการ เด็กไทยเป็นเด็กดี จะมีการตั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องมาทำโครงการนี้ เพราะมีเรื่องที่เกี่ยวข้อง สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อเด็ก และมีเรื่องที่น่าจะรวบรวมปัญหา เพื่อหาทางแก้ไขอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ทั้งเรื่องปัญหาเด็กมั่วสุม มีเพศสัมพันธ์ เกมออนไลน์ สื่อลามก ฯลฯ รวมทั้งปัญหาการทะเลาะวิวาทระหว่างนักเรียน นักศึกษา จะมีการรับฟังข้อมูลและมอบให้ส่วนที่เกี่ยวข้องไปเตรียมการให้เร็วมากยิ่งขึ้น เนื่องจากปัญหาเหล่านี้สังคมกำลังให้ความสนใจ ต้องรีบดำเนินการทำ เพื่อให้สังคมเข้าร่วมสนับสนุนจึงจะสามารถผลักดันในการแก้ไขปัญหาได้

สราวุธ ม่วงทอง (2548: ออนไลน์) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหัวหน้าหน่วยงานจะต้องระวัง คุ้มครองความปลอดภัยแก่นักเรียน ถือเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงาน ทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรม โดยให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

1. มีเวรรักษาความปลอดภัย ในวันปิดทำการปกติ ทั้งกลางวันกลางคืน ให้ปฏิบัติโดยเคร่งครัด
2. ห้ามข้าราชการและลูกจ้าง หรือบุคคลภายนอกพักค้างคืนในสถานที่ราชการ เว้นแต่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
3. ห้ามมิให้บุคคลได้นำทรัพย์สินของทางราชการออกจากสถานที่ราชการ

4. ห้ามมิให้บุคคลใด ๆ เสพของมีนเมา เล่นการพนัน หรือนำสิ่งของมาจำหน่ายในสถานที่ราชการ

5. ให้หัวหน้าหน่วยงาน จัดลำดับความสำคัญ พร้อมทั้งคนที่เก็บเอกสารและทรัพย์สิน เพื่อเก็บรักษา เพื่อความปลอดภัยและสะดวกในการขนย้ายเพื่อป้องกันภัยพิบัติ

6. ให้หัวหน้าหน่วยงานควบคุมการปฏิบัติราชการโดยให้ข้าราชการและลูกจ้างเข้ามาปฏิบัติราชการ ในวันเปิดทำการปกติ

7. เวลา 07.00 -18.00 น. หากมีความจำเป็นพิเศษจะอยู่ปฏิบัติราชการ นอกเหนือจากเวลาดังกล่าวหรือในวันหยุดราชการต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าหน่วยงานก่อน

8. หัวหน้าหน่วยงานจัดให้มีสถานที่ ที่บุคคลภายนอกมาติดต่อราชการ มีเวรตรวจสอบหรือขอให้แสดงบัตร พร้อมทั้งลงชื่อในสมุดมาติดต่อราชการไว้เป็นหลักฐาน

9. หากมีการปรับปรุง ซ่อมแซม หรือกระทำการกิจการอื่นใด ในสถานที่ราชการ ให้หัวหน้าหน่วยงานจัดผู้ควบคุมงานทั้งในเวลาและนอกเวลาราชการ ถ้ามีเหตุการณ์ผิดปกติให้รายงานหัวหน้าหน่วยงานทันที การอยู่เวรให้มีหลักฐานการรับมอบเวรและขณะที่อยู่เวร ถ้ามีเหตุการณ์ผิดปกติให้รายงานทางโทรศัพท์และแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตท้องที่ให้ระงับเหตุทันที

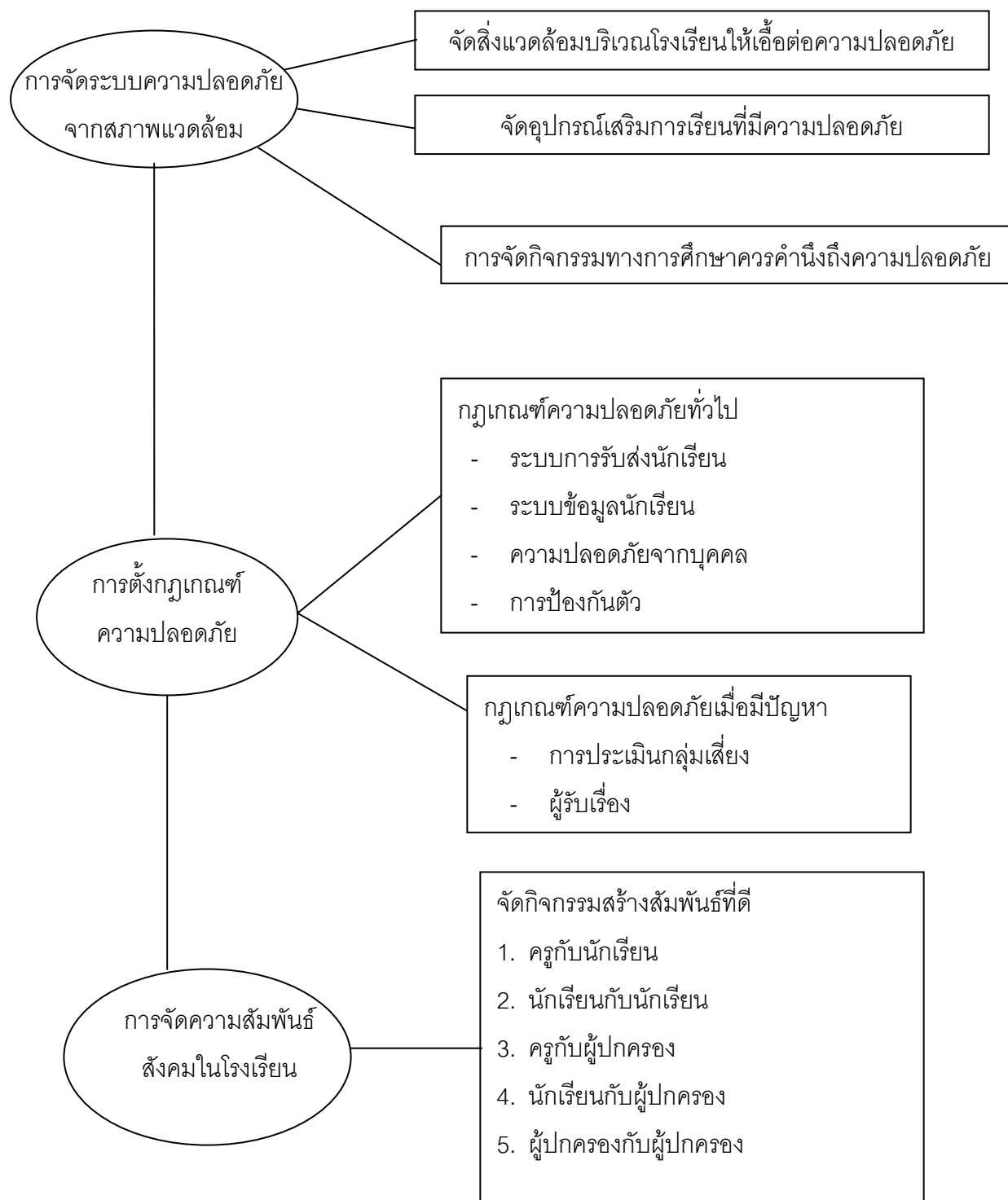
ในเขตบริเวณสถานที่ราชการ อยู่ใกล้ถนนนักเรียนควรรู้จักจรรยาบรรณ หรือมีสิ่งใดชำรุด น่าจะเป็นอันตรายให้ทำเครื่องหมายให้เด่นชัด เช่น ในบริเวณโรงเรียนมีสระน้ำขนาดใหญ่ และน่าจะเป็นอันตราย ควรเขียนเครื่องหมายห้ามไว้ชัดเจน บอกระดับความลึก หรือมีรั้วป้องกันนักเรียนลงไปเล่น หรือเสาโกฟุตบอลชำรุด ถ้าหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้เกี่ยวข้องไม่ซ่อมหรือไม่ทำเครื่องหมายไว้ หากมีเด็กเล่นกันจนเสาโกฟุตบอลล้มทับเด็กตาย ถือว่าผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องประมาทเลินเล่อ

การบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของโรงเรียนเป็นเรื่องจำเป็น ซึ่งทำได้โดยจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย และกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยให้ชัดเจน ควรมีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติและอาจปรับเปลี่ยนได้โดยให้นักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (Varnham. 2005: 320) การกำหนดมาตรการที่เข้มแข็งจะเป็นตัวชี้วัดโครงสร้างที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน (Nickell. 2004: 88) ในการกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยนั้นควรให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของแต่ละโรงเรียน โดยควรมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย แล้ววางนโยบาย และมาตรการที่เหมาะสม

2.2.3 การตั้งเกณฑ์ความปลอดภัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 92-99) ได้กำหนดแนวทางการจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน ไว้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ให้ทุกโรงเรียนนำไปปฏิบัติดังนี้

แนวทางในการจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน

ภาพประกอบ 5 แนวทางในการจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน

ที่มา: เอกสารการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาชีวิตและแก้วิกฤตสังคม หน้า 93

จากแผนภาพ แนวทางการตั้งกฎเกณฑ์ความปลอดภัย อธิบายได้ดังนี้

1. กฎเกณฑ์ความปลอดภัยทั่วไป

1.1 มีกฎเกณฑ์เรื่องระบบการรับ-ส่งนักเรียนที่ปลอดภัย

- จัดกลุ่มนักเรียนที่อยู่บริเวณบ้านใกล้เคียงกันให้กลับบ้านพร้อมกัน โดยอาจมีหัวหน้าในแต่ละกลุ่มคอยช่วยกันดูแลขณะเดินทางกลับบ้าน

- เสริมความรู้ให้แก่นักเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติถึงวิธีการเดินทางที่ปลอดภัย เช่น ในเรื่องกฎจราจรอย่างง่าย การข้ามถนน การโดยสารรถประจำทาง การเดินบนทางเท้า การขึ้นสะพานลอย

- จัดระบบครูดูแลนักเรียนในการข้ามถนนตามบริเวณนอกโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียง

- จัดนักเรียนที่ต้องกลับบ้านเองให้กลับบ้านพร้อมกับนักเรียนที่มีผู้ปกครองมารับส่ง ซึ่งอยู่บริเวณบ้านใกล้เคียงกัน

1.2 มีกฎเกณฑ์ให้ ครูมีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนทุกคนที่เป็นปัจจุบันทั้งด้านสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรม

- ครูที่ปรึกษามีแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลของนักเรียนทุกด้านตามข้อเท็จจริง โดยบันทึกภาคการเรียนละ 2 ครั้ง

- ครูที่ปรึกษามีระบบการรายงานข้อมูลของนักเรียนให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูพลละ ครูลูกเสือ ครูเนตรนารี ฯลฯ เพื่อให้ครูเหล่านี้สนใจสภาพของนักเรียน และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับแต่ละคน/แต่ละกลุ่ม

1.3 มีการสร้างกฎเกณฑ์ความปลอดภัยจากบุคคล

- ไม่ให้เด็กหรือผู้ใหญ่อยู่ตามลำพัง 2 ต่อ 2 ในห้องเรียน ในสถานที่ต่าง ๆ ที่ลับตาคน และในเวลาอันไม่เหมาะสม ทั้งในช่วงเวลาเรียนปกติและในช่วงเวลาที่ทำกิจกรรมภายนอกโรงเรียน เช่น ออกค่าย

- ให้มีครูอยู่ตามจุดต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ตามชั้นเรียน บริเวณสนามเด็กเล่น ในช่วงก่อนเรียน ระหว่างพัก และหลังเลิกเรียน

- ถ้านักเรียนต้องอยู่กับผู้ใหญ่ในโรงเรียนหรือนักเรียนด้วยกันเอง กำหนดว่า จะต้องมียุวกาอยู่ด้วยอย่างน้อย 1-2 คน

- จัดระบบไม่ให้เด็กนักเรียนอยู่ในห้องเรียนในช่วงก่อนเข้าเรียน ระหว่างพัก และหลังเลิกเรียน

- บริเวณโรงเรียนไม่ควรมีสถานที่ปลอดภัยหรือลับตาคน ถ้ามีความจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข

- กำหนดให้มีการเปิดประตู หน้าต่างห้องเรียนอยู่เสมอในช่วงเวลากลางวัน โดยเฉพาะระหว่างพัก

- ไม่ให้นักเรียนอยู่ในบริเวณโรงเรียนตามลำพังโดยไม่มีครู

- จัดสถานที่ปลอดภัยสำหรับเด็กที่มาถึงโรงเรียนก่อนเป็นคนแรก และเด็กที่ออกจากโรงเรียนเป็นคนสุดท้าย โดยมีคนดูแล

1.4 การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างทักษะการป้องกันตนเองให้นักเรียน

- สอดแทรกกิจกรรมหรือเนื้อหาที่จะช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการป้องกันตนเอง

- จัดทำหลักสูตรการเสริมสร้างทักษะการป้องกันตัว

- จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ชุมนุม/ชมรม) เกี่ยวกับศิลปะและทักษะการป้องกันตัว

2. กฎเกณฑ์ความปลอดภัยเมื่อเด็กมีปัญหา

2.1 มีกฎเกณฑ์เรื่องระบบในการประเมินนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีปัญหาเพื่อหาวิธีในการดูแลที่เหมาะสม

- ให้ครูมีเครื่องมือและแบบฟอร์มสำหรับประเมินและมีการสังเกตและบันทึกข้อมูลเป็นระยะ

- บุคลากรในโรงเรียนควรมีทักษะในการสังเกต เมื่อพบว่านักเรียนมีความผิดปกติ ให้รีบค้นหาสาเหตุและหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือหรือแก้ไขอย่างเหมาะสม

- กำหนดให้มีการจัดประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) ในโรงเรียน โดยมีครูที่เกี่ยวข้องและผู้ประกอบวิชาชีพเข้าร่วมประชุม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาร่วมกันประเมินเพื่อหาทางออกให้กับนักเรียน และนำทางออกที่ได้จากการประชุมมาปฏิบัติ

2.2 สร้างระบบให้มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการรับเรื่องกรณีที่เด็กต้องการความช่วยเหลือ

- มีการจัดระบบในโรงเรียนให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการรับแจ้งเรื่องราวจากเด็ก เช่น ครูแนะแนว

- ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมให้นักเรียนรับรู้ถึงบุคคลที่จะมาทำหน้าที่รับผิดชอบในการรับแจ้งเรื่อง ถ้านักเรียนมีปัญหาต้องการคำปรึกษา

- จัดระบบให้มีการบอกเล่าปัญหาของตนเอง ทั้งการพูด หรือการเขียน เช่น จัดให้มีกล่องรับปัญหาเพื่อให้ผู้ที่ไม่กล้าเล่าเรื่องได้เขียนบอกเล่าปัญหาของตน

การตั้งกฎเกณฑ์ความปลอดภัยเป็นการกำหนดวิธีการ กิจกรรม แนวทางปฏิบัติร่วมกันของโรงเรียน เป็นสิ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนประสบผลสำเร็จเพราะจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติของครูผู้รับผิดชอบและนักเรียนเองก็จะทราบว่าควรปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยอย่างไร

2.3 แผนรักษาความปลอดภัย

แผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน คือการนำนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้นักเรียน การวิเคราะห์หาค่าเสี่ยงภัยว่าด้วยสิทธิเด็ก และแนวทางของโรงเรียน กำหนดเป็นมาตรการในการป้องกันและแก้ไขเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียน โดยการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยให้กับนักเรียนทุกคน กล่าวคือนักเรียนจะทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นเป็นอันดับแรก แผนรักษาความปลอดภัยควรกำหนดแนวทางที่เป็นรูปธรรมสามารถนำไปปฏิบัติ มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และควรดำเนินการตามแผนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 11-14) ได้กำหนดนโยบายและวางแผนการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา เนื่องจากตระหนักในความสำคัญที่ว่า “นักเรียน คือหัวใจของการศึกษา” และเล็งเห็นความจำเป็นเร่งด่วนที่สถานศึกษาและหน่วยงานจากทุกภาคส่วนของสังคมจะต้องร่วมกันแสวงหาแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการช่วยเหลือนักเรียนให้ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถอยู่ในระบบการศึกษาได้ตลอดหลักสูตร และมีทักษะชีวิตเพียงพอที่จะดูแลตนเองให้ปลอดภัยท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่สร้างสรรค์ อุบัติเหตุ และอุบัติเหตุ ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่นักเรียน โดยกำหนดรูปแบบของแผนความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยจัดกลุ่มของภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดกับนักเรียนเป็น 3 กลุ่มคือ ภัยจากอุบัติเหตุ ภัยจากอุบัติเหตุ และภัยจากสภาพแวดล้อมทางสังคม แต่ละส่วนจะกำหนดมาตรการหลักเพื่อป้องกันแก้ไขและฟื้นฟู โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ

แนวทางการวางแผนการรักษาความปลอดภัยให้นักเรียน เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย โดยร่วมกันวางแผนป้องกัน แก้ไข ควบคุม กำกับ ติดตาม และรายงาน มีองค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณาอย่างน้อย 2 ประการได้แก่ สารสำคัญของแผน และรูปแบบของแผน

2.3.1 สารสำคัญของแผนรักษาความปลอดภัย

แผนการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา จำเป็นต้องมีมาตรการและกิจกรรมเพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พร้อมทั้งนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น สารสำคัญของแผนงานควรมีความชัดเจนและความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ในเบื้องต้น ควรมีอย่างน้อย 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอน	ภารกิจ
1. ศึกษาสภาพทั่วไป	ศึกษาสภาพทั่วไปของสถานศึกษา ชุมชน ความเข้มแข็งของเครือข่ายเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัย และภัยจากสภาพแวดล้อมทางสังคม
2. กำหนดมาตรการหลัก	กำหนดมาตรการหลักเพื่อป้องกันและ/หรือแก้ไข
3. กำหนดมาตรการเสริม	กำหนดมาตรการเสริมให้เหมาะสมกับความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น และสภาพความเสี่ยงของท้องถิ่น
4. กำหนดกิจกรรม	กำหนดกิจกรรมสนับสนุนมาตรการหลักและมาตรการเสริม
5. กำหนดเวลาและผู้รับผิดชอบ	กำหนดเวลาและผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้

2.3.2 รูปแบบของแผนรักษาความปลอดภัย

สถานศึกษาแต่ละแห่ง มีบริบทที่ต่างกัน ดังนั้นในการเลือกรูปแบบของแผนการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาควรให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา สภาพภูมิศาสตร์ และความต้องการของท้องถิ่นโดยอาจกำหนดรูปแบบของแผน ดังนี้

1. แผนพัฒนาระบบความปลอดภัยของนักเรียน เป็นแผนที่มุ่งสร้างเสริมความเข้มแข็งของระบบการรักษาความปลอดภัย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและมีประสิทธิภาพ เช่น

- 1) มีโครงสร้างระบบการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ชัดเจน
- 2) มีระบบควบคุมภายในเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา
- 3) มีระบบเครือข่ายเพื่อการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความปลอดภัยใน

สถานศึกษา

- 4) มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

2. แผนป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุของนักเรียน โดยกำหนดให้ครอบคลุมประเภทของอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่

- 1) ความบกพร่องของอาคารเรียนและอาคารประกอบ
- 2) บริเวณโรงเรียน เช่น รั้ว ประตู โรงเรียน บ่อน้ำ เขตก่อสร้าง เป็นต้น
- 3) สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อความปลอดภัยในการดำรงชีวิต
- 4) เครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ในสถานศึกษา ที่อาจเป็นอันตรายต่อนักเรียน
- 5) การเดินทางไป และกลับระหว่างบ้านกับสถานศึกษา
- 6) การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่
- 7) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา เช่น การเล่นกีฬา การอยู่ค่ายพักแรม การเข้าร่วมกิจกรรมด้านอาชีพ หรือกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

3. แผนป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา โดยกำหนดให้ครอบคลุมประเภทของอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่

- 1) การเกิดอัคคีภัย
- 2) การเกิดวาตภัย
- 3) การเกิดอุทกภัย
- 4) การเกิดธรณีพิบัติภัย

4. แผนรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา จากสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยกำหนดให้ครอบคลุมประเภทของสภาพปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่

- 1) การล่องละเมิดทางร่างกายและจิตใจ
- 2) การทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย
- 3) การเสพสารเสพติด
- 4) การอุปโภคและบริโภค
- 5) การทะเลาะวิวาท
- 6) การถูกล่อลวงและลักพาตัว
- 7) สื่อลามกอนาจาร
- 8) การมั่วสุมกับอบายมุข
- 9) พฤติกรรมชั่วสาว
- 10) อินเทอร์เน็ตและเกม

ชาญ ขวัญมุข (2544: 17; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542: 17) กล่าวถึงรูปแบบของแผนประกันความปลอดภัยว่า โรงเรียนสามารถเลือกรูปแบบ

แบบแผนให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน สภาพภูมิศาสตร์และความต้องการของท้องถิ่น โดยแบ่งเป็นรูปแบบอย่างน้อย 4 รูปแบบ ได้แก่

1. แผนประกันความปลอดภัยเฉพาะ คือ แผนที่จัดทำขึ้นเพื่อประกันความปลอดภัยเป็นการเฉพาะแยกจากแผนปฏิบัติการด้านอื่น ๆ
2. แผนประกันความปลอดภัยรวมกับแผนประกัน 4 ประกัน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ การประกันโอกาสทางการศึกษา การประกันคุณภาพทางการศึกษา การประกันประสิทธิภาพการศึกษาและการประกันความปลอดภัย
3. แผนประกันความปลอดภัยในรูปงานหรือโครงการ ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
4. แผนประกันความปลอดภัยรูปแบบอื่น ๆ เช่น การกำหนดงานประกันความปลอดภัยเพิ่มเป็นงานที่ 7 จากเดิมซึ่งมี 6 งาน กล่าวคือ งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานธุรการ และการเงิน งานกิจการนักเรียนและงานสัมพันธ์กับชุมชน เป็นต้น

สถานศึกษาขนาดใหญ่ของจังหวัดชัยนาทใช้รูปแบบของแผนประกันความปลอดภัยในรูปงานหรือโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ซึ่งบางโรงเรียนก็ไม่ได้กำหนดโครงการบางโครงการเอาไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน เนื่องจากเป็นโครงการที่ไม่ได้ใช้งบประมาณของโรงเรียน งานวิจัยนี้จึงศึกษาแผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียนจากเอกสารที่กำหนดแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนซึ่งได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการ คำสั่ง กฎระเบียบของโรงเรียน ในขอบเขตของการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข

3. การป้องกันและแก้ไขภัยในสถานศึกษา

เมื่อสถานศึกษามีแผนรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาแต่ละแห่งแล้ว สิ่งที่สำคัญคือการนำแนวทาง นโยบาย มาตรการ ข้อปฏิบัติหรือกฎต่าง ๆ ที่กำหนดในแผนรักษาความปลอดภัยไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีแก่นักเรียน การป้องกันและแก้ไขภัยในสถานศึกษาในงานวิจัยนี้ ศึกษาจากแนวคิดของ ชาญ ขวัญมุข สุภาวดี มั่นจิระ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ เลกตัน ที่กล่าวไว้พอสรุปได้ดังนี้

ชาญ ขวัญมุข (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่า ผู้บริหารต้องวางมาตรการในการสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อมิให้มีการล่อลวงละเมิดทางเพศ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนควรให้ความรู้เรื่องโทษของสารเสพติด

ต่าง ๆ แก่นักเรียน ควรสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนมิให้เกิดการทะเลาะวิวาท อบรมชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจปัญหาและวิธีการป้องกันตนเองจากการถูกล่อลวง สำหรับสื่อลามกอนาจารและอบายมุข ห้ามนักเรียนและบุคลากรภายนอกนำสื่อลามกเข้ามาในโรงเรียนโดยเด็ดขาด

สุภาวดี มั่นจิระ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาทัศนคติของเด็กวัยรุ่นที่เป็นปัญหา และบทบาทของสถาบันสังคมในการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น รวมถึงศึกษาการจัดลำดับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนตามความคิดเห็นของเด็กวัยรุ่น พบว่า พฤติกรรมที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเป็นลำดับแรกคือ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาท รองลงมาคือพฤติกรรมขู่สวาท พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการเล่นการพนัน ตามลำดับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 83) กล่าวถึง การคุ้มครองสิทธิและป้องกันนักเรียนจากวิกฤตของชีวิตและสังคม ว่า ปัจจุบันเยาวชนในระบบโรงเรียนได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของสารเสพติด ปัญหาการกลั่นแกล้งและความรุนแรง ปัญหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุ ปัญหาความล้มเหลวทางการเรียนและอาชีพ และปัญหาทางเพศ โรงเรียนจึงควรมีแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อยับยั้งและแก้วิกฤตของชีวิตและสังคม รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนในความรับผิดชอบ

ดุชนิย์ ทองเกลี้ยง (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและการป้องกันในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนร้อยละ 81.1 มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น สถานที่ที่พบมากที่สุดคือบริเวณอาคารเรียน ส่วนใหญ่เกิดหลังเลิกเรียน สาเหตุจากปัญหาความไม่เข้าใจกันมากที่สุด ดังนั้นจึงควรมีการดำเนินการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนอย่างจริงจังต่อเนื่อง มาตรการต่าง ๆ ที่ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญสูง ควรนำไปสู่การจัดทำเกณฑ์การปฏิบัติงาน มาตรการใดที่ปฏิบัติน้อย ควรพัฒนาให้มีการดำเนินงานครอบคลุมเพื่อให้นักเรียนมีความปลอดภัยและลดสถานการณ์ความรุนแรงให้มากที่สุด

แลกซ์ตัน (Laxton. 2005: 125) ศึกษาความปลอดภัยในโรงเรียน โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างที่เป็นตัวชี้วัดด้านความปลอดภัย พบว่า ตัวชี้วัดที่สามารถทำนายสภาพความปลอดภัยของโรงเรียนได้แก่ จำนวนนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ พฤติกรรมการถูกข่มขู่รังแกของนักเรียน และการใช้ยาเสพติดของนักเรียน

จากแนวคิดดังกล่าวประกอบกับสภาพปัญหาของนักเรียนที่พบมากในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้วิจัยได้บูรณาการแล้วกำหนดด้านที่ศึกษา คือ สภาพการดำเนินงานในการป้องกันแก้ไขภัยในสถานศึกษา ได้แก่ ภัยจากสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข

3.1 ภัยสารเสพติด

ความหมายของภัยสารเสพติด

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสารเสพติด มักพบคำว่า “ยาเสพติด” “สิ่งเสพติด” “สารเสพติด” ซึ่งคำเหล่านี้มีความหมายเหมือนกัน แต่อาจเรียกชื่อต่างกันตามความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงนำเสนอความหมายของคำเหล่านี้เพื่อสรุปเป็นความหมายของภัยสารเสพติดต่อไป

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) (ภรณ์ชาย ถาวร. 2546: 11; อ้างอิงจาก เรืองชัย บุญศักดิ์. 2527: 95) กล่าวถึงความหมายของยาเสพติดไว้ว่า ยาเสพติดหมายถึง ยาหรือสารเคมีที่เสพเข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดพิษเรื้อรังแก่ร่างกายผู้เสพ และก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมถึงสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ยาเสพติดยังมีความลักษณะพิเศษ 3 ประการ คือ

1. ทำให้เกิดความต้องการอย่างแรงกล้าทั้งทางร่างกายและจิตใจ ที่จะต้องหายามาเสพอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ และจะต้องเสาะแสวงหายามาเสพให้ได้ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม
2. ผู้เสพต้องยอมทนในสภาพอยู่ภายใต้บังคับให้ต้องเสพ ถือว่าเป็นทาสของยา และต้องเสพยาเสพติดนั้นตลอดไป จะหยุดเสพไม่ได้
3. ผู้เสพต้องเพิ่มปริมาณการเสพมากขึ้นเรื่อย ๆ จนเกิดอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ

พรเทพ ศิริวนารังสรรค์และคนอื่น ๆ (2547: 6) ให้ความหมายของ การใช้สารเสพติด (Substance use) ว่าหมายถึง การที่บุคคลใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ที่ไม่ได้อยู่ในความควบคุมของแพทย์ เพื่อวัตถุประสงค์ให้ได้มาซึ่งความเคลิบเคลิ้ม ความพึงพอใจ

สำนักยาและวัตถุเสพติด (2549: ออนไลน์) กล่าวว่า สารเสพติด หมายถึงยาเสพติด วัตถุออกฤทธิ์ และสารระเหย ยาเสพติด ที่จะกล่าวในที่นี้คือ ยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2528 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2530) ซึ่งหมายถึงสารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะรับประทาน ดม สูบ ฉีดหรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง รวมตลอดถึงพิษ หรือส่วนของพิษที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำราตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549: ออนไลน์) กล่าวว่า สารเสพติด หมายถึง สารเคมีใด ๆ ก็ตาม เมื่อได้รับเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นการกิน ฉีด สูบ หรือดม แล้วก่อให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงในทางที่เสื่อมเสียต่อร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ตลอดจนพฤติกรรมทางด้านสังคมของผู้ใช้สารนั้น ซึ่งสารดังกล่าวจะต้องมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้เสพ คือ มีอาการติดทางใจ มีอาการติดทางกาย มีอาการถอนยา เป็นพิษต่อร่างกาย และจิตใจของผู้ติดยาสรางความเสื่อมเสียให้กับครอบครัว และบุคคลอื่น ๆ ตลอดจนก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม และเศรษฐกิจ รวมทั้งความมั่นคงของประเทศ

สรุปว่าสารเสพติดหมายถึง สารที่เมื่อบุคคลเสพเข้าไปไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ เสพเป็นช่วงระยะเวลา หรือติดต่อกันแล้ว จะทำให้นุคคลนั้นตกเป็นทาสของสิ่งนั้นทั้งร่างกายและจิตใจ และต้องการเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้สุขภาพของผู้เสพเสื่อมโทรมลง เมื่อไม่ได้เสพยาก็จะมีอาการผิดปกติทั้งทางร่างกายและจิตใจ

การเสพยาเสพติด ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทางร่างกายและจิตใจ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติดไม่ว่าจะเป็น การทดลองเสพ การเสพยาเสพติด ค้ายาเสพติดหรือมีโอกาสเสี่ยงที่จะเสพยาเสพติดนั้น ถือได้ว่าเป็นอันตรายและนำมาซึ่งภัยจากสารเสพติดหลายประการ จำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนต้องให้ความสนใจในการป้องกันและแก้ไข

สถานการณ์ภัยสารเสพติดในสถานศึกษา

สารเสพติดได้แพร่ระบาดและทวีความรุนแรงมากขึ้น สารเสพติดเป็นภัยร้ายแรงและรัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่จะต้องป้องกันและแก้ไข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2549: ออนไลน์) การศึกษาเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาพบว่า มีแนวโน้มของความชุกของการใช้สารเสพติดในวัยรุ่นไทยอยู่ในระดับสูง (พรเทพ ศิริวนารังสรรค์และคนอื่น ๆ. 2547: 7) ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินอย่างมหาศาล การแพร่ระบาดของสารเสพติดในกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษามีหลายประเภท บางส่วนเป็นเพียงผู้ใช้ หรือทดลองใช้ แต่บางส่วนกลายเป็นผู้มีอาการเสพติด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการเสพยาของบุคคลและตัวยาที่ใช้เสพยา จึงเป็นเรื่องที่ชัดเจนว่ากลุ่มนักเรียนที่เสพยาหรือใช้สารเสพติดย่อมมีมากกว่านักเรียนที่ติดสารเสพติด เพราะการพัฒนาไปสู่การเป็นผู้เสพยาติดได้นั้น จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาและเงื่อนไขจำนวนหนึ่ง (ชาติรี หีบคำ. 2543: 20)

จากสถิติที่พบทำให้ทราบว่ามีการแพร่ระบาดของสารเสพติดในสถานศึกษาถึงแม้จะเป็นเพียงส่วนน้อยก็ตาม แต่ก็ปัญหาคriticalที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันในการป้องกันและมีมาตรการในการป้องกันแก้ไข

มาตรการป้องกันและแก้ไข

มาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติดแก่นักเรียนนั้นได้มีผู้กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 46-47) กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขดังนี้

1. จัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตโดยสร้างความตระหนัก เพื่อให้เห็นคุณค่าแห่งตน เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน
2. จัดโครงการ “ครอบครัวเข้มแข็ง โรงเรียนอบอุ่น” เพื่อเชื่อมและหลอมรวมพลังระหว่างบ้านและโรงเรียน ให้เป็นที่พึ่งแก่เด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน ได้แสดงออกตามความสามารถ ที่ถูกต้อง เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา เป็นต้น
4. จัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น โครงการ TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย.น้อย เป็นต้น
5. จัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังโดยอาศัยกระบวนการเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
6. การให้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมมือประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
7. นำศาสนธรรมสู่เด็กและเยาวชนเพื่อเป็นหลักในการดำรงชีวิตด้วยความร่วมมือระหว่างสถาบันทางศาสนาและโรงเรียน
8. ให้ความรู้แก่นักเรียนในการใช้วิจารณญาณ เลือกชมสื่อในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เช่น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียน การคิด วิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง
9. จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้สะอาดร่มรื่น สวยงาม เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
10. เฝ้าระวังในที่ลับตาในบริเวณจุดที่เป็นอันตราย และเสี่ยงต่อการกระทำความผิด เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม โดยกำหนดให้ครูและนักเรียนเป็นแกนนำนักเรียนเครือข่าย ตรวจสอบ สอดส่องดูแลอยู่เสมอ
11. ใช้มาตรการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
12. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบแก้ไขปัญหานักเรียนติดยาเสพติด ตามกระบวนการดังต่อไปนี้
 - 12.1 จัดทำทะเบียนผู้ติดยาเสพติด
 - 12.2 ประสานงานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสุขภาพ บำบัด รักษาและฟื้นฟู ให้กับนักเรียนที่ติดยา
 - 12.3 มอบหมายหน้าที่ให้ครูศึกษาติดตามพฤติกรรมเป็นรายกรณี
13. จัดกิจกรรมคืนคนดีสู่สังคม

14. จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความช่วยเหลือโดยครูดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มาตรการดังกล่าวสอดคล้องกับมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนติดสารเสพติด ในสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษาเดิม ที่แยกเป็นมาตรการในการป้องกัน และมาตรการในการแก้ไข ดังนี้ (ชาติรี หีบคำ. 2543: 34 – 38)

มาตรการป้องกันปัญหานักเรียนติดสารเสพติดในสถานศึกษา

1. แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน
2. อบรมนักเรียน ให้รู้จักพิษภัยของสารเสพติด ช่วงตอนเข้าอบรมหน้าเสาธง หรือคาบกิจกรรมโฮมรูม
3. ดำเนินการตั้งสายสืบ (ครู- อาจารย์ นักเรียน) เกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเฝ้าระวังการระบาดของสารเสพติด ตลอดจนประสานงานกับหน่วยตำรวจ ป.ป.ส. เพื่อแจ้งข่าวการซื้อขายสารเสพติด
4. จัดโครงการ “เพื่อนเตือนเพื่อน” ภายในโรงเรียน ตามแนวทางของกรมสามัญศึกษา เพื่อให้นักเรียนในโครงการขยายผลการป้องกันสารเสพติดไปสู่ทุกคนในโรงเรียน
5. เชิญวิทยากร เจ้าหน้าที่ตำรวจ สาธารณะสุข สำนักงานป้องกันและปราบปรามสารเสพติด ครู-อาจารย์ ฯลฯ ให้ความรู้ด้านสารเสพติดแก่นักเรียน
6. จัดนิทรรศการ จัดป้ายนิเทศ จัดทำเอกสารเผยแพร่โทษของสารเสพติด ประกวดเรียงความ จัดฉายวีดิทัศน์ จัดเสียงตามสาย ประกวดคำขวัญ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตระหนักถึงพิษภัยของสารเสพติด
7. ให้ครู-อาจารย์ทุกคนสอดแทรกเนื้อหา ความรู้เรื่องสารเสพติดในทุกวิชา
8. จัดประชุมผู้ปกครอง เยี่ยมบ้านผู้ปกครองเพื่อร่วมมือในการป้องกันสารเสพติด แก่นักเรียนให้ได้ผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
9. จัดกิจกรรมนันทนาการ ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น การเล่นกีฬา การประกอบอาชีพอิสระ ฯลฯ เพื่อไม่ให้หันไปเสพยาเสพติด
10. จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อให้คำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ แก่นักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อไม่ให้หันไปพึ่งสารเสพติดในการแก้ปัญหา
11. ส่งเสริมนักเรียนให้เป็นผู้ประพฤติดี โดยการให้รางวัลประกาศเกียรติคุณ มอบวุฒิบัตรตอบแทนการกระทำดี
12. จัดให้ครูที่ปรึกษาแก่นักเรียนในการดูแล แนะนำ และป้องกันปัญหายาเสพติดอย่างใกล้ชิด

13. จัดเขตปลอดสารเสพติดภายในโรงเรียน โดยใช้มาตรการห้ามนำ สูบ เสพ ดื่ม ชื้อ ขยาย บุหรี่ สุรา และสารเสพติดทุกชนิดเข้ามาในโรงเรียนเด็ดขาด
14. ขอความร่วมมือจากชุมชน หน่วยงานราชการ เอกชน เพื่อช่วยป้องกันดูแล บุตร หลาน นักเรียนไม่ให้ไปติดสารเสพติด
15. ศึกษาและสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนในการติดสารเสพติด เพื่อหาทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาสารเสพติดได้บางจุด และสำเร็จผลอย่างแท้จริง
16. เสริมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เพื่อให้นักเรียนมีความสุขกายสบายใจ
17. อบรมจริยธรรมและหลักธรรมทางศาสนา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดให้แก่ นักเรียนเสพติดเพื่อจำกัดกัมลงโทษ
18. ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาให้ถูกต้อง และแจ้งสถานเกี่ยวกับการใช้ยาและการแพร่ ระบาดของสารเสพติดในปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง
19. ตรวจสุขภาพและตรวจการใช้สารเสพติดในร่างกายนักเรียน โดยการวัดน้ำหนัก ตรวจปัสสาวะ
20. โรงเรียนประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจให้กวดขันแหล่งมั่วสุมสารเสพติดเพื่อจับกุม ลงโทษผู้จำหน่ายผู้เสพยา
21. ครู อาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีในการไม่ติดสารเสพติด (บุหรี่และอื่น ๆ)
22. จัดตั้งกองทุนต่อต้านสารเสพติด
23. จัดตั้งเครือข่ายชุมชนต่อต้านสารเสพติด เพื่อร่วมมือในการป้องกันแก้ปัญหา สารเสพติด
24. ครู อาจารย์ ทุกคนสอดส่องดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมน่าสงสัยว่าจะติดสารเสพติด อย่างใกล้ชิด เช่น ขาดเรียนบ่อยโดยที่ไม่ทราบสาเหตุ หนีเรียน ง่วงซึม เก็บตัว ปากเขียว มีกลิ่นปาก เข้าห้องนํ้านาน ร่างกายทรุดโทรม
25. จัดให้มีการตรวจปัสสาวะเพื่อตรวจสอบสารเสพติด
26. ครูเวรประจำวันและอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบการมาเรียนและพฤติกรรมของ นักเรียน
27. คัดเลือกตัวแทนชุมชนในแต่ละหมู่บ้านสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนนี้อาจจะ ติดสารเสพติด และรายงานให้โรงเรียนทราบเพื่อแก้ไข
28. จัดโครงการต้นไม้พูดได้ โดยจัดป้ายสนทนาศึกษาเกี่ยวกับสารเสพติดที่ต้นไม้
29. ให้นักเรียนที่เรียนวิชาสุขศึกษาทุกคนต้องทำรายงานเรื่องโทษของสารเสพติด

30. ห้ามนักเรียนพกพาอุปกรณ์ที่มีส่วนทำให้เสพติดได้สะดวกเช่น ไม้ขีดไฟ กล้องยา ฯลฯ
31. ตรวจตราการเข้าออกสถานศึกษาของบุคคลภายนอกอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการนำพาสารเสพติดเข้ามาในสถานศึกษา
32. ส่งเสริมให้นักเรียนออกกำลังกาย เล่นกีฬาหลังเลิกเรียนทุกวัน เพื่อให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากสารเสพติด
33. จัดบริการให้คำปรึกษาเพื่อคลายความคับข้องใจ ความกังวลใจ หรือปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน
34. รณรงค์ให้ ครู อาจารย์ในโรงเรียน ลด ละ เลิก การสูบบุหรี่ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน
35. ใช้กลุ่มเพื่อนปฏิเสธการเข้าสังคมร่วมกับผู้ติดสารเสพติด
36. จัดโครงการบรรพชาของนักเรียน
- มาตรการแก้ไขปัญหานักเรียนที่ติดสารเสพติดในสถานศึกษา มีดังนี้
1. นำนักเรียนที่ติดสารเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาในหน่วยงานหรือสถานบำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด
 2. ให้การแนะนำในการเลิกเสพยาตามขั้นตอนที่ถูกต้อง
 3. ครู อาจารย์ และผู้ปกครองคอยให้กำลังใจ ติดตามพฤติกรรมนักเรียนที่ติดสารเสพติดอย่างใกล้ชิด
 4. ให้นักเรียนที่ติดสารเสพติดรายงานผลการลด ละเลิก การเสพยา ลงตามระยะที่กำหนด
 5. ฝ่ายปกครองร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขปัญห
 6. ลงโทษนักเรียนเพื่อให้เกรงกลัวไม่กล้าเสพยา
 7. สอบถามสาเหตุ ปัญหาส่วนตัวนักเรียนที่มีผลทำให้นักเรียนติดสารเสพติด เพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด
 8. สร้างความเข้าใจกับนักเรียนที่ติดสารเสพติดให้ตระหนักถึงพิษสารเสพติด เพื่อยอมรับการบำบัดรักษา
 9. ดำเนินการแก้ไขนักเรียนที่ติดสารเสพติด โดยใช้หลักจิตวิทยา
 10. นำนักเรียนที่ติดสารเสพติดแสดงคำมั่นและสัญญาว่าจะไม่ติดสารเสพติดอีก ต่อหน้าบุคคลที่เคารพนับถือหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์

11. กรณีที่นักเรียนคนใดไม่สามารถเลิกสารเสพติดได้ และมีแนวโน้มจะแพร่ระบาดของสารเสพติดไปสู่เพื่อนคนอื่น ๆ ได้ โรงเรียนจะดำเนินการติดต่อผู้ปกครองเพื่อพิจารณา ร่วมกันแก้ปัญหา ไม่ให้เกิดขึ้น

12. จัดหากิจกรรมพิเศษให้นักเรียนที่กำลังจะเลิกสารเสพติดทำเพื่อมิให้หันไปหาสารเสพติดอีก

13. นำนักเรียนที่ติดสารเสพติดเข้าค่ายอบรมจริยธรรม สมาธิ ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา เพื่อหนีห่างจากสารเสพติด

14. ติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อมิให้กลับไปใช้สารเสพติดอีก

15. ให้รางวัลและยกย่องชมเชยแก่นักเรียนที่เลิกสารเสพติดได้

16. จัดคลินิกสารเสพติดภายในโรงเรียนเพื่อให้คำปรึกษา บำบัด รักษา นักเรียนที่ติดสารเสพติด

17. จัดทำแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการติดสารเสพติดของนักเรียน เพื่อให้ง่ายต่อการแก้ไข้ปัญหา

18. ควบคุมความประพฤตินักเรียนที่ติดสารเสพติด โดยให้รายงานตัวในเวลาไปกลับโรงเรียน

19. จัดตั้งคลินิกปรึกษาปัญหาทางด้านสารเสพติดโดยเฉพาะ

20. ให้นักเรียนที่ติดสารเสพติดได้แก้ไข้และปรับปรุงตนเองโดยใช้หลักการ ลด ละ เลิก ซึ่งเป็นวิธีค่อนข้างได้ผล

21. จัดโครงการบรรพชาเป็นสามเณรสำหรับนักเรียน โดยกำหนดให้นักเรียนผู้ติดสารเสพติดเข้าร่วมโครงการเพื่อกล่อมเกลานิสังใจค่อให้เป็นผู้ที่มีจิตใจหนักแน่น เลิกสารเสพติดได้อย่างเด็ดขาด

22. รวบรวมรายชื่อเพื่อนนักเรียนที่ใช้ยาและสารเสพติดไปสู่เพื่อนคนอื่น ๆ

23. สลายแห่งและกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมการใช้ยา

24. ส่งสายสืบนักเรียนติดตามข่าวนักเรียนที่มีพฤติกรรมติสารเสพติดเพื่อแก้ไข้ปัญหา

25. ประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุข เพื่อจัดส่งนักเรียนที่ติดสารเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา

26. จัดกิจกรรมโครงการอยู่ค่ายพักแรมเฉพาะนักเรียนที่เริ่มติดสารเสพติด โดยครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

มาตรการดังกล่าว สถานศึกษาสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนเพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนปลอดภัยจากสารเสพติดโดยอาจเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับ

สภาพของโรงเรียน อาจใช้การวิเคราะห์ความเสี่ยงของปัญหานักเรียนติดสารเสพติด แล้วพิจารณาเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภัยสารเสพติดในสถานศึกษา

งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดของนักเรียนในสถานศึกษา มีดังนี้

ปรีชา วิหคโตและคณะ (2540: บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการใช้จ่ายยาเสพติดของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครและเทศบาลทั่วประเทศ ผลการศึกษาไม่พบว่านักเรียนชายใช้จ่ายยาเสพติดต่างชนิดไปจากนักเรียนหญิง ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดของนักเรียนมากที่สุดคือ ความกลมเกลียวระหว่างสมาชิกในครอบครัว ปัจจัยด้านตัวนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของนักเรียนมากที่สุด คือ การถูกชักชวนให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องและการตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อมีปัญหา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของนักเรียนมากที่สุด คือ คนใกล้ชิดที่ใช้จ่ายยาเสพติด

ภาวิณี อยู่ประเสริฐ (2540: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,050 ผลการตรวจพบสารแอมเฟตามีนในปัสสาวะของนักเรียน 8 ราย มีนักเรียนใช้สารเสพติดที่นับรวมบุหรี่ยาและสุราด้วยจำนวน 326 ราย พบการใช้สารเสพติดของเพื่อน การใช้สารเสพติดของบุคคลในครอบครัว ภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นในชีวิตรายได้ของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้สารเสพติดของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสำหรับความสัมพันธ์เชิงลบกับการใช้สารเสพติดของนักเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อหาค่าความสัมพันธ์โดยการทดสอบไคสแควร์ พบว่าการใช้เวลาว่างที่ไม่มีประโยชน์ของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดของนักเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ แต่สภาพแวดล้อมบริเวณบ้านพักอาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้สารเสพติดของนักเรียน สำหรับการวิเคราะห์ในระดับพหุมิติพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญในการจำแนกกลุ่มใช้สารเสพติดและไม่ใช้สารเสพติด มี 6 ปัจจัย คือ การใช้สารเสพติดของเพื่อน การใช้สารเสพติดของบุคคลในครอบครัว การใช้เวลาว่าง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง รายได้ของนักเรียน และความเชื่อเรื่องการใช้สารเสพติด มีประสิทธิภาพในการจำแนกกลุ่มได้ร้อยละ 72.95

ถาวร สุขสำราญ (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพยาบ้าในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2541 รวม 10 โรงเรียน จำนวน 366 คน ผลการวิจัยพบว่าแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู

แบบให้พึ่งตนเองเร็วมากที่สุด การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบให้พึ่งตนเองกับพฤติกรรม การเสพยาบ้าของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรม เด็กส่วนใหญ่มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าการกระทำตามผู้อื่นเห็นว่าดี และ เกือบอยู่ในระดับการกระทำโดยเฉพาะเป็นหน้าที่ในสังคม การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับชั้นเรียนมี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีระดับการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรมสูงกว่าชั้นเรียนอื่น เด็กที่เสพยาบ้ามีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำกว่าเด็กที่ไม่เสพ ยาบ้า การเสริมแรงและการคบเพื่อน เด็กมีความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้เสพยาบ้าจะรู้จักคุ้นเคยกับกลุ่ม เพื่อนในหมู่บ้านซึ่งเสพยาบ้า และเคยพบเห็นหรือทราบว่าผู้เสพยาบ้าอยู่ในหมู่บ้าน เมื่อจำแนก ความแตกต่างระหว่างปัจจัยทางชีวสังคม พบความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยเด็กชาย อายุ 15 ปี อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้เสพยาบ้ามาก เป็นเด็กที่บิดามารดา และบุคคลภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน เด็กหญิงมีการยอมรับผลเสียเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเสพยาบ้ามากกว่าเด็กชาย ส่วนทัศนคติต่อการป้องกันการเสพยาบ้า เด็กส่วนใหญ่มี ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ภัยหรือผลร้ายของยาบ้ามากกว่าเด็กชาย เด็กส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อต้าน การเสพยาบ้าค่อนข้างดี โดยเด็กหญิงมีทัศนคติต่อต้านการเสพยาบ้ามากกว่าเด็กชาย

อุมาภรณ์ คงอุไร (2542: ออนไลน์) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหลีกเลี่ยงหรือการใช้สาร เสพติดของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง สุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาทุกระดับชั้นปี ทุก วิชาเอกเป็นชาย 69 คน หญิง 121 คน จุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหลีกเลี่ยงหรือ การใช้สารเสพติดของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายที่ไม่เคยใช้สารเสพติดเลยมี 7 คน เคย ใช้สารเสพติดมีจำนวน 26 คน นักศึกษาหญิงที่ไม่เคยใช้สารเสพติดเลยมี 65 คน เคยใช้สารเสพติด 31 คน นักศึกษาส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับปาน กลาง- ปานกลางเกือบจะต่ำ บุคคลในครอบครัวที่นักศึกษามีจิตใจผูกพัน (แคร์มาก) และรู้สึกห่วงใย มากที่สุดคือ บิดามารดา (ร้อยละ 61) ญาติผู้ใหญ่ (ร้อยละ 34) และบุคคลในโรงเรียน (วิทยาลัย) ได้แก่ เพื่อนสนิท (ร้อยละ 50) เหตุผลสำคัญ 3 อันดับแรกของนักศึกษาชายที่ไม่เคยใช้สารเสพติดเลยหรือ เคยใช้แต่ปัจจุบันเลิกแล้วคือ 1. กลัวเสียอนาคต 2. กลัวคนที่มีความรู้สึกผูกพันจะไม่พอใจหรือโกรธ เอา และ 3. กลัวถูกลงโทษ ถูกดู หรือถูกรังเกียจ สำหรับเหตุผล 3 อันดับแรกของนักศึกษาชายที่ไม่ เคยใช้สารเสพติดเลยหรือเคยใช้แต่ปัจจุบันเลิกแล้ว คือ 1. ไม่สนใจ รังเกียจ 2. ไม่ต้องการทำผิดซ้ำ อีก และ 3. กลัวเป็นอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ

นันทิณี พันธวงศ์ (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร จุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาปัจจัยการแพร่ระบาด เปรียบเทียบปัจจัยการแพร่ระบาด และประสบการณ์การใช้สารเสพติดใน

โรงเรียน จำแนกตามสถานภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายจำนวน 210 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนที่พบและเกี่ยวข้องได้แก่ การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา รุนพี่ที่ติดสารเสพติดบังคับนักเรียนที่เคยเสพให้เป็นผู้จำหน่าย นักเรียนที่เคยเสพยาเสพติดถึงขั้นติดจะชักชวนคนอื่นให้ใช้สารเสพติดด้วย และประสบการณ์ในการใช้สารเสพติด ชนิดของสารเสพติดที่นักเรียนส่วนมากเริ่มใช้ ปัจจัยเหล่านี้จะมีความแตกต่างกัน ตามเพศ ระดับชั้นเรียน และลำดับบุตรของบิดามารดา ส่วนสถานภาพอื่น ๆ มีปัจจัยต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดไม่แตกต่างกัน

จิรวุฒน์ มูลศาสตร์ (2544: ออนไลน์) ศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งเหล้า บุหรี่ โดยเน้นที่การใช้ยาบ้าหรือแอมเฟตามีน วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมดังกล่าว รูปแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาภายในโรงเรียนที่มีประสบการณ์การใช้สารเสพติด ผู้ที่เคยทดลองใช้ ผู้ที่ใกล้ชิดกับการใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 10 คน) รวมทั้งกลุ่ม ครู อาจารย์ประจำชั้นที่ปรึกษา โดยการสนทนากลุ่ม (กลุ่มครู อาจารย์ 2 กลุ่ม รวม 18 คน) ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะเริ่มต้นด้วยการดื่มเหล้า เบียร์ ตามมาด้วยบุหรี่ ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งมักจะอยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนยabanนั้นช่วงเวลาของการเริ่มต้นไม่แน่นอน ขึ้นกับโอกาสการพบเห็นและการอยู่รวมกลุ่มกับเพื่อนที่มีการใช้ ผลต่อการใช้สารเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าแล้วที่สำคัญที่สุด คือตนเอง ขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ นั้นเป็นเหตุผลทางอ้อมมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อม บรรยากาศในโรงเรียน สภาพครอบครัว พฤติกรรมการรวมกลุ่ม และการที่ได้ตัวยาม่าง่าย ๆ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการลดหรือเลิกใช้คือ ความตั้งใจของตนเอง การตัดสินใจเลิกใช้ของกลุ่มเพื่อน พยายามเลี่ยงกลุ่มเพื่อนที่มีการใช้ การหายาบ้าได้ยากขึ้น ไม่มีเงิน การเข้ามาในโรงเรียนของตำรวจและการสุ่มตรวจปัสสาวะ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อความถี่บ่อยของการใช้ยาบ้าในแต่ละช่วงเวลา

दनัย ศรีวิชัยและคนอื่น ๆ (2544: ออนไลน์) ศึกษาความคาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา : องค์ความคิดในการเสริมความเข้มแข็งของสถานศึกษา เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดในการส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาของยุทธศาสตร์เชิงระบบ และการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด : องค์ความคิดในการเสริมความเข้มแข็งของสถานศึกษา ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดอำนาจเจริญจำนวน 124 คน แยกตามสังกัด ผลการศึกษาพบว่า ทุกองค์ความคิดในการเสริมความเข้มแข็งของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความคาดหวังในระดับมากจนถึงระดับมากที่สุด ความคาดหวังในระดับ

มากที่สุดได้แก่ การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและการมีส่วนร่วม ในระดับมาก ได้แก่ หลักคิดเชิงระบบด้านปัจจัยและด้านกระบวนการ การนำแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาและการกระจายอำนาจ

งานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการใช้สารเสพติดในโรงเรียนเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรตระหนักและเห็นความสำคัญ อย่างไรก็ตามผู้บริหารสถานศึกษาควรได้นำข้อมูลจากงานวิจัยเหล่านี้เป็นพื้นฐานในการวางแผนมาตรการป้องกัน แก้ไข เพื่อไม่ให้นักเรียนใช้สารเสพติด เพื่อผู้ปกครองจะได้มีความมั่นใจได้ว่า บุตรหลานของเขาที่เข้ามาเรียนในสถานศึกษานั้นมีความปลอดภัยจากสารเสพติดด้วย

3.2 ภัยทางเพศ

ความหมายของภัยทางเพศ

ภัยทางเพศ รวมถึง การล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจซึ่งมีความหมายทำนองเดียวกันกับ การกระทำทารุณทางเพศ การล่วงเกินทางเพศ การทารุณกรรมทาง ดังจะได้กล่าวถึงดังนี้

การทารุณทางกาย (Physical Abuse) หมายถึง การที่ร่างกายได้รับบาดเจ็บอาจจากการลงโทษรุนแรงเกินเหตุ รวมถึงการทำให้ได้รับสารพิษโดยเจตนา โดยมีประวัติ ข้อมูลชัดเจน หรือมีข้อชวนสงสัยอย่างมีเหตุผลว่า การบาดเจ็บนั้นมีผู้ทำให้เกิดขึ้น (พรเทพ ศิริวนารังสรรค์และคนอื่น ๆ. 2547: 22; อ้างอิงจาก ส่าหรี จิตตินันท์. 2545: 46)

การกระทำทารุณทางเพศ หมายถึง การกระทำในด้านกิจกรรมทางเพศต่อเด็กหรือวัยรุ่นในลักษณะต่าง ๆ โดยที่เด็กหรือวัยรุ่นไม่มีความยินยอมพร้อมใจต่อการกระทำหรือการล่วงเกินทางเพศนั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้ใหญ่หรือผู้กระทำ ซึ่งในเด็กเล็กอาจจะไม่มีความเข้าใจว่าเกิดอะไรขึ้นกับตนเอง และถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิเด็กและสิทธิทางสังคมของครอบครัว (พรเทพ ศิริวนารังสรรค์และคนอื่น ๆ. 2547: 22; อ้างอิงจาก อัมพล สุอำพัน. 2544: 48)

การล่วงเกินทางเพศ (Sexual Abuse) หมายถึง เด็กและผู้เยาว์ที่ยังพัฒนาไม่เต็มที่ ยังต้องอาศัยผู้ใหญ่ ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ถูกล่วงเกินทางเพศ โดยที่เด็กยังไม่เข้าใจดี เด็กไม่ยินยอมหรือไม่อาจปฏิเสธได้ หรือสมาชิกในครอบครัวบางคนล่วงเกินทางเพศ ในลักษณะที่สังคมไม่ยอมรับ (พรเทพ ศิริวนารังสรรค์และคนอื่น ๆ. 2547: 23)

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปความหมายของภัยทางเพศได้ว่า เป็นอันตรายที่เกิดจากการล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจต่อเด็กอย่างผิด ๆ โดยที่เด็กยังไม่เข้าใจดี ไม่ยินยอม หรือไม่อาจปฏิเสธ ในงานวิจัยนี้ได้แก่อันตรายที่เกิดจากพฤติกรรมขู่สาว การล่วงละเมิด

ทางเพศ การถูกคุกคามทางเพศ ที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน

สถานการณ์เกี่ยวกับภัยทางเพศในสถานศึกษา

ข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ ที่แสดงถึงสถานการณ์ทางเพศที่เป็นปัญหากับเยาวชน ดังเช่นข่าวต่อไปนี้

“ระวัง 7 การ์ตูนอันตรายพบพิรุณกลายเป็นตำราสอนเช็กซ์” (มติชน. 2549: 36)

กล่าวถึง สื่อการ์ตูนที่เป็นเครื่องมือโดยใช้ความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ซึ่งควรมีมาตรการปราบปราม และควบคุม สื่อลามกแฝงเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และผู้ปกครองควรใช้เวลาใส่ใจกับสิ่งที่ลูก อ่านอย่างเข้าใจและมีเหตุผล

“พ่อ แม่ กลุ่ม กระหน่ำวันละ 700 สาย โทรปรึกษาปัญหาเรื่องเพศของลูก”

(มติชน. 2549: 35) กล่าวถึง สถิติของผู้ปกครองและวัยรุ่นที่โทรมาขอคำปรึกษาเป็นจำนวนมากกว่า 10,000 สาย เฉลี่ยวันละ 600-700 ราย เป็นผู้ปกครอง 70% วัยรุ่น 30 % ปัญหาที่พบมากที่สุดคือเกิด ความกังวลใจในพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม การสื่อสารเรื่องเพศเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะ ปัจจุบันวัยรุ่นรับสื่อ เรียนรู้เรื่องเพศมากกว่าที่ผู้ใหญ่คิด แต่ยังไม่เข้าใจเรื่องเพศอย่างแท้จริง ผู้ใหญ่ ควรสอนให้เยาวชนรู้และเข้าใจเรื่องเพศในทุกมิติ

“ทีวี สารพัดสื่อลามก กระตุ้นเด็กไวเช็กซ์” (ไทยรัฐ. 2549: 1,5) กล่าวถึงปัญหายักรุ่น มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย จนผู้ใหญ่ยากที่จะก้าวตามทัน พบ สถิติว่า ปี 2548 เด็กอายุ 10-24 ปี ติดเชื้อเอดส์เพิ่มมากขึ้นถึง 30% เมื่อเทียบกับปี 2546 มีเด็กอายุต่ำกว่า 19 ปี ตั้งท้องมาทำคลอดที่โรงพยาบาลสูงถึง 52,000 คน หรือวันละ 142.5 คน เฉพาะเด็กผู้หญิง ที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปี ตั้งท้องแล้วมาคลอดลูกที่โรงพยาบาลปี 2548 มีจำนวน 2,600 คน หรือวันละ 7.1 คน ตัวเลขนี้ไม่รวมตัวเลขที่ตั้งครรภ์แล้วไปทำแท้ง ปัญหาเด็กมีเช็กซ์ไวกได้กลายเป็นปัญหา ระดับประเทศ จนกระทรวงสาธารณสุขมีโครงการเพื่อหยุดปัญหา

ดร.อมรวิทย์ นาครทรรพ หัวหน้าโครงการ Child Watch ให้ทรรศนะว่าควรที่จะ แก้ปัญหาที่สาเหตุสำคัญ 4 ประการคือ 1. สื่อลามก วิธีดีวีดี การ์ตูนลามก เพราะเป็นตัวการที่กระตุ้น ให้เด็กมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยมากที่สุด 2. ปัญหาครอบครัวที่พบว่าทุกวันนี้ประเทศไทยมีปัญหาการ หย่าร้างสูง ส่งผลให้เด็กไทยประมาณ 30 % ขาดความรักในครอบครัว 3. ประเทศไทยมีสถานที่ที่ดี สำหรับให้เด็กทำกิจกรรมมีน้อย แต่สถานเริงรมย์ที่ให้เด็กไปมั่วสุม มีมาก และ 4. การให้ความรู้เรื่อง เพศศึกษา ที่ยังใช้วิธีการสอนไม่ทันสมัยไม่ทันสมัย การสอนที่ถูกต้องคือควรยอมรับความจริงแต่ไม่ สนับสนุนให้เด็กมีเพศสัมพันธ์เร็ว รัฐบาลควรมีโครงการพัฒนาด้านสังคมที่เข้ามาจัดการกับปัญหาดังนี้ ต่อทั้ง 4 ประการก่อนที่ปัญหาจะลุกลามไปมากกว่านี้ (ไทยรัฐ. 2549: 5)

ผลกระทบที่มีต่อการศึกษจากการถูกคุกคามทางเพศ (กันทวัลย์ ภูวนันท์. 2543: 14; อ้างอิงจาก Shoop; & Edwards. 1994: 66) จากการสำรวจของ The American Association of University Women (AAUW) เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในโรงเรียนพบว่า การคุกคามทางเพศในโรงเรียนมีผลต่อนักเรียนทั้งในด้านการศึกษา ทางด้านอารมณ์และพฤติกรรม โดยพบว่าบรรยากาศที่คุกคาม (Hostile Education Environment) มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของนักเรียน และยังมีผลกระทบต่อโอกาสประสบความสำเร็จในโรงเรียนของนักเรียน โดยสรุป ดังนี้ 33 % ไม่อยากไปโรงเรียน 32 % ไม่ต้องการพูดคุยในห้องเรียน 28 % ขาดสมาธิในการเรียน 24 % ลาออกจากโรงเรียน 23 % ผลการทดสอบตกต่ำลง 20 % ผลการเรียนในชั้นตกต่ำลง 18 % มีความคิดที่จะเปลี่ยนโรงเรียน และ 3 % ระบุว่าต้องการเปลี่ยนสถานศึกษาด้วยเหตุผลจากการถูกคุกคามทางเพศ

แสงดาว วัฒนสกุลเกียรติ (2547: 26; อ้างอิงจาก Brooks- Gunn; & Furstenberg. 1990: 245-248) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นแตกต่างกัน ปัจจัยทางด้านการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่มีผลการเรียนไม่ดีและมีระดับการศึกษาต่ำ จะมีเพศสัมพันธ์เร็วกว่า วัยรุ่นที่ยังศึกษาอยู่ ซึ่งโดยมากจะเป็นผู้ที่ฐานะไม่ดีด้วย

คนทุกเพศทุกวัยมีโอกาสเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของภัยทางเพศ แต่ผู้หญิงและเด็กนับว่ามีความเสี่ยงสูง จากสถิติพบว่า มีกรณีข่มขืนและพยายามข่มขืนมากที่สุด โดยผู้ตกเป็นเหยื่อจะมีอายุเฉลี่ยน้อยลง ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 62 เป็นนักเรียน นักศึกษา รองลงมาคือผู้มีอาชีพรับจ้าง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546: 84)

สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนที่กล่าวถึงข้างต้นแสดงถึงภัยทางเพศของเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เห็นได้จากการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นที่เห็นเด่นชัดกว่าแต่ก่อน เนื่องการยึดมั่นในวัฒนธรรมหย่อนยานลง การรับสื่อลามกเช่น หนังสือ วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ ประกอบการรับวัฒนธรรมจากที่อื่นเข้ามา ล้วนมีอิทธิพลแก่วัยรุ่น เห็นได้จาก การแต่งกาย อิสระเสรีทางเพศ ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกในสิ่งที่วัฒนธรรมและประเพณีไทยไม่ยอมรับ เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความรุนแรงมากขึ้นทุกที ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ซึ่งเป็นภัยต่อตนเอง และครอบครัว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 55)

มาตรการป้องกันและแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 84) กล่าวว่าปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับภัยทางเพศได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน และปัจจัยด้านพฤติกรรมเสี่ยงของตัวนักเรียนเอง โดยโรงเรียนมีแนวทางในการป้องกันภัยทางเพศได้

ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้โรงเรียนอบอุ่น ปลอดภัย
2. จัดปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
3. กำหนดนโยบาย มาตรการ วิธีการปฏิบัติและผู้รับผิดชอบ เพื่อการป้องกันภัยทาง

เพศของนักเรียน

4. ประสานงานกับองค์กรภายนอกที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง โดยอาจจัดทำโครงการร่วมในลักษณะสหวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วยแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่ตำรวจ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ องค์กร มูลนิธิที่มีหน้าที่คุ้มครองสิทธิเด็ก

5. จัดบริการ กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้เพื่อป้องกันภัยทางเพศ

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 43) ยังได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข เกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ ของนักเรียน ดังนี้

1. จัดให้มีคณะกรรมการเฝ้าระวังป้องปรามนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และสถานที่ที่เสี่ยงโดยเฉพาะห้องเรียน ห้องน้ำ

2. จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
3. จัดบริการให้คำปรึกษา เช่น เพื่อนวัยใส ตั้รับฟังปัญหาและความคิดเห็น
4. จัดทำเป็นหลักสูตรบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
6. จัดบรรยากาศภายในห้องเรียน และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความ

ปลอดภัย

7. จัดอาสาสมัครเครือข่าย นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
8. ให้มีผู้รับผิดชอบรายงานหัวหน้าสถานศึกษาทราบ และรายงานตามลำดับชั้น
9. นำนักเรียนเข้าสู่การช่วยเหลือ บำบัด รักษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดูแล

ติดตามอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

10. ประสานผู้ปกครองเพื่อให้ความช่วยเหลือในการดูแล
11. ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ กองคุ้มครองสวัสดิภาพ

เด็กและเยาวชน มูลนิธิ องค์กรต่าง ๆ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2541: 103) ให้แนวทางของการป้องกัน (Prevention) การคุกคามทางเพศ ดังนี้

1. ป้องกันเฉพาะกรณีไม่ให้ผู้กระทำสามารถกระทำซ้ำต่อเด็กรายเดิมหรือรายอื่น ควบคุมผู้กระทำ บำบัดฟื้นฟูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตรงนี้ เพราะฉะนั้นปัจจุบันนี้การส่งไปเรือนจำ

ไม่พอ เพราะกระบวนการที่เรื่อนำไม่ได้เปลี่ยนพฤติกรรมตรงนี้ แต่พฤติกรรมตรงนี้จะเกิดจากการ ผิดปกติของจิตใจและอารมณ์ และสภาพแวดล้อมตั้งแต่บุคคลนี้ยังเป็นเด็กอยู่ ดังนั้นนักสังคม สงเคราะห์จึงมีความสำคัญและต้องเข้ามาแทนที่กฎหมาย

2. ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนบิดามารดาผู้ปกครอง เช่น ให้ความปรึกษาแนะนำ ครอบครัวยุคใหม่ หากกลุ่มสนับสนุนครอบครัวในเรื่อง

- Coping Skill (ทักษะในการจัดการปัญหา)
- Parents Skill (ทักษะในการเป็นพ่อแม่)
- Parental Responsibility (ความรับผิดชอบในฐานะเป็นบิดามารดา)

เพราะฉะนั้นเราสามารถแก้ปัญหาได้โดยการฝึกอบรมโดยการช่วยเหลือให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจ

3. ความสำนึกในฐานะเป็นพ่อแม่ ต้องรับผิดชอบอะไรบ้าง พ่อแม่มีหน้าที่เกี่ยวกับการ พัฒนาการทางการศึกษา สติปัญญา ได้รับความอบอุ่น เจริญเติบโตในสังคมอย่างมีคุณภาพ

4. ต้องฝึกเด็กให้รู้จักประเมินอันตราย หลบหลีกอันตราย สามารถเอาตัวรอด ปลอดภัย รู้จักบอกและขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ที่สามารถไว้วางใจจนกว่าจะได้รับความ ช่วยเหลือ มีการติดต่อสื่อสารกับบิดามารดา ผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

5. สร้างกลไกคุ้มครองความปลอดภัยในสถานที่ ซึ่งเด็กต้องไปใช้บริการเป็นประจำ เช่น โรงเรียนควรมีครูหรือผู้ดูแลตั้งแต่เด็กคนแรกมาโรงเรียน และจนกว่าเด็กคนสุดท้ายจะออกจาก โรงเรียน ไม่อนุญาตให้ผู้ใหญ่คนใดอยู่ตามลำพังสองต่อสองกับเด็กในที่รโหฐานภายในบริเวณ โรงเรียน และควรสร้างระบบ เช่น มีนักจิตวิทยาประจำโรงเรียนแทนครูปกครองหรือครูแนะแนว เพื่อ ช่วยแก้ปัญหาในด้านพฤติกรรมของเด็ก และช่วยเหลือคุ้มครองเด็กเมื่อเด็กตกอยู่ในความเสี่ยงหรือเมื่อ ถูกกระทำ

ในการศึกษาของแอลลิออตและคณะ (นิตยา บุญหนัก. 2547: 34; อ้างอิงจาก Elliott, et al. 1995: 579-594) ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ชายที่กระทำผิดทางเพศต่อเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ในประเทศอังกฤษ เพื่อหาแนวทางในการป้องกันการล่วงเกินทางเพศ ผู้กระทำผิดทางเพศให้ คำแนะนำในการป้องกันเด็กเกี่ยวกับครูและโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. โรงเรียนจะต้องมีโปรแกรมการป้องกันการล่วงเกินทางเพศและสอนเด็กทุกคน โดยเริ่มตั้งแต่อายุน้อย ๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็ก
2. ควรให้เด็กแสดงบทบาทสมมติในการป้องกันตนเองในสถานการณ์ที่มีการล่วงเกิน ทางเพศขึ้น เพื่อเป็นการฝึกเด็กแสดงความรู้สึกหรือการกระทำออกมาโดยอัตโนมัติ

3. โปรแกรมการป้องกันจะต้องไม่สอนให้เด็กเชื่อฟังหรือมีทัศนคติต่อผู้กระทำผิดทางเพศว่าต้องเป็นบุคคลแปลกหน้าเท่านั้น เพราะเด็กไม่สามารถแยกแยะหรือพิจารณาลักษณะของผู้กระทำผิดทางเพศได้ ถ้าบุคคลนั้นสุภาพ อ่อนโยน ท่าทางเป็นมิตรหรือแต่งตัวดี

4. โรงเรียนจะต้องจัดอภิปรายในโรงเรียน เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับใครบางคนที่ได้ใจไว้

5. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความปลอดภัยส่วนตัวในเรื่องของการล่วงเกินทางเพศภายในโรงเรียน

6. สอนเพศศึกษาให้แก่เด็ก การที่เด็กมีความรู้ในเรื่องเพศที่เพียงพอจะช่วยให้เด็กรู้ว่าการกระทำอย่างไรถือว่าเป็นการล่วงเกินทางเพศ

จรรยาพร ธรณินทร์ (เดลินิวส์. 2549: 23) กล่าวว่า การที่องค์กรแพชจี้ให้สถานศึกษาเปิดทางให้นักเรียนห้องได้เรียนต่อแทนการไล่ออก และให้กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ออกกฎกระทรวงไม่ให้ปิดกั้นนั้นเรื่องดังกล่าวคงยังไม่มีการออกกฎกระทรวงใหม่ เพราะหากเปิดโอกาสขนาดนั้นน่าจะเป็นช่องโหว่ให้เด็กเห็นว่า การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเป็นเรื่องเหมาะสมได้ แต่อย่างไรก็ตาม ศธ. ก็มีกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เป็นมาตรการเดิมอยู่แล้ว ซึ่งหากเด็กที่มีปัญหาตั้งครม. ก็สามารถมาปรึกษากับทางโรงเรียน หรือศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและครอบครัว โดยอาจมีการพักการเรียนไปสักระยะหนึ่ง หลังจากนั้นค่อยกลับมาเรียนใหม่

โรงเรียนจะมีบทบาทและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และแต่โรงเรียนก็มีระบบคัดกรองเด็กกลุ่มเสี่ยงด้วย ไม่ใช่ดูแลปัญหาการตั้งท้องอย่างเดียว แต่จะครอบคลุมไปถึงเรื่องอื่น ๆ ด้วย เพราะเด็กมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ดังนั้นถ้าเด็กมีปัญหาเราก็ต้องเข้าไปช่วยเหลือ ซึ่งต้องรีบแก้ไขเป็นรายกรณี แต่สิ่งที่ดีที่สุดต้องมีการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหารุนแรงขึ้น จากการประชุมร่วมกับอาจารย์ฝ่ายปกครองในสถานศึกษาต่าง ๆ ทำให้ทราบว่า การดูแลความประพฤติของนักเรียนที่ได้ผลมากที่สุดคือ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยให้เด็กได้ฝึกเขียนโครงการดี ๆ เติบโตสร้างสรรค์ เพื่อนำโครงการที่เขียนไปสู่ภาคปฏิบัติ หลังจากนั้นให้มีการติดตามประเมินผล ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะทำให้เด็กได้ฝึกทักษะการบริหารจัดการที่ดี และสร้างความเข้มแข็งให้แก่เด็ก เมื่อเด็กพ้นสภาพนักเรียน และก้าวเข้าสู่ระดับอุดมศึกษาจะทำให้เด็กเป็นแกนนำของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในชีวิตได้

สรุปว่า ภัยทางเพศรวมถึงพฤติกรรมชั่วสาวของนักเรียน ผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่เป็นหญิง ผู้กระทำเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับผู้ถูกกระทำ ภัยทางเพศเกิดได้ทุกเพศ ทุกเวลา และทุกสถานที่ นักเรียนใช้เวลาประมาณ 6-8 ชั่วโมงอยู่ที่โรงเรียน โดยอยู่ร่วมกับเพื่อนนักเรียนชาย หญิง ครู ซึ่งมีทั้ง

คนดี และไม่ดี อาจมีโอกาสถูกคุกคามทางเพศได้ จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่ควรมีมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการล่วงละเมิดทางกายและจิตใจให้แก่นักเรียนในโรงเรียน ส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง เชื่อใจตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นเพื่อให้พวกเขามีความปลอดภัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภัยทางเพศ

งานวิจัยเกี่ยวข้องกับภัยทางเพศที่เกิดขึ้นในโรงเรียน มีดังนี้

กันทวัลย์ ภูวพันธุ์ (2543: 50-52) ทดลองใช้โปรแกรมชุดแนะแนวในการพัฒนาเจตคติต่อการคุกคามทางเพศ และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดชัยมงคล สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการคุกคามทางเพศดีขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากได้รับการใช้โปรแกรมชุดแนะแนว เจตคติต่อการคุกคามทางเพศและความภาคภูมิใจในตนเองไม่มีความสัมพันธ์กัน

สุวัจนรา เปี่ยมญาติและคนอื่น ๆ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาตัวบ่งชี้และพัฒนาการการรับรู้ของเยาวชนไทยเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในโทรทัศน์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความหมายเนื้อหา รูปแบบ ลักษณะการคุกคามทางเพศ ที่ปรากฏในโทรทัศน์ และเพื่อชี้ถึงค่านิยมเกี่ยวกับบทบาทหญิงชายที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านโทรทัศน์ รวมถึงศึกษาตัวบ่งชี้ที่นำไปสู่การรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนไทยที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 1,205 คน ใช้วิธีการวิจัยผสมทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาพบว่า 1. เยาวชนไทยคิดว่าการคุกคามทางเพศคือ การที่มีใคร(เพศตรงข้าม) มามองดูด้วยสายตาเจ้าชู้ แทะโลม (ร้อยละ 60.1) พุดจาลามก (ร้อยละ 62.9) พุดจาล้อเลียนรูปร่างที่ส่อไปในทางที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ (ร้อยละ 64) นำภาพโป๊มาให้ดู (ร้อยละ 61.2) จับต้อง ลูบไล้แขนขา (ร้อยละ 65.8) กอดรัดหรือจูบ (ร้อยละ 67.0) เยาวชนไทยมีความเห็นว่าการคุกคามทางเพศจะทำให้ผู้ถูกคุกคามรู้สึกอึดอัด (ร้อยละ 87.2) อับอายขายหน้า (ร้อยละ 89.3) โกรธ (ร้อยละ 86.5) กลัว (ร้อยละ 86.3) ขมขื่นใจ (ร้อยละ 81.2) เจ็บใจ (ร้อยละ 86.6) ตกใจ (ร้อยละ 82.2) เสียใจ (ร้อยละ 88.5) และรู้สึกผิด (ร้อยละ 72.3) 2. การรับรู้ของเยาวชนไทยเกี่ยวกับความหมายเนื้อหา รูปแบบ ลักษณะการคุกคามทางเพศที่ปรากฏในโทรทัศน์นั้น พบว่า เยาวชนไทยรับรู้การคุกคามทางเพศจากคำพูด เนื้อหาสาระที่ผู้แสดงพุดคุยกันมากที่สุด และจากการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางของผู้แสดง 3. ความรู้ของเยาวชนเกี่ยวกับความหมาย รูปแบบ และลักษณะของการคุกคามทางเพศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความรู้ความเข้าใจในความรู้สึกของผู้ถูกคุกคาม ความเข้าใจในสถานการณ์

ที่เป็นการคุกคามทางเพศ และมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจว่าเหตุการณ์ที่ปรากฏในจอโทรทัศน์เป็นเหตุการณ์ที่แสดงการคุกคามทางเพศ

มรกต พุทธศุภะ (พรเทพ ศิริวนารังสรรค์และคนอื่น ๆ. 2547: 25; อ้างอิงจากมรกต พุทธศุภะ. 2541: 47) ศึกษาการคุ้มครองดูแลเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศกับนักเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญในการป้องกันนักเรียนจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยไม่มีมาตรการ กฎ ระเบียบ ไม่มีการจัดการเรียนการสอน และไม่มีการร่วมมือกับผู้ปกครองในการป้องกันนักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศ นอกจากนี้ ในการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศ นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดในการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน แต่ครูส่วนใหญ่ไม่ทราบวิธีการป้องกันและช่วยเหลือที่ถูกต้อง

นิตยา บุญหนัก (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาและป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดธรรมมาภิรตาราม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 จำนวน 88 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโปรแกรมการรับรู้การคุกคามทางเพศและการป้องกันการคุกคามทางเพศตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้การคุกคามทางเพศและการป้องกันการคุกคามทางเพศ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับต่ำ และการป้องกันการคุกคามทางเพศ อยู่ในระดับปานกลาง การรับรู้การคุกคามทางเพศและการป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนชายและหญิงไม่ต่างกัน และภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการรับรู้การคุกคามทางเพศและการป้องกันการคุกคามทางเพศ นักเรียนมีการรับรู้การคุกคามทางเพศและการป้องกันการคุกคามทางเพศเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยทำให้ทราบว่า ยังมีการคุกคามทางเพศในโรงเรียน และโรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนดีเท่าที่ควร เห็นได้จากการไม่มีกฎ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขที่ชัดเจน บุคลากรยังขาดความเข้าใจ แต่ถ้าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมเจตคติ สร้างความตระหนัก ทำความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับนักเรียนได้เห็นถึงภัยทางเพศที่เป็นอันตรายแล้ว ย่อมเป็นการป้องกันภัยทางเพศที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียนได้

3.3 ภัยจากความรุนแรง

ความหมายของความรุนแรง

ปัญหาความรุนแรงของนักเรียนในโรงเรียนได้แก่ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาท การล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ การกลั่นแกล้ง รังแก ช่มชู้ การทำลายทรัพย์สิน ตลอดจนการพกพาอาวุธมาโรงเรียน ผู้วิจัยให้ความหมายของความรุนแรง และความหมายของคำว่าทะเลาะวิวาทซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้ความรุนแรงของนักเรียนที่พบในสถานศึกษา ดังนี้

ความรุนแรง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งทางกาย วาจา จิตใจ และทางเพศ โดยการบังคับ ชูเชิญ คุกคาม ทุบตี จำกัดกีดกันเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผู้ถูกระทำ (กองสวัสดิภาพเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส. 2549: ออนไลน์)

ความรุนแรง (Violence) หมายถึง การที่บุคคลใช้กำลังทำให้ผู้อื่นบาดเจ็บ การทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น หรือการข่มขู่ว่าจะทำร้ายให้ผู้อื่นบาดเจ็บหรือข่มขู่ว่าจะทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น รวมทั้งการใช้กำลังบังคับ กักขังหน่วงเหนี่ยวและรุกรานสิทธิหรือเสรีภาพส่วนบุคคล (เบญจพร ปัญญาฯ. 2549: ออนไลน์)

ความรุนแรงหมายถึง การจงใจใช้กำลังหรืออำนาจทางกายเพื่อข่มขู่หรือกระทำต่อตัวเอง ต่อผู้อื่น ต่อกลุ่มบุคคลหรือชุมชนซึ่งมีผลทำให้เกิดหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการบาดเจ็บ ตาย หรือเป็นอันตรายต่อจิตใจ หรือเป็นการยับยั้งการเจริญงอกงามหรือการกีดกันหรือปิดกั้นทำให้สูญเสียสิทธิบางประการและขาดการได้รับในสิ่งที่สมควรได้รับ (นันทพันธ์ ชินล้าประเสริฐ. 2546: ออนไลน์; อ้างอิงจากองค์การอนามัยโลก (WHO), 1995)

ความรุนแรง หมายถึง การกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางกาย วาจา จิตใจ และทางเพศโดยการบังคับ ชูเชิญ ทำร้าย ทุบตี คุกคาม จำกัดกีดกันเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัวซึ่งเป็นผลหรืออาจจะเกิดผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจแก่ผู้ถูกระทำ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. 2549: ออนไลน์)

สรุปได้ว่า ความรุนแรงหมายถึงการกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ โดยใช้วาจา หรือการบังคับ ชูเชิญ ทำร้าย หรือจำกัดสิทธิทำให้ผู้ถูกระทำเกิดความเสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า ทะเลาะวิวาท ไว้ดังนี้ คือ คำว่า “ทะเลาะ” หมายถึง ทู่เถียงกันด้วยความโกรธ โต้แย้ง เป็นปากเป็นเสียงกัน และ “วิวาท” หมายถึง ทะเลาะ โต้เถียง สอดคล้องกับพจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2530: 251) ซึ่งให้ความหมายไว้ว่า ทะเลาะวิวาท หมายถึง ทู่เถียงและต่อสู้กัน

จิราภรณ์ อำนางเกลิงศักดิ์ (2540: 10) กล่าวว่า พฤติกรรมทะเลาะวิวาท หมายถึง การที่นักศึกษามีการใช้วาจาดูหมิ่น ทู่เถียงทะเลาะกัน การใช้ร่างกาย และหรือกำลัง อาวุธ ทำร้ายร่างกายกันกับนักศึกษาในสถานศึกษาเดียวกัน หรือต่างสถานศึกษากัน รวมทั้งการทำลายสิ่งของของบุคคลอื่น

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการทะเลาะวิวาท หมายถึง การที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เป็นการทำร้ายนักเรียนด้วยกันโดยใช้วาจา ทุ่มเถียง ทะเลาะกัน หรือการทำร้ายร่างกายโดยใช้กำลัง หรืออาวุธ

สถานการณ์ความรุนแรงในสถานศึกษา

ปัจจุบันจะพบว่า มีข่าวคราวที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงเกิดขึ้นกับนักเรียนหลายข่าว ถึงขั้นใช้อาวุธปืนและทำร้ายร่างกายกันจนนำไปสู่การเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ปัญหาความรุนแรงดังกล่าวสังคมมักจะมองไปที่กลุ่มของโรงเรียนอาชีวะ ทั้งที่ในความเป็นจริงโรงเรียนระดับประถมและมัธยมเองก็มีปัญหาการแสดงความก้าวร้าวและการก่อเหตุรุนแรงของนักเรียนเหมือนกัน เช่น มีการตั้งแก๊งรีดไถเงินเพื่อนรุ่นน้องในโรงเรียน พุดจาซอสเสียดล้อเลียน ข่มขู่คุกคามเด็กที่อ่อนแอกว่า เป็นต้น

จากการสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในกลุ่มเด็กนักเรียนเกรด 6-10 ในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 15,686 คนของวารสารสมาคมแพทย์อเมริกัน พบว่า เด็กจำนวนร้อยละ 29.9 ยอมรับว่าตนเคยเกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงในโรงเรียนบ่อยครั้ง และร้อยละ 13 สาระภาพว่าตนมีส่วนร่วมในการใช้ความรุนแรง มีเด็กจำนวนร้อยละ 10.9 บอกว่าตนเองเคยตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงและร้อยละ 6 กล่าวว่าตนเคยเป็นทั้งผู้ก่อความรุนแรงและตกเป็นเหยื่อด้วย (กองบรรณาธิการ. 2546: 33)

สำหรับประเทศไทยถึงแม้จะไม่เคยมีการทำสถิติในทำนองดังกล่าวไว้ แต่เมื่อไม่นานมานี้ กรรณิการ์ ภูมิรินทร์และคนอื่น ๆ (2548: ออนไลน์) ได้ทำงานวิจัยที่ตีแผ่ปัญหาเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ที่ว่าด้วย ความรุนแรงในโรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในชื่อหัวข้อว่า “มาเฟียเด็ก” เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของเยาวชนในสถานศึกษา โดยการแจกแบบสอบถามให้นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นนักเรียนชาย 165 คน และนักเรียนหญิง 140 คน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างมีนักเรียนที่มีพฤติกรรมมาเฟีย ร้อยละ 18.1 และมีเด็กเคยถูกคุกคามจาก “มาเฟียเด็ก” ถึง ร้อยละ 10 กว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียนที่พบเห็นพฤติกรรม จะถูกชักชวนให้เข้ากลุ่มมาเฟียด้วย

สถานการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนที่ผู้วิจัย ได้พบจากการสำรวจข้อมูลจากฝ่ายปกครองของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ทั้งสามโรงเรียนพบว่า มีนักเรียนที่มีพฤติกรรมในการใช้ความรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาท ชกต่อยกัน การข่มขู่รังแกของนักเรียน และการพกพาอาวุธมาโรงเรียน ประกอบกับได้รับการบอกเล่าจากนักเรียนและเพื่อนครูด้วยกัน พบว่า มีเด็กที่ก้าวร้าวและก่อความรุนแรง อยู่แทบทุกโรงเรียนหรือทุกห้องเรียน

รณชัย คงสกนธ์ (2548: ออนไลน์) กล่าวถึงความรุนแรงในโรงเรียน และสถาบันการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ครูอาจารย์ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิเด็ก และสิทธิมนุษยชน ทำให้มีการลงโทษที่ไม่เหมาะสม บางครั้งใช้ความรุนแรงกับเด็กโดยไม่สืบหาสาเหตุที่แท้จริงของเด็ก
2. ยังมีครูอาจารย์ที่กระทำล่วงเกินทางเพศและทำร้ายทารุณทางจิตใจกับเด็กเป็นจำนวนมาก
3. ค่านิยมของเด็กเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาของตนเอง รวมทั้งประเพณีการต้อนรับน้อง เป็นสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดความรุนแรง
4. ปัญหาความเครียด ความกดดันต่าง ๆ ที่ทั้งครูและพ่อแม่ให้กับเด็ก เช่น การบังคับให้เรียนพิเศษตอนเย็น การไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น
5. ครูยังขาดทักษะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งครูยังใช้ความรุนแรงต่อตนเองให้เด็กได้เห็น
6. การลงโทษครูที่กระทำรุนแรงต่อเด็ก ยังไม่มีประสิทธิภาพ เช่น การลงโทษโดยการโยกย้ายครูไปอยู่ที่โรงเรียนอื่น ไม่ใช้การแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม
7. ผู้บริหารโรงเรียนบางแห่งปกป้องครู หรือผู้ได้บังคับบัญชาที่กระทำผิด และไม่ต้องการให้ชุมชนหรือสังคมได้รู้ปัญหา เนื่องจากเกรงว่าจะเสียชื่อโรงเรียน
8. โรงเรียนและสถาบันการศึกษาบางแห่งมีการลงโทษนักเรียนด้วยวิธีรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ

สำหรับปัจจัยด้านการศึกษาที่ทำให้เกิดความรุนแรง มีดังนี้

1. ระบบการศึกษายังไม่ให้ความสำคัญในการบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอน เรื่องจริยธรรมทางเพศ การเป็นพ่อแม่ที่ดี สิทธิสตรี สิทธิเด็กและสิทธิมนุษยชน
2. การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ยังไม่เป็นที่ยอมรับอย่างจริงจัง เนื่องจากเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ปกปิด มีผลทำให้วัยรุ่นเกิดความอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง เมื่อเกิดอารมณ์ทางเพศ
3. การศึกษาของไทยยังไม่สามารถสอนให้เด็กแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยเหตุผลสันติวิธี ซึ่งรวมถึงทักษะในการสื่อสารที่ดี รวมทั้งไม่สอนให้เด็กรู้จักการควบคุมตนเอง และฝึกความมีเมตตาต่อผู้อื่น รวมทั้งจัดความรู้สึกลึกซึ้งตัว ซึ่งเป็นสาเหตุของความโกรธ และนำมาซึ่งการใช้ความรุนแรง

สรุปได้ว่า การใช้ความรุนแรงเป็นปัญหาร้ายแรงที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยรวม นำไปสู่ผลเสียหลายด้าน การแก้ปัญหาคือต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการร่วมกันรับรู้ปัญหา หาแนวทางร่วมกันแก้ไขอย่างเป็นระบบ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

เป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนวัยรุ่น ช่วงอายุ 13-18 ปี(โดยเฉลี่ย) ซึ่งนับว่าเป็นวัยที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงของพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงอย่างมาก จำเป็นที่โรงเรียนต้องมีมาตรการควบคุมป้องกันแก้ไข และรักษาความปลอดภัย

มาตรการป้องกันและแก้ไข

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 50) กล่าวถึงมาตรการป้องกันและแก้ไขความรุนแรงในสถานศึกษา ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาทของนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
2. ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดทำข้อมูล
3. จัดทำระบบเครือข่ายระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน เพื่อการสื่อสาร และประสานสัมพันธ์ร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน
4. จัดทำระบบเครือข่ายประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครู ฝ่ายปกครอง ครูแนะแนวในระดับกลุ่มโรงเรียน หรือสหวิทยาเขต
5. จัดกิจกรรมตามโครงการระหว่างโรงเรียนหรือภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการสร้างค่านิยม การแสดงออก เช่น โครงการสานสายใย สายสัมพันธ์เพื่อนร่วมทางต่างโรงเรียน กิจกรรมเพื่อชีวิตที่ดีแก่นักเรียน กิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน เป็นต้น
6. จัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีเหตุทะเลาะวิวาท โดยประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
7. โรงเรียนประสานแจ้งผู้ปกครองนักเรียนผู้ก่อเหตุ ผู้ได้รับบาดเจ็บให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบ และจัดเจ้าหน้าที่ดูแล โดยรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับ
8. ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
9. จัดโครงการอบรมหลักสูตรการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 85) เสนอกิจกรรมที่ช่วยให้โรงเรียนลดความเสี่ยงจากปัญหาการใช้ความรุนแรงและการกลั่นแกล้งรังแก ดังต่อไปนี้

1. สสำรวจสภาพปัญหาโดยการออกแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนที่จะช่วยให้โรงเรียนกำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติที่เหมาะสม
2. สสำรวจตรวจตราบริเวณโรงเรียนและอาจรวมถึงสถานที่บางแห่งนอกโรงเรียน เพื่อหาพื้นที่ล่อแหลมต่อการก่อเหตุกลั่นแกล้งรังแกและการใช้ความรุนแรง โดยจัดทำเป็นแผนที่จุดเสี่ยง

ภัย เพื่อเป็นสารสนเทศในการกำหนดมาตรการป้องกัน นอกจากนี้ที่มึมนำ(ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน) อาจขอความร่วมมือจากครูเวรหรือครูที่รับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่ คอยเป็นหูเป็นตา สอดส่องดูแลเอาใจใส่นักเรียนช่วงก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน ช่วงเปลี่ยนคาบ และหลังเลิกเรียน

3. รณรงค์ให้ผู้ปกครองตระหนักถึงพิษภัยและแนวทางในการร่วมมือป้องกันแก้ไข ปัญหา ซึ่งโรงเรียนควรใช้ผลการสำรวจปัญหาที่ได้เสนอแนะข้างต้นเป็นประเด็นเสริมสร้างความเข้าใจ การรณรงค์ดังกล่าวอาจทำได้โดยผ่านกิจกรรมวันพบผู้ปกครอง การประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง จดหมายข่าว ฯลฯ

4. จัดทำข้อตกลงร่วมระหว่างผู้ปกครอง นักเรียน และโรงเรียนในช่วงวันเปิดภาค เรียน หรือครั้งแรกที่รับเข้าเรียน โดยมีการตกลงทำความเข้าใจกันเป็นราย ๆ ว่า การเยาะเย้ย ถากถาง กลั่นแกล้ง รังแกผู้อื่น และการก่อเหตุรุนแรงต่าง ๆ เป็นการกระทำที่สังคมโรงเรียนไม่ยอมรับ

5. กำหนดเงื่อนไขการผ่านเกณฑ์การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรในด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์

โรงเรียนในฐานะที่เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กมีความรู้ ตลอดจน ฝึกฝนให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จำเป็นต้องมี มาตรการในการป้องกันและแก้ไขไม่ให้เกิดความรุนแรงในโรงเรียนเกิดขึ้น โดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อจะช่วยให้โรงเรียนลดความเสี่ยงจากปัญหาการใช้ความรุนแรงของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในสถานศึกษา

จิราภรณ์ อำนางเกลิงศักดิ์ (2540: 16) ศึกษาสาเหตุของการทะเลาะวิวาท การ ป้องกันและแก้ไขการทะเลาะวิวาท โดยการสอบถามทัศนะที่ทั่ว ๆ ไป ของ ครู อาจารย์ สารวัตรนักเรียน กองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนกรมตำรวจ และตัวนักศึกษาเอง สรุปได้ว่าสาเหตุของการทะเลาะวิวาท เกิดจากตัวนักเรียนเองมีนิสัยเกเร มีความคึกคะนอง เสพของมึนเมา โกรธเคืองกันมาก่อนและถูกยั่วยุ ประกอบกับการขาดความรักความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ และอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับความประพฤติ และมารยาทจากบิดามารดา ครู อาจารย์ โรงเรียน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ได้แก่ อิทธิพลของสื่อมวลชน การเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีของผู้ใหญ่

วีรพล เจริญวิศาล (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาการก่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการก่อเหตุทะเลาะ วิวาททำร้ายร่างกายของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล หาแนวทางในการ ป้องกันแก้ไขที่เหมาะสมกับสภาพจริงและตัดโอกาสการเกิดเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายของ นักเรียนอาชีวศึกษา หาแนวทางการลงโทษที่เหมาะสมโดยเน้นที่การหลีกเลี่ยงการทำลายอนาคตของ เยาวชน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลานอย่างเพียงพอ แต่ให้ความสำคัญใน

ด้านการให้สิ่งของมากกว่าความรักและการเอาใจใส่ ไม่เคยสนใจการคบเพื่อน ขาดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างบ้านกับสถานศึกษาในการร่วมมือแก้ปัญหาการก่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา ส่วนสภาพความเป็นอยู่ภายในสถานศึกษาจะเห็นได้ว่า สถานศึกษาบางแห่งรับนักเรียนนักศึกษาที่ย้ายมาจากสถานศึกษาอื่น ที่ถูกไล่ออกหรือลาออกโดยไม่คำนึงเรื่องพฤติกรรมเป็นสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงในด้านการทะเลาะวิวาทกับสถาบันอื่นมาก่อน มีการจัดกิจกรรมบวงสรวงดวงวิญญาณเพื่อนนักเรียน นักศึกษาหรือรุ่นพี่ที่ถูกทำร้ายถึงแก่ชีวิตจากการทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างสถาบัน การจัดกิจกรรมที่นำไปสู่การทะเลาะวิวาท อีกทั้งสถานศึกษาไม่ส่งเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตรที่ให้นักเรียนนักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกัน สำหรับด้านอิทธิพลทางสังคมจะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่บ้านเมืองปฏิบัติในลักษณะอะลุ่มอล่วยมาตลอดทำให้นักเรียนนักศึกษาที่ก่อเหตุไม่เข็ดหลาบ มีการกระทำในลักษณะปล้นทรัพย์ในระหว่างนักเรียนนักศึกษา ทำให้เกิดการล้างแค้นซึ่งกันและกัน อิทธิพลที่เกิดจากการขีดเขียนที่ยั่วยุ ด่าทอตามที่สาธารณะและการกระแทกกระทั้นในการชมคอนเสิร์ตในโอกาสต่าง ๆ

ทรงสุตา หมั่นไธสง (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรงและความต้องการของเด็กและเยาวชนในสถานแรกรับ ทำการศึกษาในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนและตอนล่าง 3 แห่ง ได้แก่จังหวัดขอนแก่น อุบลราชธานี และนครราชสีมา เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 148 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรงและไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรงมีความคิดเห็นตรงกันว่าครอบครัวไม่ควรมีการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรง ได้แก่ การปล่อยปละทอดทิ้ง การใช้ความรุนแรงด้านร่างกาย ด้านจิตใจและการล่วงละเมิดทางเพศ ร้อยละ 87.2 ของกลุ่มตัวอย่างยอมรับให้มีการลงโทษในการอบรมเลี้ยงดูซึ่งมองว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าเด็กมีความต้องการการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวในรูปแบบที่แน่นอน รวมถึงบทบาทหน้าที่ของคนในครอบครัว สัมพันธภาพที่ดีของคนภายในครอบครัว และเมื่อมีปัญหาการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างต้องการความช่วยเหลือจากปู่ ย่า พี่ เพื่อน เป็นต้น บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนรวมถึงพยาบาลเด็ก ควรให้ความสำคัญกับปัญหาอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรงโดยพัฒนาความรู้ ทักษะและบทบาทในการส่งเสริมช่วยเหลือให้ครอบครัวสามารถอบรมเลี้ยงดูโดยตอบสนองความต้องการเด็กและเยาวชนได้อย่างเหมาะสมตามพัฒนาการ เพื่อป้องกันและแก้ไขการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรง

ดุชนิย์ ทองเกลี้ยง (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและการป้องกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในโรงเรียนมัธยมศึกษาและความ

คิดเห็นในการให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 43 โรงเรียน 645 คน ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 73 อายุเฉลี่ย 45.6 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 78.6 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครูที่ปรึกษาร้อยละ 73.9 เคยได้รับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนร้อยละ 27 ผลการวิเคราะห์สถานการณ์ความรุนแรงในโรงเรียนในปี 2546 พบว่าโรงเรียนร้อยละ 81.1 มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น เป็นเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทร้อยละ 98.0 ทำร้ายตนเองร้อยละ 2.0 สำหรับเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทเป็นเหตุการณ์รุนแรงน้อยร้อยละ 79.4 และรุนแรงมากร้อยละ 4.0 แต่ไม่มีรุนแรงถึงเสียชีวิต สถานที่ที่พบมากที่สุดคือบริเวณอาคารเรียน ส่วนใหญ่เกิดช่วงหลังเลิกเรียน สาเหตุจากปัญหาความไม่เข้าใจกันมากที่สุด สำหรับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อความสำคัญและการปฏิบัติพบว่า ครูกว่าร้อยละ 75 ให้ความสำคัญ 3 อันดับแรกคือ มีการคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีบัตรประจำตัวนักเรียนทุกคน กำหนดนโยบายไม่ให้นักเรียนพกพาอาวุธ ครูกว่าร้อยละ 50 ให้คะแนนสูงถึงสูงมากต่อความสำคัญของกิจกรรมรายข้อถึง 38 ข้อจาก 40 ข้อ และยังพบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นการให้ความสำคัญสูงกว่าการปฏิบัติทุกด้าน เมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับกลุ่มครูที่เคยได้รับการอบรมมีค่าเฉลี่ยการให้ความสำคัญและการปฏิบัติสูงกว่ากลุ่มครูที่ไม่เคยอบรมทั้งในภาพรวมและทุกด้าน และมีความแตกต่างของความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะโรงเรียน พบว่า เพศ ตำแหน่ง ระดับชั้นที่สอน ประเภทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน การปฏิบัติต่อการป้องกันปัญหาความรุนแรงในโรงเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สรุปจากการศึกษานี้พบว่าควรมีการดำเนินการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียนอย่างจริงจังต่อเนื่อง มาตรการต่าง ๆ ที่ประเมินผลดำเนินงาน ควรพัฒนาให้มีการดำเนินการให้ครอบคลุมต่อไป เพื่อให้นักเรียนมีความปลอดภัยและลดสถานการณ์รุนแรงให้มากที่สุด

สายทิพย์ ทะศร (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมปลายต่อพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนของนักเรียนในสังคมไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียน โรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร เพื่อทราบถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรงทางสังคม และเพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสารวิทยา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คนโดยคัดเลือกจากคณะกรรมการห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนโรงเรียนสารวิทยาโดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่เห็นด้วยที่พฤติกรรมความรุนแรงในสังคมไทยเกิดจากการคบเพื่อน การรับชมสื่อ และสถานทางเศรษฐกิจ

ระพีพัฒน์ ศรีมาลา (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาปัจจัยและความคิดเห็นของนักเรียน

มัธยมศึกษาต่อการใช้ความรุนแรงในกรุงเทพมหานคร โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ประกอบด้วย การสัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมความรุนแรง เพื่อนสนิท ครูที่ประจำชั้นของนักเรียน มัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง และอาจารย์ฝ่ายปกครอง ผลการวิจัยพบว่า การใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษาเกิดจากปัจจัยภายในตัวนักเรียน ได้แก่ การขาดการควบคุมอารมณ์ การแสดงออกที่จะสร้างจุดเด่นให้ผู้อื่นยอมรับ ค่านิยมและศักดิ์ศรี ปัจจัยสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน ได้แก่ นักเรียนไม่เชื่อคำสั่งสอนของผู้ปกครอง การขาดความอบอุ่นในครอบครัว การแสดงความรุนแรงในครอบครัว การบังคับใช้กฎระเบียบของโรงเรียนไม่เข้มงวด การแก้แค้นแทนเพื่อน การลงโทษของครูและอิทธิพลของสื่อในปัจจุบัน นักเรียนมัศึกษามีความคิดเห็นต่อการใช้ความรุนแรงเป็น 2 ลักษณะคือ การใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่เหมาะสม และการใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมแต่ต้องใช้ ส่วนการมองการแก้ปัญหาความรุนแรงมี 2 ลักษณะด้วยกันคือ การแก้ไขความรุนแรงโดยการ ใช้ความรุนแรงและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงโดยการไม่ใช้ความรุนแรง

นันทเซลส์ ทีและคนอื่น ๆ (Nansel and others: 2001) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม การข่มขู่ รังแก การทะเลาะวิวาทโดยใช้กำลังของเด็กที่กำลังแพร่ระบาดในอเมริกา จากการสำรวจ นักเรียนจากชุมชนและโรงเรียนของรัฐ จำนวน 15,686 คน พบว่า เกือบหนึ่งในสามของนักเรียนในอเมริกาที่เคยมีประสบการณ์ของการถูกข่มขู่ รังแก ร้อยละ 30 เคยเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรังแกข่มขู่ มากกว่าร้อยละ 16 ที่เคยถูกรังแกข่มขู่ที่โรงเรียนเป็นบางครั้ง ร้อยละ 8 ที่เคยถูกข่มขู่ รังแกอย่างน้อยหนึ่งครั้งในหนึ่งสัปดาห์ และยังพบอีกว่า ร้อยละ 30 ของเด็กเคยมีประสบการณ์การถูกรังแก ร้อยละ 13 บอกว่าเคยรังแกเด็กอื่น ๆ มีเพียง ร้อยละ 10 ที่เคยถูกข่มเหงรังแก และประมาณร้อยละ 6 ที่บอกว่าตกเป็นเหยื่อของการถูกรังแกเมื่ออยู่ตามลำพัง สำหรับความถี่ของการถูกรังแกนักเรียนเกรด 6-8 จะถูกรังแกมากกว่านักเรียนเกรด 9-10 นักเรียนที่เคยถูกรังแก ข่มขู่กล่าวว่ารู้สึกโดดเดี่ยว และไม่กล้าช่วยเพื่อนและคนที่รังแกจะเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ สุขบุหรี่และดื่มสุรา

สถาบัน NCSA (2001: ออนไลน์) ทำการสำรวจนักเรียนเกรด 6-12 เกือบ 70,000 คนเกี่ยวกับสถานการณ์ในโรงเรียน พบว่าเกือบร้อยละ 59 ที่เห็นว่าโรงเรียนมีความปลอดภัย และร้อยละ 44 ที่เชื่อว่าโรงเรียนมีมาตรการความปลอดภัย ผลการสำรวจยังบอกอีกว่า นักเรียนร้อยละ 37 มีความเคารพ นับถือ และยำเกรง 1 ใน 3 ที่เห็นด้วยกับการระบายความในใจของนักเรียน ร้อย 80 ของนักเรียนหญิงที่บอกว่าเคยถูกก่อกวนจากသူถูก และพูดให้เจ็บใจ มีเพียงร้อยละ 57 ของนักเรียนชาย เท่านั้นที่คิดเห็นเหมือนกัน

สถาบัน Josephson (2001: ออนไลน์) รายงานเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในรอบปีที่ผ่านมา จากการสุ่มตัวอย่างจากนักเรียนมัธยมต้นและปลายจำนวน 15,877 คน พบว่า มากกว่า 1 ใน 3 (ร้อยละ 39 ในเด็กมัธยมต้น และ ร้อยละ 36 ในเด็กมัธยมปลาย) ที่กล่าวว่าเขารู้สึกไม่ปลอดภัยที่

อยู่โรงเรียน ร้อยละ 43 ของเด็กมัธยมปลาย และ ร้อยละ 37 ของนักเรียนชายมัธยมต้นที่เชื่อว่าจะถูกรังแกจากคนที่ทำให้โกรธ และเกือบ 1 ใน 5 (ร้อยละ 19) ของนักเรียนหญิงที่เห็นด้วย พบการทำความรุนแรงที่สูงมาก คือ ร้อยละ 75 ของนักเรียนชาย และมากกว่า ร้อยละ 60 ของนักเรียนหญิงที่บอกว่าในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาเขาเคยกระทำรุนแรงกับผู้อื่นเพราะความโกรธ มากกว่า 1 ใน 5 (ร้อยละ 21) ของนักเรียนชายมัธยมปลาย และ ร้อยละ 15 ของนักเรียนชายมัธยมต้นที่เคยนำอาวุธมาโรงเรียนอย่างน้อยหนึ่งครั้งในปีที่ผ่านมา ร้อยละ 60 ของนักเรียนมัธยมปลาย และ ร้อยละ 31 ของนักเรียนมัธยมต้นที่บอกว่าเขาจะใช้ปืนเมื่อจำเป็น และร้อยละ 69 ของนักเรียนมัธยมปลาย และร้อยละ 27 ของนักเรียนมัธยมต้นผู้ชายที่ต้องการเสพยาเมื่อมีความต้องการ และ ร้อยละ 19 ของนักเรียนมัธยมปลาย ร้อยละ 9 ของนักเรียนมัธยมต้นที่บอกว่าเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโรงเรียนอย่างน้อยหนึ่งครั้งในรอบปีที่ผ่านมา

จากงานวิจัยดังกล่าว ทำให้เห็นว่ามีการใช้ความรุนแรงของนักเรียนในโรงเรียนในลักษณะของการทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เยาวชนอยู่ในช่วงของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต หากขาดการดูแล เอาใจใส่ทั้งที่บ้านและโรงเรียน อาจส่งผลให้เยาวชนต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคมากมาย อาจถึงการประกอบอาชีพอาชญากรรมในที่สุด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องทำความเข้าใจกับเยาวชนเพื่อหาทางป้องกัน แก้ไขปัญหา

3.4 ภัยจากอบายมุข

ความหมายของอบายมุข

อบายมุข หมายถึง เหตุหรือการกระทำที่นำความฉิบหายมาสู่ผู้ปฏิบัติ (กัลยาณมิตร. 2549: ออนไลน์)

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ประยุตโต) (2545: 150) กล่าวว่า อบายมุขหมายถึง ทางแห่งความเสื่อม ทางที่จะนำไปสู่ความพินาศ เหตุย่อยยับแห่งโภคทรัพย์ สำหรับ อบายมุข 6 นั้นมีความหมายคือ หนทางแห่งความเสื่อม หรือหนทางแห่งความหายนะ ความฉิบหาย มี 6 อย่าง ได้แก่ (หลักธรรมนำชีวิตสี่: ออนไลน์)

1. การเป็นนักเลงผู้หญิง หมายถึง การเป็นคนมีจิตใจเฝื่อนในเรื่องเพศ เป็นคนเจ้าชู้ ทำให้เสีย ทรัพย์สิน เงินทอง สุขภาพ เวลาและเสียสุขภาพ
2. การเป็นนักเลงสุรา หมายถึง ผู้ที่ดื่มสุราจนติดเป็นนิสัย การดื่มสุรานอกจากจะทำให้เสียเงิน ทองแล้ว ยังเสียสุขภาพ และบั่นทอนสติปัญญาอีกด้วย
3. การเป็นนักเลงการพนัน หมายถึง ผู้ที่ชอบเล่นการพนันทุกชนิด การเล่นการพนันทำให้เสียทรัพย์สิน เสียสุขภาพ การพนันไม่เคยทำให้ใครร่ำรวย มั่งมีเงินทองได้เลย

4. การคบคนชั่วเป็นมิตร หมายถึง การคบคนไม่ดีหรือคนชั่ว คนชั่วมักชักชวนให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และอาจนำความเดือดร้อนมาสู่ตนเองและครอบครัว

5. การเที่ยวดูการละเล่น หมายถึง ผู้ที่ชอบเที่ยวการละเล่นกลางคืน ทำให้เสียทรัพย์ และ อาจทำให้เกิดการ ทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว

6. เกียจคร้านทำงาน หมายถึง ผู้ไม่ชอบทำงาน ขี้เกียจ ไม่ขยันขันแข็ง

โทษของการยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข 6 มีดังนี้

ดื่มน้ำเมา มีโทษ 6 คือ เสียทรัพย์, ก่อการทะเลาะวิวาท, เกิดโรค, ต้องดิเสียน, ไม่รู้จักอาย, พอนกำลังปัญญา

เที่ยวกลางคืน มีโทษ 6 คือ ชื่อว่าไม่รักษาตัว, ชื่อว่าไม่รักษาลูกเมีย, ชื่อว่าไม่รักษาทรัพย์สมบัติ, เป็นที่ระแวงของคนทั่วไป, มักถูกใส่ความ, ได้รับความลำบากมาก

เที่ยวดูการละเล่นมีโทษไปตามวัตถุที่ไปดู 6 คือ รำที่ไหนไปทีนั้น, ขับร้องที่ไหนไปทีนั้น, ดิดสีตีเป่าที่ไหนไปทีนั้น, เสภาที่ไหนไปทีนั้น, เพลงที่ไหนไปทีนั้น, เถิดเทิงที่ไหนไปทีนั้น

เล่นการพนันมีโทษ 6 คือ เมื่อชนะยอมก่อเวร, เมื่อแพ้ย่อมเสียตายทรัพย์ที่เสียไป, ทรัพย์ยอมฉิบหาย, ไม่มีใครเชื่อถือยกคำ, เป็นที่หมิ่นประมาทของเพื่อน, ไม่มีใครประสงค์จะแต่งงานด้วย

คบคนชั่วเป็นมิตรมีโทษตามบุคคลที่คบ 6 คือ นำให้เป็นนักเลงการพนัน นำให้เป็นนักเลงเจ้าชู้ นำให้เป็นนักเลงเหล้า นำให้เป็นคนหลงเขาด้วยของปลอม นำให้เป็นคนหลงเขาซึ่งหน้า นำให้เป็นคนหัวไม้

เกียจคร้านการทำงานมีโทษ 6 คือ มักให้อ้างว่าหนานัก แล้วไม่ทำงาน มักให้อ้างว่าร้อนนัก แล้วไม่ทำงาน มักให้อ้างว่าเวลาเย็นแล้ว ไม่ทำงาน มักให้อ้างว่า เรายังเข้าอยู่ แล้วไม่ทำงาน มักให้อ้างว่า หิวนัก แล้วไม่ทำงาน มักให้อ้างว่าระหายนัก แล้วไม่ทำงาน

ผู้หวังความเจริญด้วยโภคทรัพย์ พึงเว้นเหตุเครื่องฉิบหาย 6 ประการนี้เสีย (หลักธรรมข้อปฏิบัติของคฤหัสถ์: อ่อนโลน)

สำหรับงานวิจัยนี้ อบายมุขหมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่ประพฤติไม่เหมาะสม นำความเสียหายมาสู่ตัวนักเรียน และครอบครัว และทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของโรงเรียน ได้แก่ การหนีเรียนไปมั่วสุม เล่นการพนัน เล่นเกมส์ เท่านั้น

สถานการณ์ปัญหาอบายมุขในสถานศึกษา

สภาพสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคลต่างจำเป็นต้องปรับตัว ให้อยู่รอดและแสวงหาความสุขตามความต้องการจากแหล่งมั่วสุมประเภทต่าง ๆ หากบุคคลใด ครอบครัวใดไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันได้ อาจทำให้เกิด

ปัญหาภายในครอบครัวและในที่สุดจะมีผลกระทบถึงบุตรหลานทำให้ ขาดการอบรมดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เด็กจะแสวงหากิจกรรมนันทนาการตามแหล่งมั่วสุมตามความพอใจของตนเอง ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางที่ผิด ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่มีผลต่อความประพฤติการเรียนของนักเรียนด้อยลง ขาดความเชื่อมั่นจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 54)

วิชาญ มินชัยนันท์ (2548: ออนไลน์) กล่าวว่าปัจจุบันนี้นักเรียนหลบหนีการเรียนไปมั่วสุมตามแหล่งต่าง ๆ เช่น บ้านเช่า หอพัก และซัปปี้เฮ้าส์ ไปดื่มกินกันอย่างสนุกสนานและไม่สนใจต่อการเรียน กระทรวงศึกษาจึงขอความร่วมมือยังสถานประกอบการต่าง ๆ ขอให้ประชาชนที่พบเห็นนักเรียนมั่วสุม หรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมโปรดแจ้งให้กระทรวงศึกษาธิการทราบ

สถานศึกษาเองควรตระหนักและเห็นความสำคัญ เอาใจใส่นักเรียนที่หนีเรียน และมั่วสุมกับแหล่งอบายมุขต่าง ๆ โดยมีมาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวไม่ให้เกิดกับนักเรียนหรือเกิดขึ้นน้อยที่สุด

มาตรการป้องกันและแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 55-56) กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไข ภัยจากอบายมุข ในสถานศึกษา ดังนี้

1. กำหนดให้สถานศึกษา เป็นเขตปลอดอบายมุขทุกประเภท
2. จัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกันการหนีโรงเรียน
3. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และความตระหนักในโทษภัยและปัญหา แหล่งอบายมุข ที่มีผลกระทบต่อการเรียนและความเป็นอยู่ของนักเรียน
4. มอบหมายหน้าที่ครูที่ปรึกษา ติดตามสอดส่อง ดูแลพฤติกรรมของนักเรียน ในกลุ่มที่มีปัญหาและกลุ่มเสี่ยง ต้องรีบดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเบื้องต้น
5. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจ โดยบูรณาการกับกิจกรรมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. จัดทำการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครู ผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ
7. ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองช่วยกวดขัน ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ทั้งส่วนตัวการเรียน การใช้จ่ายเงินให้รัศฎุม การใช้โทรศัพท์ การออกเที่ยวเตร่ หรือการทำกิจกรรมนอกบ้าน รวมทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีในครอบครัวไปในทางที่ไม่เหมาะสม

8. จัดตั้งกลุ่มเครือข่าย ความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนในการให้ข้อมูลข่าวสาร และติดตามสอดส่องดูแลป้องกันไม่ให้นักเรียนไปมั่วสุมในแหล่งอบายมุขต่าง ๆ
 9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนปลอดจากอบายมุข
 10. จัดทำทะเบียนข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โดยการสืบหาข้อเท็จจริงทันทีเพื่อทราบสาเหตุของปัญหาในการที่จะทำไปวางแผนแก้ไข
 11. เชิญผู้ปกครองประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา และให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังร่วมกัน
 12. จัดกิจกรรมค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ไปในแนวทางที่เหมาะสม
 13. ใช้สื่อหรือบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เยาวชนให้การยอมรับมาเป็นแบบอย่างในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อแสดงออกในทางที่เหมาะสมถูกต้อง
 14. จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขต่าง ๆ โดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือระหว่างสถานศึกษาด้วยกัน
- สถานศึกษาควรนำมาตรการดังกล่าวไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีกับนักเรียน เป็นการป้องกันไม่ให้นักเรียนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อตัวของนักเรียนเอง และยังเสื่อมเสียมาสู่สถาบันการศึกษาอีกด้วย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ศึกษา มีดังนี้

ปัทมา วรสันต์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพของโปรแกรมสวัสดิศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านและโรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา ประสิทธิภาพของโปรแกรมสวัสดิศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านและโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนตามโปรแกรมสวัสดิศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านและโรงเรียน ดีวก่อนทดลอง และดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการสอนตามโปรแกรมสวัสดิศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนตามโปรแกรมสวัสดิศึกษา มีเจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัย เพื่อป้องกันอุบัติเหตุในการเดินทางไปกลับระหว่างบ้าน

และโรงเรียนดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการสอนตามโปรแกรมสวัสดิศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชาญ ขวัญมุข (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนประกันความปลอดภัย ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคม และด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินการประกันความปลอดภัย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน นอกจากด้านที่ 4 คือการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันความปลอดภัย ด้านการวางแผน ควรมีการศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ด้านอาคารเรียน อาคารประกอบของโรงเรียน จัดให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนประกันความปลอดภัย ด้านบริเวณโรงเรียน สร้างนิสัยการทิ้งขยะที่ถูกวิธี โดยเฉพาะเศษเหล็ก เศษแก้ว ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน จัดให้นักเรียนเดินเป็นแถวและรุ่นพี่ดูแลรุ่นน้องขณะเดินทางไป – กลับ โรงเรียน ด้านการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ศึกษาและปฏิบัติ ตามแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านการล่อลวงละเมิดทางร่างกายและจิตใจ ผู้บริหารต้องวางมาตรการในการสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อมิให้มีการล่อลวงละเมิดทางเพศ ด้านสารเสพติด ผู้บริหารและครูในโรงเรียนให้ความรู้เรื่องโทษของสารเสพติดต่าง ๆ แก่นักเรียน ด้านการทะเลาะวิวาท สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน ด้านการถูกล่อลวง อบรมชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจปัญหาและวิธีการป้องกันตนเองจากการถูกล่อลวง ด้านสื่อลามกอนาจารและอบายมุข ห้ามนักเรียนและบุคลากรภายนอกนำสื่อลามกเข้ามาในโรงเรียนโดยเด็ดขาด ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ด้านอัคคีภัย จัดให้มีการอยู่เวรยามอย่างเคร่งครัด ด้านวาทภัย ปลุกต้นไม้เป็นแนวกันลม ด้านอุทกภัย ติดตามข่าวพยากรณ์อากาศอย่างสม่ำเสมอ พร้อมวางแผนป้องกันอุทกภัย

ชัด แก้วมณี (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ด้านสวัสดิศึกษา จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ปัญหาพบว่า พื้นที่บริเวณโรงเรียนคับแคบ นโยบายและการดำเนินงานบริการความปลอดภัยของโรงเรียนไม่ชัดเจน งบประมาณไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย บุคลากรในโรงเรียนมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิศึกษาค่อนข้างน้อย

สายัณห์ ละออเอี่ยม (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาสวัสดิภาพ ในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา การจัดและบริหารงานสวัสดิภาพในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีการรับรู้ปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย ด้านการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ด้านการจัดและบริหารงานสวัสดิภาพในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางการบริหาร ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน การรับรู้ปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนในแต่ละด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาในการจัดการเกี่ยวกับปัญหางานสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 เรื่องการจัดสรรงบประมาณขาดการสนับสนุนจากรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บุคลากรไม่เพียงพอและขาดความรู้ บุคลากรไม่ให้ความสำคัญ ขาดสื่อและอุปกรณ์สำหรับสอนนักเรียน ขาดแนวทางและการวางแผนเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารงานสวัสดิภาพ และขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน

นิภารัตน์ รื่นสุข (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนใน 2 ด้าน คือด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสวัสดิภาพของนักเรียน จำแนกเป็น การจัดหาอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการบริการรถรับส่งนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีปมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากการ

บริการรับส่งนักเรียน ด้านการจัดสวัสดิภาพอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และด้านการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ ตามลำดับ และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อายุ และอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ การจัดสวัสดิภาพด้านอาคารและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และการบริการรับส่งนักเรียน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ยุวพร วิศิษฐ์วัฒนกุล (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาการเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัย ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีเพศต่าง ๆ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามตัวแปรเพศ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติตนด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับการปฏิบัติดี แต่มีการปฏิบัติตนด้านความรุนแรงอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีการปฏิบัติตนด้านความปลอดภัยทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนหญิงมีการปฏิบัติตนด้านความปลอดภัยดีกว่านักเรียนชายทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เซลายา (Celaya. 2003: 1471) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเข้าใจของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนต่อการจัดการกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ประชากรคือนักเรียนที่เรียนเกรด 7 จำนวน 14 คน ผู้ปกครองจำนวน 14 คน ในโรงเรียนมัธยมต้นเอสเตอร์น แมกเนต เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จดบันทึก และศึกษาจากเอกสารของโรงเรียน คิดค่าคะแนนโดยใช้กระบวนการเปรียบเทียบ วิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนใช้วิธีการจัดการกับเหตุการณ์ฉุกเฉินเพื่อทำให้เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียนสูงสุด ควรปรับปรุงในด้านการดูแลในพื้นที่ที่อาจเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินและพบว่าโรงเรียนต้องการการรับรองเกี่ยวในเรื่องความปลอดภัย ควรนำเสนอต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้วางนโยบายด้านการศึกษา นักทฤษฎี นักวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา เพราะจะทำให้เกิดความร่วมมือ สนับสนุนและจัดการกับสถานการณ์ฉุกเฉินมากขึ้น

ดอร์แมน (Dorman. 2003: 66) ศึกษาเกี่ยวกับ “เราจะเตรียมพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินในโรงเรียนของเราอย่างไร” โดยสำรวจโรงเรียนในการจัดการเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินขึ้น จำนวน 86 โรงเรียนจากโรงเรียนที่มีแผนรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสนใจในเรื่องความปลอดภัยคล้ายกัน ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดสนใจเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดจากความรุนแรง อุบัติเหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหาย การก่อการร้าย และการบุกรุก ไม่พบความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติตามแผน (คำสั่ง) หรือไม่ปฏิบัติตามแผน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างโรงเรียนในชนบท โรงเรียนในเมือง และโรงเรียนที่อยู่ชานเมืองในเรื่องความล้มเหลวในการใช้แผน ความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ การฆ่าตัวตาย ปัญหาด้านสุขภาพจิต และการ

เกิดอัคคีภัย โรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้แผนรักษาความปลอดภัยของรัฐ มากกว่าใช้แผนของโรงเรียนเอง ควรมีการฝึกให้มีการเตรียมพร้อมเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามแผนที่กำหนดให้มากขึ้นเพื่อเพิ่มความมั่นใจว่า จะจัดการเมื่อเกิดสถานการณ์ได้ โรงเรียนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับสถานการณ์ฉุกเฉิน

จาโวโรสกี (Jaworowski. 2003: 352) ศึกษาความสัมพันธ์ของการดูแลคุณภาพและความปลอดภัยในโรงเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สำรวจในโรงเรียนประถมประจำตำบลตามการรับรู้ของครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลคุณภาพและความปลอดภัยในโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวัดจากการทำแบบทดสอบมาตรฐานของรัฐเวอร์จิเนียในรายวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษในระดับเกรด 15 จุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบระดับคะแนนของตัวชี้วัดด้านคุณภาพความปลอดภัยและระดับคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างความปลอดภัยของโรงเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอังกฤษมากกว่าวิชาคณิตศาสตร์ การศึกษาได้นำเสนอผลที่น่าเชื่อถือได้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการดูแลคุณภาพและความปลอดภัยและความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักเรียนในการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ ความปลอดภัยของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน ในวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ โดยที่การดูแลด้านคุณภาพมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ การป้องกันด้านคุณภาพและความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นตัวชี้วัดว่า การดูแลรักษาคุณภาพมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแต่ไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

โจนส์ (Jones. 2003: 4169) ศึกษากรณีศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้เกี่ยวกับมาตรการรักษาความปลอดภัยของยามในโรงเรียนมัธยมประจำตำบล มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่ายามรักษาความปลอดภัยมีมาตรการอย่างไรในการทำงาน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ยามรักษาความปลอดภัย จากโรงเรียนมัธยมจำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 4 คน จาก 2 ขนาดโรงเรียน และ 3 คนจาก 1 ขนาดโรงเรียน เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงความรู้สึก ความคิดเห็นจากประสบการณ์ในการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า การรักษาความปลอดภัยคล้ายคลึงกัน แต่ความเข้าใจในสายการบังคับบัญชาต่างกัน การสั่งการต่างกัน ความปรารถนาในการที่จะทำงานให้ใกล้ชิดนักเรียนมากขึ้น และต้องการจะทำหน้าที่อื่นอีกนอกเหนือจากหน้าที่หลัก ของเงื่อนไขที่ทำให้ไม่ปลอดภัย เพื่อปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องให้ดีขึ้น ยามส่วนใหญ่จะรู้สึกว่าได้รับการสนับสนุนและชื่นชมจากโรงเรียนและผู้บริหาร มีเพียงบางส่วนที่ไม่ได้รู้สึกเช่นนี้ ยามรักษาความปลอดภัยรายงานว่ามีความขัดแย้งในที่มงาน นักเรียนและกลุ่มร่วมอาชีพในระดับที่ต่างกัน โดยทั่วไปจะเห็นด้วยกับหัวหน้ายาม พวกเขามีความเข้าใจที่ต่างกันเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับจากผู้บริหาร การเข้าใจเกี่ยวกับกฎและมาตรการ ยามส่วน

ใหญ่เห็นว่าการรักษาความปลอดภัยมีคุณค่าและเป็นจรรยาบรรณ เป็นหน้าที่โดยตรงที่โรงเรียนต้องดำเนินการ ยามรักษาความปลอดภัยแนะนำว่าควรมีการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควรเข้มงวดกับยามในการให้บริการรักษาความปลอดภัย ควรใช้โปรแกรมฝึกตามความต้องการของชุมชน

สเปียร์ (Spears. 2004: 2365) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมก้าวร้าว การใช้ความรุนแรง และภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมต้น จุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบระดับความก้าวร้าว การกระทำผิด และภาวะซึมเศร้าของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และเพื่อศึกษาสภาพความปลอดภัยในโรงเรียนตามการรับรู้ของนักเรียน ประชากรในการศึกษาเป็นนักเรียนมัธยมต้นทั้งหมด 164 คน ทำการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์จะเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 12 ชั่วโมง โดยจะเข้ากิจกรรม 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในการประชุมกลุ่ม และ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ในการเข้ากิจกรรมนอกห้องเรียน ใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับความเศร้าหมองที่เกิดจากปัญหาทางสังคม บุคลิกสมรรถภาพภายนอกของวัยรุ่นจะมีผลต่อการแสดงภาวะซึมเศร้า และมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคม ภาวะซึมเศร้าวัดโดยใช้ปัจจัยในการป้องกันตัวเองของแต่ละบุคคล ที่มีความเกี่ยวพันทางสังคม (โรงเรียน, ครอบครัว, พื้นฐานทางสังคม) ความสามารถส่วนตัว (ความคิด, การควบคุมตนเอง, ความคาดหวังและมุมมองจากภายนอก) ความสามารถทางสังคม (การประเมินค่า, ความเชื่อมั่น และความร่วมมือ) ความก้าวร้าวและการกระทำผิดวัดโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่าจากรายงานตนเองของวัยรุ่น เกี่ยวกับการรับรู้ในการได้รับการบริการด้านความปลอดภัย และความสามารถในการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมสำหรับผู้เข้าร่วมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของข้อมูลตามเจตคติ และมีความตั้งใจเปลี่ยนพฤติกรรมหลังจากเข้าโปรแกรมกลุ่มสัมพันธ์ แต่การประเมินผลก่อนและหลังควรมีกระบวนการที่เข้มงวดและต่อเนื่องจึงจะส่งผลกระทบต่อคะแนนการรับรู้ที่แท้จริง

เอลค์ (Aike. 2004: 397) ศึกษาการดูแลของครูที่ปรึกษาในฐานะผู้จัดการความเสี่ยงในด้านความปลอดภัยในโรงเรียน เป็นการสำรวจประสบการณ์ของโรงเรียนที่จัดการสอนในเกรด 6 ประกอบด้วย ครูที่ปรึกษาที่ติดตามโปรแกรมความปลอดภัยของโรงเรียน 6 คน ใน 4 ระดับชั้น จากแต่ละโรงเรียน จุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อสรุปเป็นแนวทางสำหรับการฝึกในโปรแกรมผู้นำชุมชน เพื่อความสะอาดและปลอดภัยด้านการจราจร ผลการวิจัยพบว่าการให้การศึกษาในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการมีผลทางบวกสำหรับความปลอดภัยด้านการจราจร และการตรวจสอบความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญของการโปรแกรมผู้นำชุมชน

เอลลี่ (Early. 2004: 4283) ศึกษาการป้องกันความปลอดภัยของโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในรัฐอลาบามา จำแนกตามการรับรู้ของผู้บริหารที่มีที่ตั้งของโรงเรียนมัธยม (ในเมือง/ ในชนบท) และอายุของโรงเรียน สัมภาษณ์ผู้บริหาร 68 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ตอนคือ ข้อมูลเกี่ยวกับสถิติความปลอดภัย เอกสารที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดการด้านความปลอดภัย ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารส่วนมากมีการรับรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากต้องการให้มีการดำเนินการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของเงื่อนไขที่ทำให้ไม่ปลอดภัย เพื่อปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องให้ดีขึ้น

กิบสัน (Gibson. 2004: 3550) ศึกษาการชมเชยชื่นชมของนักเรียน ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมและมัธยมต้น โดยสำรวจครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ประจำตำบลที่มีวัฒนธรรมชนบทธรรมเนียมประเพณีที่ต่างกัน จากโรงเรียนประถมและมัธยมจำนวน 3 โรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและสอนในระดับมัธยม ครูเพศหญิงมองว่าการทำร้ายร่างกายเป็นเรื่องที่รุนแรงกว่าครูเพศชาย พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชายถูกมองว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ แต่การที่เพศหญิงทำร้าย ช่มเหล่งเพศชายนั้น ถือว่าเป็นพฤติกรรมผิดปกติ ผู้ชายจะไม่เห็นว่าพฤติกรรมอันธพาลเป็นพฤติกรรมที่แปลกจากสังคมตรงกันข้ามกับผู้หญิง ครูจำนวนน้อยมากที่มีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวแต่ไม่ได้มองว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอะไร เมื่อพิจารณาถึงความสนใจที่เชื่อมโยงกับการเกิดความรุนแรงในโรงเรียน พฤติกรรมอันธพาลถูกมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาซึ่งเป็นความเชื่อที่ควรได้รับการเอาใจใส่ ผู้บริหาร ผู้ให้คำปรึกษา มองว่าไม่มีวิธีการป้องกันที่เป็นข้อตกลงร่วมกันกับนักเรียนเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เกิดจากความก้าวร้าว การชมเชย ชื่นชมกันในห้องเรียน ดังนั้นการฝึกให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการกับพฤติกรรมอันธพาลเป็นสิ่งจำเป็น ถ้าครูตระหนักและมีความรับผิดชอบในการจัดการกับพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดขึ้น พวกเขาจะสามารถไกล่เกลี่ย ดูแล เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นได้ด้วยตนเอง

บรูกแมน (Brugman. 2004: 3340) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันความรุนแรงสำหรับบุคลากรในโรงเรียนมัธยมปลายตำบลลออสเซลลา รัฐฟลอริดา ในด้านวิธีการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัย การใช้โปรแกรมที่ประสบความสำเร็จ, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันความรุนแรง, มาตรการที่เกี่ยวกับการควบคุมสถานการณ์ฉุกเฉิน, บทบาทของผู้ปกครองในการรักษาความปลอดภัย, ทักษะที่จำเป็นในการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน, และการประเมินโปรแกรมความปลอดภัย เพื่อพัฒนาการผลิตทีมงานพัฒนาออกแบบโปรแกรมพิเศษที่จะฝึกบุคลากรในโรงเรียนในการป้องกันความรุนแรง เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาโดยใช้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการชุดอื่น วิจัยและประเมินยุทธศาสตร์การป้องกันความรุนแรง ประเมินความต้องการสำหรับ

โปรแกรมการป้องกันความรุนแรงที่มีผลกระทบมากที่สุดในระดับมัธยมปลาย คณะกรรมการนำผลที่ได้มาพัฒนารูปแบบของโปรแกรมและกำหนดนโยบายในด้านต่าง ๆ

คูท โซเล็กซ์ (Coote- Solex. 2004: 359) ทำการศึกษาเกี่ยวกับองค์การด้านสุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิภาพในโรงเรียน กฎระเบียบของโรงเรียนมัธยมที่สำคัญที่สุดในทศวรรษที่ 21 เพื่อสำรวจการสนับสนุนขององค์กรเกี่ยวกับสุขภาพและความปลอดภัยและสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมตอนต้น และเพื่อตรวจสอบความเกี่ยวข้องขององค์การสุขภาพที่สอดคล้องกับระดับการรับรู้ด้านความปลอดภัยและสวัสดิภาพในโรงเรียน เก็บข้อมูลจากการศึกษารายงานสรุปเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ และสัมภาษณ์ครูและบุคลากรในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าครูยอมรับว่าผู้บริหารใช้กลยุทธ์มากกว่า 3 กลยุทธ์ในการส่งเสริมสุขภาพ และใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการจัดการด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย ผู้บริหารและครูได้รับการดูแลเกี่ยวกับสุขภาพ สวัสดิภาพและความปลอดภัยในระดับมากทุกโรงเรียน การศึกษายังพบว่า การเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กฎ มาตรการของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทางด้านสุขภาพ สวัสดิภาพและความปลอดภัยจะทำให้เกิดแนวคิดที่ถูกต้องในการใช้กฎ และมาตรการในโรงเรียนด้วย

นิคเคิล (Nickell. 2005: 88) ศึกษาสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ของแนวคิดหลักที่เป็นเหตุผลซึ่งกันและกัน ใช้แบบสำรวจในการค้นหาตัวชี้วัดของสภาพความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนมัธยม ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนจำนวน 543 คนในโรงเรียนมัธยมขนาดกลางในเมืองมิดเวสเทอร์น (Midwestern) ผลของการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนมี 3 ด้าน ได้แก่ สภาพของโรงเรียนที่ทำให้มีความรู้สึกความปลอดภัยจากการถูกคุกคาม มีสวัสดิภาพ ความเอาใจใส่ดูแลพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยงของโรงเรียน มาตรการที่ใช้เกี่ยวกับความปลอดภัย โครงสร้างที่พบนี้เป็นตัววัดความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน มาตรการที่เข้มแข็งจะเป็นตัวชี้วัดของโครงสร้างที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน ซึ่งควรได้รับการตรวจสอบจากชุมชนด้วย

ซิกเกลอร์ (Ziegler. 2005: 2064) ศึกษากรณีโปรแกรมความปลอดภัยของโรงเรียนประจำตำบลในเมืองโพสทาว์น เกี่ยวกับการควบคุมให้เกิดความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อศึกษาลักษณะที่มีผลต่อโปรแกรมความปลอดภัยในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฉุกเฉิน และทีมงานที่รับผิดชอบต่อการจัดการฉุกเฉินในโรงเรียนที่เลือกจากสมาชิกของชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนจะนำผลที่ได้ไปพัฒนารูปแบบของโปรแกรมความปลอดภัยในโรงเรียนให้ดีขึ้น ศึกษาในโรงเรียนที่มีประสบการณ์การเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน การเกิดความรุนแรงในโรงเรียนในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา โดยดูจากตัวชี้วัดของโรงเรียนเกี่ยวกับอาชญากรรมในโรงเรียน และรายงานความปลอดภัยในปี 2004 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน คือ

การเตรียมความพร้อม การป้องกัน และการควบคุมเหตุการณ์ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนต้องการ
 ยามที่มีความรับผิดชอบ เพื่อความปลอดภัยในโรงเรียน การดูแลผู้ที่มาติดต่อกับโรงเรียน โรงเรียนต้อง
 เน้นความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียนเป็นหลัก

วานแฮม (Varnham. 2005: 320) ศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียนในแง่สิทธิ
 ของนักเรียน เพื่อเปรียบเทียบมาตรการในการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียนในอเมริกา อังกฤษ
 และออสเตรเลีย ใช้เครื่องมือเป็นแบบสำรวจและทดสอบการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ผลการวิจัย
 พบว่า การใช้มาตรการด้านความปลอดภัยจะมีความเข้มงวดในอเมริกา แต่เป็นเรื่องใหม่ของโรงเรียน
 ในนิวซีแลนด์ โรงเรียนในนิวซีแลนด์จะเรียนรู้จากประสบการณ์ในการดำเนินงานของโรงเรียนอื่นที่
 เหมาะสม โดยมีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานของการปฏิบัติในแต่ละตัวชี้วัด ควรเอาใจใส่ดูแลนักเรียนที่มี
 พฤติกรรมต่อต้านสังคม ตรวจสอบสาเหตุของพฤติกรรม ปรับเปลี่ยนกฎระเบียบในการทำโทษนักเรียน
 ให้รุนแรงน้อยลงและควรเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนให้มากขึ้น และยังพบอีกว่า
 นักเรียนมีส่วนร่วมที่ดีที่สุดในการปรับเปลี่ยนตัวชี้วัดด้านความปลอดภัย โรงเรียนและชุมชนควรมีการ
 ประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาทางเลือกเกี่ยวกับการออกกฎ ระเบียบวินัยและการลงโทษของโรงเรียน
 สรุปก็คือ ความปลอดภัยของโรงเรียน ชุมชนควรให้การสนับสนุนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพัฒนา
 วัฒนธรรมที่เป็นพื้นฐานของชุมชนด้วยความเป็นประชาธิปไตย และมอบอำนาจบางอย่างให้เยาวชนที่
 มีความรับผิดชอบให้มีส่วนในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา

แลกซ์ตัน (Laxton. 2006: 2491) ศึกษาความปลอดภัยในโรงเรียน โดยสำรวจ
 ความสัมพันธ์และโครงสร้างที่เป็นเหตุเป็นผลกันของตัวชี้วัดด้านความปลอดภัยของโรงเรียน
 ผลการวิจัยได้เสนอความสัมพันธ์ของตัวแปร 4 ตัวที่ประกอบด้วย ความปลอดภัยของโรงเรียนในรัฐโอ
 เรกอน พฤติกรรมที่มีผลต่อความปลอดภัย เครื่องมือที่ใช้ประเมินความปลอดภัยในโรงเรียน และ การ
 สำรวจสภาพความปลอดภัยของโรงเรียนในรัฐโอเรกอน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์
 กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิเคราะห์พบว่าการปฏิบัติมากกว่าเกณฑ์ทุกตัวชี้วัด ยกเว้น
 การสำรวจสภาพความปลอดภัยของโรงเรียนในรัฐโอเรกอน พฤติกรรมที่มีผลต่อความปลอดภัย มี
 ความสัมพันธ์กับเครื่องมือที่ใช้ประเมินความปลอดภัยในโรงเรียน และ การสำรวจสภาพความ
 ปลอดภัยของโรงเรียนในรัฐโอเรกอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ เครื่องมือที่ใช้ประเมินความ
 ปลอดภัยในโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับ การสำรวจสภาพความปลอดภัยของโรงเรียนในรัฐโอเรกอน
 และจากการสำรวจสภาพความปลอดภัยในโรงเรียนในรัฐโอเรกอนพบว่า ตัวชี้วัดที่สามารถทำนาย
 สภาพความปลอดภัยของโรงเรียนได้แก่ จำนวนนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ พฤติกรรมการถูกข่มขู่ของ
 นักเรียน และการใช้ยาของนักเรียน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าความปลอดภัยของนักเรียนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะงานวิจัยต่างประเทศพบว่าให้ความสำคัญกับเรื่องการใช้ความรุนแรงของนักเรียน การดูแลเกี่ยวกับเรื่องสวัสดิภาพ สุขภาพของนักเรียน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยของนักเรียน ซึ่งต่างจากงานวิจัยในประเทศส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในลักษณะของการเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัย การสอนสวัสดิภาพเพื่อให้เกิดพฤติกรรมความปลอดภัยในนักเรียน โดยส่วนใหญ่จะทำวิจัยกับนักเรียนระดับอนุบาล หรือประถมศึกษา มากกว่านักเรียนระดับมัธยม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2549 จำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 12 คน และครูที่ปรึกษาจำนวน 274 คน รวมทั้งสิ้น 286 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2549 รวมทั้งสิ้น 232 คน ทำการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการดังนี้

2.1 วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ในการเลือกผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการศึกษาหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง หัวหน้างานแผนงานและงบประมาณ หัวหน้างานปกครอง สำหรับการสัมภาษณ์ โรงเรียนละ 4 คน จาก 3 โรงเรียน รวมเป็นผู้บริหารจำนวน 12 คน

2.2 วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ในการเลือกครูที่ปรึกษา สำหรับการสำรวจสภาพการดำเนินตามแผนรักษาความปลอดภัย กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) และเทียบสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่างจาก 3 โรงเรียน จำนวน 220 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท

โรงเรียน	จำนวนประชากร			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
ชัยนาทพิทยาคม	4	135	139	4	100	104
ครูประชาสรรค์	4	81	85	4	70	74
หันคาพิทยาคม	4	58	62	4	50	54
รวม	12	274	286	12	220	232

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจาก ตำรา เอกสาร ผลงานวิจัย และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ มี 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เรื่อง แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน

ฉบับที่ 2 แบบสำรวจสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูที่ปรึกษา

ตอนที่ 2 สำรวจสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

ขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร เรื่องแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ แนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามคู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 59-88) และแบบสอบถามแนวทางพัฒนาการดำเนินการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ของชาญ ขวัญมุข (2544: 119-143)

2. ประมวลข้อมูลที่ได้จากการศึกษา นำประเด็นมาสร้างข้อคำถามซึ่งเป็นแบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแผนรักษาความปลอดภัย ด้านนโยบาย ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย และด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย

3. นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษาที่ใช้สร้างข้อคำถามเพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติมและนำมาปรับปรุง

4. นำไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาและคัดเลือกเฉพาะข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน 3 ใน 5 แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

ขั้นตอนในการสร้างแบบสำรวจ

แบบสำรวจสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษา नियามศัพท์เฉพาะ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ และศึกษามาตรการการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 43-58)

แบบสอบถามสภาพการดำเนินการประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนของชาญ ขวัญมุข (2544: 119 -143) แบบสอบถามการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนของชาติรี หีบคำ (2543: 99-101) ร่วมกับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับแผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน ผลสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างเนื้อหาที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

2. ประมวลข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำประเด็นมาสร้างข้อคำถามเป็นรายข้อเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ในการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความร้อนแรง และภัยจากอบายมุข

3. นำแบบสำรวจเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษาที่ใช้สร้างแบบสำรวจ เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติมและนำมาปรับปรุง

4. นำแบบสำรวจที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC > 0.6 แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่อผู้วิจัย ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.2 นายประยุทธ์ ศรีดารา ศึกษาพิเศษระดับ 7

หัวหน้ากลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยนาท

3.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐภรณ์ หลาวทอง

อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรเพ็ญ ศาสตรียาภรณ์

หัวหน้าภาควิชาพื้นฐานของการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.5 อาจารย์พรทิพย์ สุพรรณกุล

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม

4. นำแบบสำรวจที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบแล้ว ไปทดลอง (Try out) กับครูที่ปรึกษาในโรงเรียนหัตถาษฎร์รังษะดี อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่จังหวัดชัยนาท จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ภาษา และ คำชี้แจงต่าง ๆ

5. นำแบบสำรวจที่ได้คืนมาจากการทดลองใช้ทุกฉบับไปวิเคราะห์ แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสำรวจโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (Item-Total Correlation Corrected) มากกว่า 0.75 ขึ้นไป (วิเชียร เกตุสิงห์. 2529: 133) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับ .941

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม โรงเรียนครูประชาสรรค์ และโรงเรียนหัตถาพิทยาคม เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารและครู ขอความอนุเคราะห์แจ้งผู้เกี่ยวข้องในการให้บริการด้านเอกสาร สัมภาษณ์และตอบแบบสำรวจ

2. ศึกษาเอกสารของโรงเรียนทั้งสามโรงเรียนได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี ปีงบประมาณ 2548 -2549 รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คู่มือนักเรียน รายงานผลระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านความปลอดภัยของโรงเรียน ได้แก่ คำสั่ง กฎระเบียบของโรงเรียน รวมทั้งสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการถึงภาพรวมของการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียน

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ สถานศึกษาฝ่ายกิจการนักเรียน หัวหน้างานแผนงานและงบประมาณ และหัวหน้างานปกครอง ทั้ง 3 โรงเรียนด้วยตนเอง

4. นำแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการสัมภาษณ์ จำนวน 220 ฉบับ ให้ครูที่ปรึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ โดยผู้วิจัยไปติดต่อด้วยตนเอง ได้แบบสำรวจกลับคืนมาครั้งแรกจำนวน 197 ฉบับ และติดตามครั้งที่สองได้แบบสำรวจ 23 ฉบับ รวม 220 ฉบับ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1. การศึกษาเอกสารของโรงเรียน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปประเด็น เกี่ยวกับแผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน ด้านนโยบาย ด้านมาตรการความปลอดภัย และด้าน กิจกรรม/โครงการที่โรงเรียนได้ดำเนินการ แล้วสรุปผลการศึกษาแผนรักษาความปลอดภัยของแต่ละ โรงเรียน

2. การสัมภาษณ์เกี่ยวกับแผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน นำข้อมูลที่บันทึกไว้มา วิเคราะห์เนื้อหา สรุปประเด็น ด้านนโยบาย ด้านมาตรการความปลอดภัย และด้านกิจกรรม/ โครงการที่โรงเรียนได้ดำเนินการ แล้วสรุปผลการสัมภาษณ์ ของแต่ละโรงเรียน

3. นำผลการศึกษาแผนรักษาความปลอดภัย และผลการสัมภาษณ์ ของแต่ละโรงเรียน มา วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปประเด็น นำเสนอเป็นความเรียงที่เป็นภาพรวมของทั้งสามโรงเรียน

4. นำแบบสำรวจที่ได้คืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และให้รหัสแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดยหาความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับการรับรู้สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย ของครูที่ปรึกษา ในด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข โดยหาความถี่และค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามโดยการหาค่า IOC ทุกข้อได้ค่า $IOC \geq 0.8$

1.2 วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (วิเชียร เกตุสิงห์. 2529: 133)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ตอน โดยตอนที่ 1 ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัด ชัยนาทซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และตอนที่ 3 สภาพการ ดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท ซึ่งเป็นผลการ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ โดยมีรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์มีจำนวน 12 คน จาก 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการศึกษา หัวหน้างานแผนงานและงบประมาณ และหัวหน้างานปกครอง ซึ่งมีข้อมูลทั่วไปดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร (n = 12)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	9	75.00
หญิง	3	25.00
ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	3	25.00
รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการศึกษา	3	25.00
หัวหน้างานแผนงานและงบประมาณ	3	25.00
หัวหน้างานปกครอง	3	25.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	4	33.34
ปริญญาโท	8	66.67

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งโรงเรียนปัจจุบัน		
0 - 5 ปี	3	25.00
6 - 10 ปี	2	16.67
11 - 15 ปี	1	8.34
16 - 20 ปี	3	25.00
21 ปีขึ้นไป	3	25.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารจำนวนทั้งหมด 12 คน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 9 คน (ร้อยละ 75.00) และเพศหญิง 3 คน (ร้อยละ 25.00) ตำแหน่งผู้บริหาร เป็นตำแหน่งผู้อำนวยการศึกษา 3 คน (ร้อยละ 25.00) รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการศึกษาหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 25.00) หัวหน้างานแผนงานและงบประมาณ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 25.00) และหัวหน้างานปกครอง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 25.00) ผู้บริหารส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 8 คน (ร้อยละ 66.67) และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี 4 คน (ร้อยละ 33.34)

2. ข้อมูลทั่วไปของครูที่ปรึกษา

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของครูที่ปรึกษา (n = 220)

(หน่วย:คน)

ข้อมูลทั่วไป	ชัชนาทพิทยาคม	ครูประชาสรรค์	หันคาพิทยาคม	รวม	
	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ					
ชาย	37	27	17	81	36.8
หญิง	63	43	33	139	63.2
วุฒิการศึกษา					
ปริญญาตรี	82	57	40	179	81.4
ปริญญาโท	18	13	10	41	18.6
ประสบการณ์ในการทำงาน					
1 - 5 ปี	5	0	2	7	3.2
6 – 10 ปี	5	6	4	15	6.8
11 – 15 ปี	17	7	10	34	15.5
16 –20 ปี	12	5	2	19	8.6
มากกว่า 20ปี	61	52	32	145	65.9

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่จาก 3 โรงเรียนใน จังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา พ.ศ. 2549 จำนวนทั้งสิ้น 220 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 139 คน (ร้อยละ 63.2) และเพศชายจำนวน 81 คน (ร้อยละ 36.8) วุฒิการศึกษา พบว่ามีการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 179 คน (ร้อยละ 81.4) การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 41 คน (ร้อยละ 18.6) ประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี จำนวน 7 คน (ร้อยละ 3.2) 6-10 ปี จำนวน 15 คน (ร้อยละ 6.8) 11-15 ปี จำนวน 34 คน (ร้อยละ 15.5) 16-20 ปี จำนวน 19 คน (ร้อยละ 8.6) และ มากกว่า 20 ปี จำนวน 145คน (ร้อยละ 65.9)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท

ผลการวิเคราะห์แผนรักษาความปลอดภัยของทั้งสามโรงเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ร่วมกับผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับแผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน ผลการศึกษา มีดังนี้

1. ด้านนโยบายความปลอดภัย

1.1 การกำหนดนโยบาย โรงเรียนกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยจำแนกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ กำหนดนโยบายตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท และกำหนดนโยบายของโรงเรียนเอง ซึ่งปรากฏ ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี

โรงเรียนชัยนาทพิทยาคมมีนโยบายความปลอดภัยคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ ป้องกันตัวเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ และหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

โรงเรียนครุประชาสรรค์ มีนโยบายความปลอดภัย คือ โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน นักเรียนร้อยละ 80 มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา ไม่แสวงหาผลประโยชน์ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย จัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรมและอบายมุข และจ้างยามเฝ้าระวังในการดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของโรงเรียนและความปลอดภัยทั่วไป

โรงเรียนหันคาพิทยาคม มีนโยบายความปลอดภัยคือ โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพพลานามัย มีลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะเสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน โดยการสร้างกระแสสังคม ใช้ระบบนักเรียนแกนนำ และระบบเพื่อนเตือนเพื่อน และพัฒนาบุคลากร

จะเห็นว่าทั้งสามโรงเรียนมีนโยบายความปลอดภัยที่คล้ายคลึงกัน คือส่งเสริมให้นักเรียนมีความปลอดภัย มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติด ปัญหาทางเพศ ความรุนแรง และอบายมุข รวมทั้งปลอดภัยจากอุบัติเหตุอุบัติภัย

1.2 การปฏิบัติตามนโยบาย โรงเรียนมีการปฏิบัติตามนโยบายด้านความปลอดภัยของทั้งสามโรงเรียนมีดังนี้

1. ดำเนินงานตามหนังสือสั่งการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยนาท
2. กำหนดโครงสร้างการบริหาร แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่ แต่งตั้งหัวหน้าระดับชั้น แต่งตั้งครูที่ปรึกษา ครูเวรประจำสัปดาห์ มีคำสั่งมอบหมายงาน กำหนดงานรักษาความปลอดภัย
3. วิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข แล้วกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับความเสี่ยง และการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนสีขาวที่มุ่งเน้นให้นักเรียนปลอดจากสิ่งเสพติด อบายมุข สื่อลามก และการพนัน
5. กำหนดงานรักษาความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงสร้างการบริหาร
6. ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดูแลนักเรียน
7. การปฏิบัติตามนโยบายจะปรับปรุงให้เหมาะกับสภาพปัญหาของโรงเรียน
8. มีการนิเทศ แนะนำ ติดตามงานโดยหัวหน้างาน รองผู้อำนวยการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนและผู้อำนวยการ

การปฏิบัติตามนโยบายในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยต่าง ๆ ของทั้งสามโรงเรียนแตกต่างกันคือ โรงเรียนชัยนาทพิทยาคมวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยคณะกรรมการฝ่ายปกครองและใช้การคัดกรองในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนครูประชาสรรค์วิเคราะห์ความเสี่ยงโดยคณะกรรมการฝ่ายส่งเสริมกิจการนักเรียนร่วมกับ ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และใช้การคัดกรองในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนโรงเรียนหันคาพิทยาคมวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยการทำ WORKSHOP และ SWOT และสำรวจพฤติกรรมนักเรียนโดยให้นักเรียนเป็นผู้แจ้งข่าว มีการจัดลำดับความเสี่ยงโดยครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และมีการประชุมร่วมกันเพื่อหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข

3. ด้านมาตรการความปลอดภัย

โรงเรียนกำหนดมาตรการความปลอดภัยไว้คล้ายกัน โดยแบ่งเป็นมาตรการความปลอดภัยในภาพรวม และมาตรการในการป้องกันในการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข ดังนี้

มาตรการความปลอดภัยในภาพรวม มาตรการที่เหมือนกัน ได้แก่

1. ใช้มาตรการตามแนวทางในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย
2. ส่งเสริมโครงการโรงเรียนสีขาว การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและเอดส์ การทะเลาะวิวาท การพนัน สื่อลามก โดยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านความคิด
3. การจัดกิจกรรมด้านการกีฬา นันทนาการ อาหารและโภชนาการ
4. การจัดครูอยู่เวรประจำสัปดาห์ และเวรประจำวันหยุดในการดูแลนักเรียน
5. ใช้ระเบียบว่าด้วยการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียน
6. ใช้คู่มือนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนศึกษาและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน
7. ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้นักเรียน
8. ให้ความรู้แก่นักเรียน
9. จัดการกับพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่เหมาะสมโดยจัดการอย่างเป็นระบบ
10. ขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการป้องกันภัย และร่วมกันแก้ไขปัญหามาตรการที่แตกต่างกันคือ โรงเรียนคุรุประชาสรรค์ จ้างยามจากบริษัทเอกชนมาดูแลความปลอดภัย มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปให้ครูแนะแนว หรือผู้มีทักษะในการแก้ไข และโรงเรียนหันคาพิทยาคม ให้นักเรียนแกนนำเผยแพร่ความรู้ และใช้กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน

มาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด มาตรการที่เหมือนกัน ได้แก่

1. เชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหาและร่วมหาทางแก้ไข
2. จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา
3. ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น อบรม จัดป้ายนิเทศ การทำกิจกรรมในโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ จัดกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนสีขาว การจัดลานดนตรีด้านยาเสพติด การเดินรณรงค์ เป็นต้น

มาตรการที่แตกต่างกันคือ โรงเรียนคุรุประชาสรรค์และโรงเรียนหันคาพิทยาคม จัดให้มีการตรวจปัสสาวะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและจัดให้นักเรียนแกนนำเพื่อป้องกันสารเสพติด โรงเรียนคุรุประชาสรรค์มีการแจ้งมาตรการในการลงโทษนักเรียนที่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดอย่างชัดเจน จัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา และกำหนดเจ้าหน้าที่ในการสำรวจ รวบรวม ติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง กรณีที่นักเรียนเกี่ยวข้องกับภัยสารเสพติด โรงเรียนหันคาพิทยาคม มีการส่งนักเรียนที่ติดสารเสพติด (ที่พบคือบุหรี่) ไปบำบัด

มาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ มาตรการที่เหมือนกัน ได้แก่

1. ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. จัดให้มีครูเวรดูแลตามอาคารเรียน อาคารชั่วคราว บริเวณประตูทางเข้า และ

บริเวณอื่น ๆ ในโรงเรียน

3. กำหนดการเปิดปิดอาคารเรียน ให้เหมาะสม
4. ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการถูกคุกคามทางเพศ การปฏิบัติตัวต่อเพศตรงข้าม และอบรมนักเรียนที่มีพฤติกรรมผู้สาว
5. ปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ให้ไม่มีมุมอับ สถานที่ลับตา
6. ให้ความรู้ อบรมนักเรียนที่เกี่ยวข้อง และรักษาความลับของนักเรียน
7. ประสานงานกับผู้ปกครองในการช่วยดูแล แจ้งเบาะแส และร่วมกันแก้ไข

ปัญหา

มาตรการที่แตกต่างกันคือ โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม กำหนดให้มีการเปิด ปิด อาคารเรียนตามเวลาที่กำหนด โรงเรียนหันคาพิทยาคม จัดให้มีชุมชนป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ และเพศศึกษาในโรงเรียน

มาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง มาตรการที่เหมือนกัน ได้แก่

1. จัดให้ครูเวรคอยดูแลนักเรียน
2. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองออกตระเวนในจุดที่ล่อแหลม เช่น บริเวณหน้าโรงเรียน ทำรถ
3. เชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจมาดูแลในโรงเรียนและบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน
4. ควบคุมการเข้าออกของบุคคลภายนอก
5. ในกรณีที่เกิดเหตุนักเรียนทะเลาะวิวาท หรือก่อเหตุความรุนแรง โรงเรียน ประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อแจ้งปัญหา ร่วมกันแก้ไขให้นักเรียนทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขพฤติกรรม หรือ ควบคุมความประพฤติ
6. ฝึกระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สืบเสาะหานักเรียนที่กระทำผิดเพื่อระงับ

พฤติกรรม

มาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข มาตรการที่เหมือนกัน ได้แก่

1. ดูแลไม่ให้มีจุดลับตาในบริเวณโรงเรียน
2. จัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจตราตามร้านเกมส์ และขอความร่วมมือไม่ให้ นักเรียน เล่นเกมส์ในช่วงเวลาเรียน
3. การแก้ไขปัญหาโดยเชิญผู้ปกครอง รับทราบปัญหา บันทึกพฤติกรรม ควบคุมความประพฤติ

4. ด้านกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย

โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัยเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมตามโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีส่วนใหญ่เป็นโครงการต่อเนื่องและโครงการพิเศษที่ร่วมกับหน่วยงานภายนอก ในปีการศึกษา 2548 มีการจัดกิจกรรม จำแนกตามโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม มีโครงการและกิจกรรมตามโครงการดังนี้

1. โครงการจัดบรรยากาศและอบรมศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยมสำหรับนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม อบรมนักเรียนให้มีวินัย สวดมนต์ประจำวัน ประจำสัปดาห์ กิจกรรมเข้าค่ายยุวพุทธ กิจกรรมประกาศเกียรติคุณนักเรียน สอบระบบธรรมศึกษา ตรี โท เอก
2. โครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน
3. โครงการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ ประกอบด้วยกิจกรรม การแข่งขันกีฬา ชนพ. เกมส์ (กีฬาสี) การแข่งขันฟุตบอล 7 คน กิจกรรม TO BE NUMBER ONE ป้องกันยาเสพติด และการประกวด Mr& Miss TO BE NUMBER ONE
4. โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. โครงการอบรมพัฒนาจิต
6. โครงการเฝ้าระวังและแก้ปัญหาการติดสารเสพติดและการป้องกันโรคเอดส์อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยกิจกรรม ให้ความรู้ รณรงค์การไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดและการป้องกันโรคเอดส์อย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา
7. โครงการรักษาวลสงวนตัว
8. งานความสัมพันธ์กับชุมชนโดยรณรงค์ป้องกันสิ่งเสพติด เอดส์และการค้าประเวณี
9. โครงการครูแกนนำป้องกันสารเสพติด 100 % เฉลิมฉลองการครองราชย์ครบ 60 ปี

โรงเรียนคุรุประชาสรรค์ มีโครงการและกิจกรรมตามโครงการดังนี้

1. โครงการพัฒนาประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ โรงเรียนบ้านสามสัมพันธ์ ระบบข้อมูลนักเรียน
2. เสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต (โครงการโรงเรียนสีขาว) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ เพื่อนเตือนเพื่อน รณรงค์ต่อต้านสารเสพติด ปฏิบัติธรรม กิจกรรมหันหลังให้ยา การแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด กิจกรรมเผยแพร่ความรู้เรื่องสารเสพติด

3. โครงการแนะแนว โดยโรงเรียนกำหนดให้ครูที่ปรึกษาทุกคนต้องเข้าพบนักเรียนเพื่ออบรมสั่งสอน สำนวความผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นทั้งทางด้านความประพฤติ และด้านการเรียน และสร้างความใกล้ชิดระหว่างครูและนักเรียนยิ่งขึ้น

4. โครงการค่ายปรับพฤติกรรม โดยโรงเรียนพานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

5. โครงการบ้านสามัคคีสัมพันธ์

6. โครงการส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

7. กิจกรรมเยาวชนสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องโทษและพิษภัยของสารเสพติด ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจัดโดยสถานี่ตำรวจอำเภอสุพรรณบุรี

8. กิจกรรมให้ความรู้เรื่อง เพศสัมพันธ์และการป้องกันโรคเอดส์

9. กิจกรรมในโครงการ “เด็กไทยชยันตาทักษะคุณธรรม”

10. ฝึกสมาธิ สวดมนต์ไหว้พระประจำสัปดาห์

11. โครงการเข้าค่ายจริยธรรม

12. โครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ได้แก่ การให้ความรู้โดยการจัดนิทรรศการ มีการบรรยายและใช้เอกสารเผยแพร่ เสียงตามสาย วีดิทัศน์ และการแสดงต่าง ๆ จัดป้ายรณรงค์ในบริเวณโรงเรียน จัดประกวดร้องเพลง คำขวัญต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น

13. โครงการดูแลสุขภาพที่ดีชีวิปลอดภัย

โรงเรียนห้วยคาพิทยาคม มีโครงการและกิจกรรมตามโครงการดังนี้

1. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและโรคเอดส์ จัดกิจกรรมดังนี้จัดนิทรรศการยาเสพติด, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน, กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน , กิจกรรม TO BE NUMBER ONE

2. โครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. โครงการพัฒนาครูที่ปรึกษา

4. โครงการครอบครัวอบอุ่นด้วยคุณธรรม

5. โครงการกิจกรรมนักเรียน

6. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและเพศศึกษาในโรงเรียน

7. โครงการค่ายเยาวชนผู้นำ

8. โครงการคุณธรรม

9. โครงการบอร์ดนิทรรศการ

10. โครงการพัฒนาครูที่ปรึกษา

11. โครงการล้อมรั้วป้องกันภัยยาเสพติด

12. โครงการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กิจกรรม ธนาคารความดี

13. โครงการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ จัดกิจกรรมดนตรีต้านยาเสพติด การแข่งขันทางดนตรี

14. โครงการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา มีกิจกรรมคือ กิจกรรมวันเยาวชนแห่งชาติ กิจกรรมวันงดสูบบุหรี่โลก กิจกรรมนิทรรศการวันยาเสพติด กิจกรรมประกวดวาดภาพยาเสพติด/เอดส์ กิจกรรมดนตรีต้านยาเสพติด/เอดส์ กิจกรรมตรวจสอบสารเสพติด กิจกรรมรณรงค์ในวันยาเสพติดโลก

15. โครงการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ ได้แก่ กีฬาภายใน กีฬาภายนอก และ กีฬาต้านยาเสพติด กิจกรรมวันเยาวชน กิจกรรมเต้นแอโรบิค

5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย

การดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย ทั้งสามโรงเรียนมีปัญหาดังนี้

โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม มีปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านบุคลากรที่ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะ และไม่มีเวลาแก้ไขเด็กอย่างจริงจัง การควบคุมการเข้าออกของบุคคลภายนอก และขาดการสนับสนุนจากรัฐบาล

โรงเรียนคุรุประชาสรรค์ มีปัญหาในด้านบุคลากรมีอายุมาก และความร่วมมือ การใช้เวลาในการเข้าร่วมอบรมของนักเรียนทำให้เรียนไม่ทัน และคิดว่านโยบายของกระทรวงศึกษาและกฎระเบียบเกี่ยวกับนักเรียนในบางเรื่องที่ขัดแย้งกันทำให้เกิดปัญหากับผู้ปฏิบัติ

โรงเรียนหันคาพิทยาคม มีปัญหาในด้านการอบรมนักเรียน ซึ่งทำให้เสียเวลาเรียน และไม่ให้ความสนใจ วิทยากรที่ให้ความรู้ไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญ และการส่งนักเรียนไปบำบัดเมื่อกลับมาเรียนจะเกิดผลข้างเคียงคือ ไม่อยากเรียน

6. การประเมินผลการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย

ทั้งสามโรงเรียนมีการประเมินผลโครงการ และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย โดยจะมีการประเมินทุกโครงการ ทุกกิจกรรม วิธีการประเมินโดยส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถาม แบบประเมิน ภาพถ่าย มีการรายงานผลทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ งบประมาณที่ใช้เป็นลำดับขั้น ผลของการประเมินส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่น่าพอใจและ ผลของการประเมินจะนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมในปีต่อไป

ตอนที่ 3 สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท

ตาราง 4 ระดับการรับรู้สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด (n = 220)

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการรับรู้					
		มี		ไม่แน่ใจ		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	มีการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติดสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	209	95	10	45	1	.5
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติดในโรงเรียน	215	97.7	4	1.8	1	.5
3	มีการกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนในการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด	192	87.3	28	12.7	0	0
4	มีการกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด	196	89.1	24	10.9	0	0
5	มีการแจ้งนโยบายและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ	176	80	42	19.1	2	.9
6	มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากสารเสพติด	148	67.3	66	30	6	2.7
7	มีการประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขภัยสารเสพติด	190	86.4	28	12.7	2	.9
8	มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด	173	78.6	45	20.5	2	.9
9	มีการร่วมกับหน่วยงานราชการอื่น เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล จัดอบรมนักเรียนเกี่ยวกับภัยของสารเสพติด	218	99.1	1	.5	1	.5

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการรับรู้					
		มี		ไม่แน่ใจ		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10	มีการพานักเรียนไปดูสถานที่บำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติด	185	84.1	27	12.3	8	3.6
11	มีการกำกับติดตามให้ครูสอดแทรกเนื้อหาเรื่องสารเสพติดในการสอนตามความเหมาะสม	176	80	42	19.1	2	.9
12	มีการดำเนินการกับนักเรียนที่ติดสารเสพติดตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ	201	91.4	17	7.7	2	.9
13	มีการขอความร่วมมือและทำความเข้าใจกับครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขภัยสารเสพติด	203	92.3	13	5.9	4	1.8
14	มีการจัดอบรมครูให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	162	73.6	43	19.5	15	6.8
15	มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียน	191	86.8	26	11.8	3	1.4
16	มีการจัดนิทรรศการ ป้ายความรู้ ข่าวสาร เกี่ยวกับเรื่องสารเสพติดในโรงเรียน	216	98.2	2	.9	2	.9
17	มีการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ เพื่อต่อต้านสารเสพติดในโรงเรียน	215	97.7	5	2.3	0	0
18	มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยสร้างความตระหนัก เพื่อให้เห็นคุณค่าแห่งตน เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน	211	95.9	8	3.6	1	.5

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการรับรู้					
		มี		ไม่แน่ใจ		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
19	มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง ร่วมกันส่งเสริมหรือแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนและลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น	185	84.1	32	14.5	3	1.4
20	มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น โครงการ TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย. น้อย	214	97.3	4	1.8	2	.9
21	มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้นักเรียนเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันภัยจากสารเสพติด	215	97.7	4	1.8	1	.5
22	มีการจัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเกี่ยวกับสารเสพติดโดยเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	178	80.9	37	16.8	5	2.3
23	มีการตรวจปัสสาวะนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	174	79.1	34	15.5	12	5.5
	ค่าเฉลี่ย	193.2	87.8	23.5	10.7	3.3	1.5

จากตาราง 4 พบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติดในสถานศึกษาขนาดใหญ่ทั้ง 3 โรงเรียน โดยรวมครูที่ปรึกษารับรู้ว่าการดำเนินงาน ร้อยละ 87.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 10.7 และรับรู้ว่าการดำเนินงาน ร้อยละ 1.5

ครูที่ปรึกษาที่มีการรับรู้สภาพการดำเนินงานมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ มีการร่วมกับหน่วยงานราชการอื่น เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล จัดอบรมนักเรียนเกี่ยวกับภัยของสารเสพติด ร้อยละ 99.1 มีการจัดนิทรรศการ ป้ายความรู้ ข่าวสาร เกี่ยวกับเรื่องสารเสพติดในโรงเรียน ร้อยละ 98.2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติดในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ เพื่อต่อต้านสารเสพติดในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้นักเรียนเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันภัยจากสารเสพติด ร้อยละ 97.7

ครูที่ปรึกษาที่มีการรับรู้สภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากสารเสพติด ร้อยละ 67.3 มีการจัดอบรมครูให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ร้อยละ 73.6 และ มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ร้อยละ 78.6

ตาราง 5 ระดับการรับรู้สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยด้านการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ (n = 220)

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการรับรู้					
		มี		ไม่แน่ใจ		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ	118	53.6	85	38.6	17	7.7
2	มีการกำหนดกฎระเบียบและแนวปฏิบัติ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ ในโรงเรียน	132	60	80	36.4	8	3.6
3	มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยทางเพศ	99	45	106	48.2	15	6.8
4	มีการประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขภัยทางเพศ	112	50.9	95	43.2	13	5.9
5	มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนและพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ในการคบเพื่อนต่างเพศ	174	79.1	41	18.6	5	2.3
6	มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยม ปณิธานคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามให้กับนักเรียนเพื่อ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	205	93.6	11	5.0	3	1.4
7	มีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยไม่มีมุมอับ เพื่อป้องกัน พฤติกรรมในทางที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน	201	91.4	14	6.4	5	2.3
8	มีการประสานงานกับผู้ปกครองในการรับทราบและร่วมมือกันแก้ไขปัญาา ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม	202	91.8	16	7.3	2	.9

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการรับรู้					
		มี		ไม่แน่ใจ		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9	มีการกำหนดการเปิด ปิดอาคารเรียนตามเวลาที่กำหนด	189	85.9	21	9.5	10	4.5
10	มีการให้ความรู้กับนักเรียน ในเรื่องการป้องกันตนเองจากภัยทางเพศ	199	90.5	20	9.1	1	.5
11	มีการให้ความรู้กับนักเรียนในเรื่องสิทธิอันชอบธรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยจากภัยทางเพศ ที่นักเรียนพึงได้รับ	173	78.6	40	18.2	6	2.7
12	มีการควบคุมนักเรียนไม่ให้นำสื่อลามก อนุจาร เข้ามาในสถานศึกษา	197	89.5	20	9.1	3	1.4
13	มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ หรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษามาให้ความรู้แก่นักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนหญิง	148	67.3	59	26.8	13	5.9
14	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เช่น การให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์และการป้องกันโรคเอดส์ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต	200	90.9	20	9.1	0	0
15	มีการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนในการช่วยดูแล แจ้งเบาะแสนักเรียนที่มีพฤติกรรมชั่วสาว	180	81.8	37	16.8	3	1.4
16	มีทีมงานดูแลและแก้ปัญหาเกี่ยวกับปัญหาชั่วสาวของนักเรียนโดยเฉพาะ	138	62.7	71	32.3	11	5.0
17	มีการอบรมให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาและภัยทางเพศในชั่วโมงโฮมรูมโดยครูที่ปรึกษา	179	81.4	29	13.2	12	5.5
ค่าเฉลี่ย		167.5	76.1	45	20.5	7.5	3.4

จากตาราง 5 พบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศในสถานศึกษาขนาดใหญ่ทั้ง 3 โรงเรียน โดยรวมครูที่ปรึกษารับรู้ว่าการดำเนินงาน ร้อยละ 76.1 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 20.5 และรับรู้ว่าการดำเนินงาน ร้อยละ 3.4

ครูที่ปรึกษาที่มีการรับรู้สภาพการดำเนินงานมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยม ปฐกษัตริย์คุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามให้กับนักเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ร้อยละ 93.6 มีการประสานงานกับผู้ปกครองในการรับทราบและร่วมมือกันแก้ไขปัญา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม ร้อยละ 91.8 และ มีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยไม่มีมุมอับ เพื่อป้องกันพฤติกรรมในทางที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ร้อยละ 91.4

ครูที่ปรึกษาที่มีการรับรู้สภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยทางเพศร้อยละ 45 มีการประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขภัยทางเพศ ร้อยละ 50.9 และ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ ร้อยละ 53.6

ตาราง 6 ระดับการรับรู้สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง (n = 220)

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการรับรู้					
		มี		ไม่แน่ใจ		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน	151	68.6	53	24.1	16	7.3
2	มีการกำหนดนโยบายและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรง	162	73.6	47	21.4	11	5.0
3	มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากความรุนแรง	106	48.2	96	43.6	18	8.2
4	มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง	126	57.3	74	33.6	20	9.1
5	มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่นักเรียนมีการทะเลาะวิวาท	113	51.4	77	35	30	13.6
6	เมื่อเกิดเหตุทะเลาะวิวาทในโรงเรียนมีการประสานแจ้งผู้ปกครองให้ทราบ	214	97.3	6	2.7	0	0
7	มีการสำรวจ และตรวจตราบริเวณโรงเรียนและสถานที่บางแห่งนอกโรงเรียน เพื่อหาพื้นที่ล่อแหลมต่อการก่อเหตุกลับแก๊งรังแกและการใช้ความรุนแรง	173	78.6	38	17.3	9	4.1
8	มีการจัดให้มีครูเวรรับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่ เป็นหูเป็นตา สอดส่องดูแลเอาใจใส่นักเรียนช่วงก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน ช่วงเปลี่ยนคาบ และหลังเลิกเรียน	203	92.3	13	5.9	4	1.8
9	มีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นการควบคุมหรือลดพฤติกรรมความรุนแรง	175	79.5	37	16.8	8	3.6
10	มีการจัดนักเรียนเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อแจ้งข้อมูลให้ฝ่ายปกครองทราบ	153	69.5	55	25	12	5.5

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการรับรู้					
		มี		ไม่แน่ใจ		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11	มีการขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดูแลความเรียบร้อยบริเวณโรงเรียนและจุดเสี่ยง	203	92.3	13	5.9	4	1.8
12	มีการควบคุมการเข้าออกบริเวณโรงเรียนของบุคคลภายนอก	189	85.9	21	9.5	10	4.5
13	มีการใช้ยามรักษาความปลอดภัยในการดูแลความเรียบร้อยของบุคคลที่เข้ามาติดต่อกับโรงเรียน และควบคุมการเข้าออกของนักเรียน	192	87.3	11	5.0	17	7.7
14	มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และลดความรุนแรง เช่น การสวดมนต์นั่งสมาธิ การเข้าค่ายธรรมะ	215	97.7	3	1.4	2	.9
15	มีการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับนักเรียนที่ก่อเหตุความรุนแรงในโรงเรียน โดยแจ้งที่ครูที่ปรึกษาหรือฝ่ายปกครอง	213	96.8	7	3.2	0	0
16	มีการเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยงแล้วสืบหานักเรียนที่ก่อเหตุรุนแรงเพื่อแก้ไข ระวังพฤติกรรมความรุนแรง	193	87.7	24	10.9	3	1.4

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการรับรู้					
		มี		ไม่แน่ใจ		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
17	มีคู่มือนักเรียนที่ระบุแนวทางในการประพฤติ ปฏิบัติตนของนักเรียน พร้อมทั้งการลงโทษนักเรียนเมื่อกระทำผิด	205	93.2	14	6.4	1	.5
18	มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ในการระงับเหตุความรุนแรงที่เกิดขึ้น	135	61.4	55	25	30	13.6
	ค่าเฉลี่ย	173.4	78.8	35.8	16.3	10.8	4.9

จากตาราง 6 พบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรงในสถานศึกษาขนาดใหญ่ทั้ง 3 โรงเรียน โดยรวมครูที่ปรึกษา รับรู้ว่ามี การดำเนินงาน ร้อยละ 78.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 16.3 และรับรู้ว่าไม่มีการดำเนินงาน ร้อยละ 4.9

ครูที่ปรึกษาที่มีการรับรู้สภาพการดำเนินงานมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และลดความรุนแรง เช่น การ สวดมนต์ นั่งสมาธิ การเข้าค่ายธรรมะ ร้อยละ 97.7 เมื่อเกิดเหตุทะเลาะวิวาทในโรงเรียนมีการประสานแจ้งผู้ปกครองให้ทราบ ร้อยละ 97.3 และ มีการแจ้ง เบาะแสเกี่ยวกับนักเรียนที่ก่อเหตุความรุนแรงในโรงเรียน โดยแจ้งที่ครูที่ปรึกษา หรือฝ่ายปกครอง ร้อยละ 96.8

ครูที่ปรึกษาที่มีการรับรู้สภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากความรุนแรง ร้อยละ 48.2 มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีนักเรียนมีการทะเลาะวิวาท ร้อยละ 51.4 และ มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและ แก้ไขภัยจากความรุนแรงร้อยละ 57.3

ตาราง 7 ระดับการรับรู้สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข (n = 220)

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการรับรู้					
		มี		ไม่แน่ใจ		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข	158	71.8	51	23.2	11	5.0
2	มีการกำหนดกฎระเบียบและแนวปฏิบัติ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข	170	77.3	44	20	6	2.7
3	มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากอบายมุข	109	49.5	98	44.5	13	5.9
4	มีการประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขภัยจากอบายมุข	136	61.8	71	32.3	13	5.9
5	มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข	135	61.4	72	32.7	13	5.9
6	มีการกำหนดให้สถานศึกษา เป็นเขตปลอดอบายมุขทุกประเภท	181	82.3	32	14.5	7	3.2
7	มีการจัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันเพื่อป้องกันการหนีเรียน	204	92.7	14	6.4	2	.9
8	มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และความตระหนักในโทษภัยและปัญหา แหล่งอบายมุขที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้และความเป็นอยู่ของนักเรียน	190	86.4	28	12.7	2	.9
9	มีการมอบหมายหน้าที่ครูที่ปรึกษา ติดตามสอดส่อง ดูแลพฤติกรรมของ นักเรียนในกลุ่มที่มีปัญหาและกลุ่มเสี่ยง ที่ต้องรีบดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	213	96.8	7	3.2	0	0

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการรับรู้					
		มี		ไม่แน่ใจ		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียนตามความสนใจเพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์	202	91.8	16	7.3	2	.9
11	มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองช่วยกวดขัน ดูแลบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข	206	93.6	14	6.4	0	0
12	มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนในการแจ้งข้อมูล เกี่ยวกับแหล่งที่นักเรียนไปมั่วสุมเพื่อการติดตามดูแลป้องกัน	198	90.0	21	9.5	1	.5
13	มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่อาจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เพื่อสืบหาข้อเท็จจริงและหาทางแก้ไข	183	83.2	37	16.8	0	0
14	มีการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ดีให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม	182	82.7	32	14.5	6	2.7
15	มีการจัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขโดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบ	134	60.9	78	35.5	8	3.6
16	มีการแจ้งมาตรการในการลงโทษเกี่ยวกับอบายมุขให้นักเรียนทราบเพื่อความเข้าใจและปฏิบัติโดยเคร่งครัด	185	84.1	32	14.5	3	1.4

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการรับรู้					
		มี		ไม่แน่ใจ		ไม่มี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
17	มีการประสานงานระหว่างครูที่ปรึกษา ฝ่ายปกครองและผู้ปกครองในการรับทราบปัญหาเกี่ยวกับอบายมุขของนักเรียนและร่วมกันแก้ไขพฤติกรรม	203	92.3	15	6.8	2	.9
18	มีการให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับอบายมุข 6 ได้แก่ การเป็นนักเลงผู้หญิง นักเลงสุรานักเลงการพนัน คบคนชั่วเป็นมิตร การเที่ยวดูการละเล่น และเกียจคร้านการทำงาน	169	76.8	48	21.8	3	1.4
	ค่าเฉลี่ย	175.5	79.8	39.4	17.9	5.1	2.3

จากตาราง 7 พบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุขของสถานศึกษาขนาดใหญ่ทั้ง 3 โรงเรียน โดยรวมครูที่ปรึกษารับรู้ว่าการดำเนินงาน ร้อยละ 79.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 17.9 และรับรู้ว่าการไม่มีการดำเนินงาน ร้อยละ 2.3

ครูที่ปรึกษามีการรับรู้สภาพการดำเนินงานมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ มีการมอบหมายหน้าที่ครูที่ปรึกษา ติดตามสอดส่อง ดูแลพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มที่มีปัญหาและกลุ่มเสี่ยง ที่ต้องรีบดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ร้อยละ 96.8 มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองช่วยกดดัน ดูแลบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ร้อยละ 93.6 และ มีการจัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันเพื่อป้องกันการหนีเรียน ร้อยละ 92.7 ครูที่ปรึกษามีการรับรู้สภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากอบายมุข ร้อยละ 49.5 มีการจัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขโดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ร้อยละ 60.9 และ มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข ร้อยละ 61.4

ตาราง 8 สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามโรงเรียน

(หน่วย : ร้อยละ)

สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไข	โรงเรียน	ระดับการรับรู้			รวม
		มี	ไม่แน่ใจ	ไม่มี	
ภัยสารเสพติด	ชัยนาทพิทยาคม	88.26	10.78	.96	100
	ครูประชาสรรค์	90.56	8.57	.87	100
	หันคาพิทยาคม	85.72	11.42	2.86	100
	โดยรวม	87.80	10.704	1.50	100
ภัยทางเพศ	ชัยนาทพิทยาคม	77.65	19.76	2.59	100
	ครูประชาสรรค์	72.6	22.4	5	100
	หันคาพิทยาคม	78.12	19.06	2.82	100
	โดยรวม	76.10	20.50	3.40	100
ภัยจากความรุนแรง	ชัยนาทพิทยาคม	78.06	17.78	4.16	100
	ครูประชาสรรค์	78.9	14.55	6.55	100
	หันคาพิทยาคม	80.22	15.67	4.11	100
	โดยรวม	78.80	16.30	4.90	100

ตาราง 8 (ต่อ)

(หน่วย : ร้อยละ)					
สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไข	โรงเรียน	ระดับการรับรู้			รวม
		มี	ไม่แน่ใจ	ไม่มี	
ภัยจากอบายมุข	ชัยนาทพิทยาคม	79.61	18.44	1.95	100
	ครูประชาสรรค์	78.18	18.65	3.17	100
	หันคาพิทยาคม	82.22	15.89	1.89	100
	โดยรวม	79.80	17.90	2.30	100

จากตาราง 8 พบว่าสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท ตามการรับรู้ของครูที่ปรึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ทั้งสามโรงเรียนมีการรับรู้ว่าการดำเนินงานร้อยละ 87.80 ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ ร้อยละ 76.10 ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง ร้อยละ 78.80 และ ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข ร้อยละ 79.80

เมื่อพิจารณาจากภาพรวมของสภาพการดำเนินงานในการป้องกันแก้ไขภัยแต่ละด้านพบว่า ครูที่ปรึกษามีการรับรู้ว่าการดำเนินงานเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด (ร้อยละ 87.80) ภัยจากอบายมุข (ร้อยละ 79.80) ภัยจากความรุนแรง (ร้อยละ 78.80) และ ภัยทางเพศ (ร้อยละ 76.10)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท เริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูล ทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วางแผนการวิจัย ดำเนินการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จนนำมาสู่บทสรุปของการศึกษาที่สามารถ อภิปรายผล ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะทางการปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท
2. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท ตามการรับรู้ของครูใน 4 ด้านได้แก่ การป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข

2. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2549 รวมทั้งสิ้น 286 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2549 จำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 12 คนใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง และครูที่ปรึกษาจำนวน 220 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย รวมทั้งสิ้นจำนวน 232 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เรื่อง แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา และ แบบสำรวจสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เรื่อง แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร ประกอบด้วยข้อมูล ตำแหน่ง วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เรื่อง แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น ด้านนโยบาย ด้านมาตรการความปลอดภัย และด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย

แบบสำรวจสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำประกอบด้วยข้อมูล เพศ วุฒิการศึกษา สาขาวิชา ประสบการณ์ในการทำงาน และโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ การป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง สร้างประเด็นคำถาม โดยศึกษาจากผลสรุปแผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน การสัมภาษณ์ผู้บริหาร และจากคู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา คัดเลือกเฉพาะคำถามที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ลักษณะของแบบสำรวจเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert จำนวน 76 ข้อ แบบสำรวจตอนนี้มีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ .941

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม โรงเรียนครูประชาสรรค์ และโรงเรียนหันคาพิทยาคม เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารและครู ขอความอนุเคราะห์แจ้งผู้เกี่ยวข้องในการให้บริการด้านเอกสาร สัมภาษณ์และตอบแบบสำรวจ

3.2 ศึกษาเอกสารของโรงเรียนทั้งสามโรงเรียนได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี ปีงบประมาณ 2548 -2549 รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คู่มือนักเรียน รายงานผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านความปลอดภัยของโรงเรียน ได้แก่ คำสั่ง กฎระเบียบของโรงเรียน รวมทั้งสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการถึงภาพรวมของการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียน

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายกิจการนักเรียน หัวหน้างานแผนงานและงบประมาณ และหัวหน้างานปกครอง ทั้ง 3 โรงเรียนด้วยตนเอง

3.4 นำแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 220 ฉบับ ให้ครูที่ปรึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบ โดยผู้วิจัยไปติดต่อด้วยตนเอง ได้แบบสำรวจกลับคืนมาครั้งแรกจำนวน 197 ฉบับ และติดตามครั้งที่สองได้แบบสำรวจ 23 ฉบับ รวม 220 ฉบับ

3.5 นำแบบสำรวจทั้งหมดที่ได้รับกลับคืนมา มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ และคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากตรวจให้คะแนนของแบบสำรวจแต่ละตอนแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ดังต่อไปนี้

สถิติพื้นฐาน

1. คำนวณค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อแจกแจงข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา สาขาวิชา ประสบการณ์ในการทำงาน
2. คำนวณค่าความถี่และค่าร้อยละ เพื่อแจกแจงสภาพการดำเนินงานในการป้องกัน และแก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาแผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียนร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวนทั้งหมด 12 คน ได้ผลการวิเคราะห์แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท เป็นผลสรุปของทั้งสามโรงเรียน ได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านนโยบายความปลอดภัย

1.1 การกำหนดนโยบาย โรงเรียนกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ กำหนดนโยบายตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท และกำหนดนโยบายของโรงเรียนเอง มีนโยบายความปลอดภัย ดังนี้

โรงเรียนชัยนาทพิทยาคมมีนโยบายความปลอดภัยคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ดูแลสุขภาพ และออกกำลังกายสม่ำเสมอ ป้องกันตัวเองจากสิ่งเสพติดให้โทษ และหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

โรงเรียนคุรุประชาสรรค์ มีนโยบายความปลอดภัย คือ โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน นักเรียนร้อยละ 80 มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา ไม่แสวงหาผลประโยชน์ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย

จัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรมและอบายมุข และจ้ำงยาม
เอกชนในการดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับทรัพย์สินของโรงเรียนและความปลอดภัยทั่วไป

โรงเรียนหันคาพิทยาคม มีนโยบายความปลอดภัยคือ โรงเรียนส่งเสริมให้
นักเรียนมีสุขภาพพลานามัย มีลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และ
สุขภาพจิตที่ดี ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะเสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย
อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน โดยการสร้าง
กระแสสังคม ใช้ระบบนักเรียนแกนนำ และระบบเพื่อนเตือนเพื่อน และพัฒนาคูณการ

1.2 การปฏิบัติตามนโยบาย โรงเรียนมีการปฏิบัติตามนโยบายด้านความ
ปลอดภัยโดยดำเนินงานตามหนังสือสั่งการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยนาท แต่งตั้ง
คณะกรรมการในการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบ มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มีการ
วิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรงและภัยจากอบายมุข
ปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนสีขาว กำหนดงานรักษาความปลอดภัยของโรงเรียนในโครงสร้างการ
บริหาร ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการนิเทศ แนะนำ ติดตามงาน

2. ด้านมาตรการความปลอดภัย

2.1 มาตรการความปลอดภัยในภาพรวม ได้แก่ การใช้ยามรักษาความ
ปลอดภัย ปฏิบัติตามมาตรการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมโครงการโรงเรียนสีขาว ใช้
ระเบียบของโรงเรียนตามคู่มือนักเรียน ส่งเสริมกิจกรรมด้านการกีฬา นันทนาการ การจัดครูอยู่เวร
ประจำสัปดาห์ และประจำวันหยุด ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
ให้นักเรียน ให้ความรู้แก่นักเรียน มีการจัดการกับพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่พึงประสงค์อย่างเป็น
ระบบโดยร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน

2.2 มาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ได้แก่ เชิญ
ผู้ปกครองมาร่วมกันแก้ไขปัญหา จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับ
ยาเสพติด แจ้งมาตรการให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน ตรวจสอบสถานะนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จัดกิจกรรม
ตามโครงการโรงเรียนสีขาว ใช้กิจกรรมพี่สอนน้อง เพื่อนเตือนเพื่อน จัดให้มีเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษา

2.3 มาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ ได้แก่ ใช้ระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน จัดให้มีครูเวรดูแลตามอาคารเรียน กำหนดการเปิดปิดอาคารเรียน ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับภัยทางเพศ การถูกคุกคามทางเพศ ข้อเสียของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
ปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ให้มีมู่ฮับ แก้นักเรียนที่มีปัญหาร่วมกับผู้ปกครองและรักษาความลับ
ของนักเรียน

2.4 มาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง ได้แก่ การจัดให้ครูเวรคอยดูแลนักเรียน จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองออกตระเวนในจุดที่ล่อแหลม เชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจมาดูแลในโรงเรียนและบริเวณรอบ ๆ ควบคุมการเข้าออกของบุคคลภายนอก ในกรณีที่เกิดเหตุ นักเรียนทะเลาะวิวาท หรือก่อเหตุความรุนแรง โรงเรียนเชิญผู้ปกครองทั้งสองฝ่ายมาตกลงร่วมกัน แก้ไขปัญหาให้ผู้ปกครองทราบ ตกลง ทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขพฤติกรรม ควบคุมความประพฤติ หรือเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจ มารับร่วมแก้ไขปัญหารวมทั้งมีการเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

2.5 มาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข ได้แก่ ดูแลไม่ให้มีที่ลับตาในบริเวณโรงเรียน จัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองออกตรวจตราตามร้านเกมส์ ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ช่วยดูแลนักเรียน มีการแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้ปกครอง บันทึกพฤติกรรมและควบคุมความประพฤตินักเรียน

3. ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัยตามแผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน และร่วมกับหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่จัดต่อเนื่องกันทุกปี เช่น กิจกรรมในโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน โครงการเฝ้าระวังและแก้ปัญหาการติดสารเสพติดและการป้องกันโรคเอดส์อย่างต่อเนื่อง โครงการรณรงค์ลดสูบบุหรี่ เป็นต้น

ผลการสำรวจสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ตามการรับรู้ของครูที่ปรึกษา พบว่า

1. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ครูที่ปรึกษารับรู้ว่ามี การดำเนินงาน ร้อยละ 87.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 10.7 และรับรู้ว่ามีไม่มีการดำเนินงาน ร้อยละ 1.5
2. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ ครูที่ปรึกษารับรู้ว่ามี การดำเนินงาน ร้อยละ 76.1 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 20.5 และรับรู้ว่ามีไม่มีการดำเนินงาน ร้อยละ 3.4
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง ครูที่ปรึกษารับรู้ว่ามี การดำเนินงาน ร้อยละ 78.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 16.3 และรับรู้ว่ามีไม่มีการดำเนินงาน ร้อยละ 4.9
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข ครูที่ปรึกษารับรู้ว่ามี การดำเนินงาน ร้อยละ 79.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 17.9 และรับรู้ว่ามีไม่มีการดำเนินงาน ร้อยละ 2.3

การอภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท พบว่า ทั้งสามโรงเรียนมีแผนรักษาความปลอดภัย มีนโยบาย และปฏิบัติตามนโยบาย โดยมีมาตรการและกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย เมื่อสำรวจสภาพการดำเนินงาน พบว่า

ครูที่ปรึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยใน การป้องกันและ
แก้ไขภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุข อยู่ในระดับมาก (กว่าร้อยละ 76.1) สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แผนรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท ทั้งสามโรงเรียนใช้
รูปแบบของแผนรักษาความปลอดภัยในรูปงานหรือโครงการ ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
ซึ่งจะมีลักษณะที่คล้ายกัน ใน 3 โรงเรียน คือ มีการกำหนดงาน/กิจกรรมตามโครงการต่าง ๆ โรงเรียน
เป็นภาพรวม มีโครงการเกี่ยวกับความปลอดภัย ส่วนใหญ่เป็นโครงการต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนไม่ได้จัดทำแผนรักษาความปลอดภัยเฉพาะ ที่เป็นแผนที่จัดทำขึ้นเพื่อประกัน
ความปลอดภัยเป็นการเฉพาะแยกจากแผนปฏิบัติการด้านอื่น ๆ (ชาญ ขวัญมุข. 2544: 17; อ้างอิง
จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542: 17) สาระสำคัญของแผนรักษาความ
ปลอดภัยในสถานศึกษา จำเป็นต้องมีมาตรการและกิจกรรมเพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดตาม
เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2545 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
2548: 12) ดังนั้น สาระสำคัญของแผนรักษาความปลอดภัยของทั้งสามโรงเรียน จึงขาดสาระสำคัญ
ของแผน ซึ่งทำให้ขาดความชัดเจนในการปฏิบัติ ทั้ง ๆ ที่ทุกโรงเรียนได้มีการศึกษาสภาพทั่วไป มีการ
กำหนดกำหนดมาตรการ กำหนดกิจกรรม กำหนดเวลาและผู้รับผิดชอบ และมีการปฏิบัติอยู่แล้ว แต่
อยู่ในเอกสารหลายส่วน

2. ด้านนโยบายความปลอดภัย พบว่า ทั้งสามโรงเรียนมีนโยบายด้านความปลอดภัย และ
การปฏิบัติตามนโยบายที่คล้ายกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทั้งสามโรงเรียนดำเนินงานตามหนังสือสั่งการ
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้แผนรักษา
ความปลอดภัยของรัฐมากกว่าจัดทำแผนรักษาความปลอดภัยของโรงเรียนเอง (Dorman. 2003: 66)
ผู้บริหารของทั้งสามโรงเรียนเห็นความสำคัญด้านนโยบายความปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ
เออร์รี่ที่ว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยของโรงเรียน (Early. 2004: 4283)
เนื่องจากความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งที่ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน รวมทั้งชุมชน
ควรดูแลเอาใจใส่ (Jones. 2003: 4169) และโรงเรียนก็มีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรมและรับผิดชอบต่อตามกฎหมายเพื่อให้ผู้อยู่ในโรงเรียนรู้สึกปลอดภัย (Varnham. 2005: 320)

3. ด้านมาตรการความปลอดภัย พบว่า ทั้งสามโรงเรียนกำหนดมาตรการความปลอดภัยใน
ภาพรวมที่คล้ายกัน แตกต่างกันบ้างบางส่วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาเห็น
ความสำคัญ ในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักเรียน และถือเป็นความรับผิดชอบต่อหน่วยงานทั้ง
ในด้านกฎหมายและศีลธรรม จึงได้มีการกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัย (สราวุธ ม่วงทอง.

2548: ออนไลน์) แต่ยังพบว่า การกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยในด้านการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุขยังขาดความชัดเจน เป็นมาตรการดูแลความปลอดภัยในภาพรวม ไม่ได้แยกเป็นเรื่อง ๆ จึงไม่มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน ขาดความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตามทั้งสามโรงเรียนมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้แก่ การวิเคราะห์ความเสี่ยง ร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การกำหนดมาตรการนั้นอาจให้นักเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ (Varnham. 2005: 320) ซึ่งถ้าโรงเรียนได้มีการกำหนดมาตรการที่ชัดเจนและเข้มแข็งก็จะเป็นตัวชี้วัดความปลอดภัยที่สำคัญของโรงเรียน (Nickell. 2004: 88)

4. ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย พบว่า ทั้งสามโรงเรียนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัยตามโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน บางกิจกรรมคล้ายกันหรือแตกต่างกันเนื่องจากสภาพของแต่ละโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 12) ส่วนมากเป็นกิจกรรมที่ทำต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โรงเรียนมีการนำผลที่ได้จากการประเมินโครงการเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมมาปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้นในปีต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ เออร์รี่ ที่ว่า การใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสถิติความปลอดภัย แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการจัดการด้านความปลอดภัยมาวิเคราะห์หาสาเหตุของสิ่งที่จะทำให้ไม่ปลอดภัยกับนักเรียน จะช่วยให้โรงเรียนสามารถกำหนดกิจกรรมในเชิงรุกได้ (Early. 2004: 4283)

5. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด พบว่า ครูที่ปรึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ร้อยละ 87.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 10.7 และรับรู้ว่าการดำเนินงาน ร้อยละ 1.5 จะเห็นว่าครูที่ปรึกษาที่รับรู้ว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (กว่าร้อยละ 87.8) สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่พบว่าทั้งสามโรงเรียนมีนโยบาย มาตรการ และกิจกรรมที่กำหนดเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติดอยู่มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารของทั้งสามโรงเรียนมีความคาดหวังในการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก (दनय ศรีวิชัย และคนอื่น ๆ . 2544: บทคัดย่อ) หรืออาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา รุนพี่ที่ติดสารเสพติดบังคับนักเรียนให้เป็นผู้จำหน่าย นักเรียนที่เคยเสพสารเสพติดที่ชักชวนคนอื่นให้ใช้สารเสพติดด้วย ประสิทธิภาพในการใช้สารเสพติดของนักเรียน และชนิดของสารเสพติดที่นักเรียนส่วนมากเริ่มใช้ (นันทินี พันธวงศ์. 2543: บทคัดย่อ) สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่ว่า สารเสพติดที่พบส่วนมากเป็นบุหรี่ และมีนักเรียนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ติด

6. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ พบว่า ครูที่ปรึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ ร้อยละ 76.1 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 20.5 และรับรู้ว่าการไม่มีการดำเนินงาน ร้อยละ 3.4 จะเห็นว่าครูที่ปรึกษาที่รับรู้ว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (กว่าร้อยละ 76.1) สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ที่พบว่าโรงเรียนมีการจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนและประพฤติธรรมที่พึงประสงค์ในการคบเพื่อนต่างเพศ การป้องกันตนเองจากภัยทางเพศ มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่งดงามให้กับนักเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือสถานการณ์เกี่ยวกับภัยทางเพศของแต่ละโรงเรียนคล้ายกัน เพราะเป็นโรงประจำอำเภอ และประจำจังหวัด ปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับภัยทางเพศ ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชน และปัจจัยด้านพฤติกรรมเสี่ยงของตัวนักเรียนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546: 84) และอาจเป็นเพราะทั้งสามโรงเรียน มีนโยบาย มาตรการ และกิจกรรมที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศที่คล้ายกัน สำหรับครูที่ปรึกษาที่รับรู้ว่าการไม่มีการดำเนินงาน หรือไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงานนั้นอาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษาคิดว่า โรงเรียนยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการป้องกันนักเรียนจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศเท่าที่ควร ไม่มีมาตรการที่ชัดเจน หรือครูส่วนใหญ่ไม่ทราบวิธีการป้องกันและช่วยเหลือที่ถูกต้อง (มรกต พุทธศุภะ. 2541: บทคัดย่อ)

7. ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง พบว่า ครูที่ปรึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง ร้อยละ 78.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 16.3 และรับรู้ว่าการไม่มีการดำเนินงาน ร้อยละ 4.9 จะเห็นว่าครูที่ปรึกษาที่รับรู้ว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (กว่าร้อยละ 78.8) สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ที่พบว่าโรงเรียนมีนโยบาย มาตรการ และกิจกรรมที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรงที่คล้ายกัน มีการดำเนินงานที่ชัดเจนเช่น มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และลดความรุนแรง เช่น การสวดมนต์ นั่งสมาธิ การเข้าค่ายธรรมะ เมื่อเกิดเหตุทะเลาะวิวาทในโรงเรียนมีการประสานแจ้งผู้ปกครองให้ทราบ และมีการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับนักเรียนที่ก่อเหตุความรุนแรงในโรงเรียน โดยแจ้งที่ครูที่ปรึกษา หรือฝ่ายปกครอง สอดคล้องกับงานวิจัยของดุชนีย์ ทองเกลี้ยง (2546: บทคัดย่อ) ที่ว่า ครูกว่าร้อยละ 75 ให้ความสำคัญและการปฏิบัติต่อการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน และครูกว่าร้อยละ 50 ที่ให้คะแนนสูงถึงสูงมากต่อความสำคัญของกิจกรรมรายข้อถึง 38 จาก 40 ข้อ สำหรับครูที่ปรึกษาที่รับรู้ว่าการไม่มีการดำเนินงาน หรือไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงานนั้น อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษาคิดว่า โรงเรียนยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอน เรื่อง สิทธิเด็ก และสิทธิมนุษยชน การศึกษาที่ยังไม่สามารถสอน

ให้เด็กแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งด้วยเหตุผล โดยใช้สันติวิธี ครูอาจารย์ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิเด็ก (รณชัย คงสกนธ์. 2548: ออนไลน์)

8. การป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข ครูที่ปรึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานในด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข ร้อยละ 79.8 ไม่แน่ใจว่ามีการดำเนินงาน ร้อยละ 17.9 และรับรู้ว่าจะไม่มีการดำเนินงาน ร้อยละ 2.3 จะเห็นว่าครูที่ปรึกษาที่รับรู้ว่ามี การดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก (กว่าร้อยละ 79.8) สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและสรุปผลการ สัมภาษณ์ผู้บริหาร ที่พบว่าโรงเรียน มีนโยบาย มาตรการ และกิจกรรมที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการ ป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุขที่คล้ายกัน สำหรับครูที่ปรึกษาที่รับรู้ว่าจะไม่มีการดำเนินงาน หรือไม่ แน่ใจว่ามีการดำเนินงานนั้น อาจเป็นเพราะขาดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน หรือปัญหาเกี่ยวกับ อบายมุขของนักเรียนไม่ได้ถูกแยกออกมาเป็นเรื่องเดียว แต่จะอยู่รวมกับปัญหาพฤติกรรมโดยทั่วไป ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้เป็นประโยชน์ใน การทางปฏิบัติ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทางปฏิบัติ

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาขนาด ใหญ่จังหวัดชัยนาทพบผลที่สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. จากการที่พบว่า แผนรักษาความปลอดภัยของทั้ง 3 โรงเรียนเป็นแผนในรูปแบบของแผน รักษาความปลอดภัยในรูปงานหรือโครงการ ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียน ควรทำแผนรักษาความปลอดภัยเฉพาะ ในแผนรักษาความปลอดภัยควรประกอบไปด้วยสาระที่สำคัญ คือ มาตรการและกิจกรรม เพื่อความชัดเจนและความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ในเบื้องต้นควรมีอย่าง น้อย 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพทั่วไป กำหนดมาตรการหลัก กำหนดมาตรการเสริม กำหนด กิจกรรม กำหนดเวลาและผู้รับผิดชอบ

2. จากการที่พบว่าด้านนโยบายความปลอดภัย มาตรการรักษาความปลอดภัย กิจกรรมที่ ส่งเสริมความปลอดภัยของทั้งสามโรงเรียนมีความคล้ายคลึงกันในด้านเนื้อหา ดังนั้นโรงเรียนที่มี ลักษณะของสภาพสถานศึกษาที่ใกล้เคียงกัน ควรร่วมกันจัดทำนโยบายความปลอดภัย มาตรการ รักษาความปลอดภัย และกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัยร่วมกัน โดยแนวทางในการวางแผนรักษา ความปลอดภัย ควรเน้นมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย และกำหนดให้ เป็นมาตรฐาน ทุกโรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้

3. จากการที่พบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ครูที่ปรึกษาที่มีการรับรู้สภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากสารเสพติด ร้อยละ 67.3 มีการจัดอบรมครูให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ร้อยละ 73.6 และ มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด ร้อยละ 78.6 ดังนั้น ผู้บริหาร หัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบ ควรตรวจสอบปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในเรื่อง การวิเคราะห์ความเสี่ยง การจัดอบรมครู การนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานในการป้องกันแก้ไขภัยสารเสพติด ให้ดียิ่งขึ้น

4. จากการที่พบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ ครูที่ปรึกษาที่มีการรับรู้สภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยทางเพศ ร้อยละ 45 มีการประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขภัยทางเพศ ร้อยละ 50.9 และ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ ร้อยละ 53.6 ดังนั้น ผู้บริหาร หัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบ ควรตรวจสอบปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในเรื่อง การวิเคราะห์ความเสี่ยง การประเมินผลกิจกรรม การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ ให้ดียิ่งขึ้น

5. จากการที่พบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง ครูที่ปรึกษาที่มีการรับรู้สภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากความรุนแรง ร้อยละ 48.2 มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่นักเรียนมีการทะเลาะวิวาท ร้อยละ 51.4 และ มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง ร้อยละ 57.3 ดังนั้น ผู้บริหาร หัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบ ควรตรวจสอบปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในเรื่อง การวิเคราะห์ความเสี่ยง มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุ การนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง ให้ดียิ่งขึ้น

6. จากการที่พบว่า สภาพการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข ครูที่ปรึกษาที่มีการรับรู้สภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากอบายมุข ร้อยละ 49.5 มีการจัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขโดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ร้อยละ 60.9 และ มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข ร้อยละ 61.4 ดังนั้น ผู้บริหาร หัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบ ควรตรวจสอบปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในเรื่อง การวิเคราะห์ความเสี่ยง การจัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุข

และการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง ให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ในด้านอื่น เช่น แผนการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุและอุบัติภัยในสถานศึกษา แผนพัฒนาระบบความปลอดภัยของนักเรียน เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของนักเรียนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ต่างกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรม
ในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. 2548.
(2549, 6 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 123 ตอนที่ 1 ก. หน้า 14-15.
- กฎกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548.
(2549, 6 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 123 ตอนที่ 1 ก. หน้า 17-18.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
_____. (2549, 16 มกราคม). คำสั่งที่ ศธ.04009/618 เรื่อง การป้องกันการ
กระทำผิดวินัย เรื่องยาเสพติด การทุจริต และผู้มีอิทธิพล.
- กรมวิชาการ. (2545). การพัฒนาแบบทดสอบ. สืบค้นเมื่อ 18 พฤษภาคม 2549, จาก
<http://yalor.yru.ac.th/~sirichai/4123612/unit4/test-development.html>
- กรรณิการ์ ภูมิรินทร์และคนอื่น ๆ. (2548). มาเพียชาสั้น ในยุคโรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม
2548, จาก http://www.hewhew.com/view_topic2.php?t=79.
- กองบรรณาธิการ. (2546, สิงหาคม). หลักสูตรป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน. สานปฏิรูป. 6(64) :
33.
- กองสวัสดิภาพเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส. (2549). หน้าที่ศูนย์พิทักษ์เด็กและสตรี
กรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2549, จาก
<http://203.155.220.217/office/ccwed/index.html>
- กันทวัลย์ ภูวนันท์. (2543). ผลของการใช้โปรแกรมชุดแนะแนวในการพัฒนาเจตคติต่อการคุกคาม
ทางเพศและความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดชัยมงคล
สังกัดกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยาณมิตร. (2549). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ตอน ๒). สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม
2549, จาก http://www.kalyanamitra.org/daily/data11_47/kampee_24_11_04.html
- เกษม ภูธรรมะ. (2543). การพัฒนาคุณภาพบริการรักษาความปลอดภัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ครูประชาสรรค์. (2547ก). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปี 2547 โรงเรียนครูประชา
สรรค์ . ชัยนาท : งานประกันคุณภาพการศึกษา.

_____. (2547ข). แผนปฏิบัติการประจำปี ปีงบประมาณ 2548. ชัยนาท : ฝ่ายวิชาการและแผนงาน.

_____. (2547ค). รายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2547. ชัยนาท : ฝ่ายปกครอง.

_____. (2548). คู่มือนักเรียนโรงเรียนครูประชาสรรค์ปีการศึกษา 2548. ชัยนาท.

จาตุรนต์ ฉายแสง. (2548). รว.ศธ. แถลงข่าวปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู ผู้บริหาร และสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 29 ธันวาคม 2548, จาก

http://www.moe.go.th/websm/news_sep05/news_sep05014.htm.

จิรวัดณ์ มูลศาสตร์, อินทรา เรืองสิทธิ์ และ รัชนี วีระสุขสวัสดิ์. (2544). พฤติกรรมการใช้สารเสพติดในนักเรียนมัธยม: กรณีศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง จ.อุบลราชธานี.

อุบลราชธานี : โรงพิมพ์สารพัดประโยชน์. สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2549, จาก

<http://www.riclib.nrcet.go.th/>

จิราภรณ์ อำนาจเถลิงศักดิ์. (2540). การศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม.

(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

เจ็ดการ์ตูนอันตราย พบพิรุณกลายเป็นตำราสอนแซ็กส์. (2549, 12 มกราคม). มติชน. หน้า 36.

ซัด แก้วมณี. (2545). สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 3. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2548,

จาก <http://server2.tiac.or.th/thesis/result.asp>.

ชัยนาทพิทยาคม. (2547ก). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม ปีการศึกษา 2547. ชัยนาท : ฝ่ายวิชาการและแผนงาน.

_____. (2547ข). แผนปฏิบัติการประจำปี ปีงบประมาณ 2548. ชัยนาท : ฝ่ายวิชาการและแผนงาน.

_____. (2547ค). รายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2547. ชัยนาท : ฝ่ายปกครอง.

_____. (2548). คู่มือนักเรียนโรงเรียนชัยนาทพิทยาคมปีการศึกษา 2548. ชัยนาท.

ชาญ ขวัญมุข. (2544). การประกันความปลอดภัยแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).

กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.

- ชาติรี หีบคำ. (2543). การดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหาการระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ มณีทอง. (2542). การทำรณรงค์ใน จิตเวชศาสตร์สำหรับประชาชน. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์
दनัย ศรีวิชัยและคนอื่นๆ. (2544). ความคาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษา : องค์ความคิดในการเสริมความเข้มแข็งของสถานศึกษา.
สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2549, จาก <http://www.riclib.nrct.go.th/>
- ดุชนีย์ ทองเกลี้ยง. (2546). สถานการณ์ความรุนแรงและการป้องกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (เวชศาสตร์ป้องกันและสังคม).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ถาวร สุขสำราญ. (2541). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเสพติด ศึกษากรณี
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงสุตา หมื่นไธสง. (2545). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ความรุนแรงและความ
ต้องการของเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ พย.ม. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2549, จาก <http://www.riclib.nrct.go.th/>
- ทิว- สารพัดสื่อลามกกระตุ้นเด็กไอซีที. (2549, 14 กุมภาพันธ์). ไทยรัฐ. หน้า 5.
- นภาพรณ อนุภาณุ. (2540). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียน
ในโรงเรียนอนุบาล. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทพันธ์ ชินล้ำประเสริฐ. (2546). การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสังเคราะห์งานวิจัยด้านความ
รุนแรงในสังคมไทย. สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2549, จาก
<http://www.violence.au.edu/violence.pdf>
- นันท์นิ พันธ์วงศ์. (2543). ปัจจัยการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ถ่ายเอกสาร.

- นิภารัตน์ รื่นสุข. (2546). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการจัดสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลประทีป อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา บุญหนัก. (2547). *การศึกษาและการป้องกันการถูกคุกคามทางเพศ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญสม ปิ่นสุวรรณ. (2546). *สภาพการดำเนินงานและแนวทางแก้ไขต่อสารเสพติดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกลุ่มโรงเรียนคาทอลิก จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจพร ปัญญา. (2549). *ความรุนแรงในครอบครัว*. สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2549, จาก http://www.thaimental.com/article_htdocs/article_detail.asp?number=302
- ประภาพรณ เอี่ยมสุภาสิต. (2548). *การลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยและแนวทางในการพัฒนา*. ราชภัฏกรุงเทพฯ. 12(21) : 204-205.
- ปัญจพล บุญชู. (2549). *การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือรวบรวมข้อมูล*. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2549, จาก <http://classroom.psu.ac.th/users/bpunjapo/520-513/9.htm>
- ปัทมา วรสันต์. (2541). *ประสิทธิผลของโปรแกรมสวัสดิศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านและโรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยดา ละอองปลิว. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมป้องกันการเสพติดยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา วิทิตและคณะ. (2540). *การศึกษาสภาพการใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2548). *เสียง เจ็บ ตาย ชีวิตลูกในรั้วโรงเรียน*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2548, จาก <http://www.Thaihealth.or.th>.

- เผด็จ เปล่งปลั่ง. (2547). *การพัฒนามาตรการความปลอดภัยของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุบลราชธานี)*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรดี ลิ้มปรีดานกร. (2547). *ผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยประยุกต์ใช้การเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อทักษะชีวิตในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรเทพ ศิริวนารังสรรค์และคนอื่นๆ. (2547). *การสำรวจสุขภาพจิตและการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นในสถานศึกษา ปี 2547*. นนทบุรี : สยามอินเตอร์ มาร์เก็ตติ้ง (1996).
- พ่อ แม่ กลุ่ม กระหน่ำวันละ 700 สาย โทร.ปรึกษาปัญหาเรื่องเพศของลูก. (2549, 12 มกราคม). มติชน. หน้า 35.
- ภรณ์ชาย ถาวร. (2546). *การศึกษาปัญหาการดำเนินงานป้องกันสารเสพติดของสถานศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ภาวณีย์ อยู่ประเสริฐ. (2540). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- เมตตาโฮมเพจ. (2549). *หลักสูตรข้อปฏิบัติของคฤหัสถ์ (คิปปิปฏิบัติ)*. สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2549, จาก <http://www.geocities.com/metharung/>
- ยงยุทธ นกใหญ่. (2548). *การศึกษาผลการผสมผสานกิจกรรมคุณภาพ 5 ส และกิจกรรมความปลอดภัย*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุวพร วิศิษฎ์วัฒนกุล. (2547). *การเปรียบเทียบพฤติกรรมความปลอดภัย ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีเพศต่างกัน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รณชัย คงสกนธ์. (2548). *ความรุนแรงในครอบครัว*. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2548, จาก <http://www.nareelux.org/KnowledgeManage/DomesticViolence/3-3Cause.htm>.

- ระพีพัฒน์ ศรีมาลา. (2547). การใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ระวีวรรณ กันวี. (2547). ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและด้านจิตลักษณะที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่นหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2529). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วรวิทย์ วสันตกร. (2547, เมษายน). โรงเรียนวิถีพุทธ. สารานุกรมศึกษาศาสตร์. (32) : 84-87.
- วัลยา ภูมิภักดีพรรณ. (2547). ปฏิบัติการความรุนแรงต่อตัวตนของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิรุช สอนทอง. (2546). สภาพปัญหาการติดยาเสพติดและสารเสพติดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วีรพล เจริญวิศาล. (2544). การก่อการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา อาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารงานยุติธรรม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกริก. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวรรณ สันเจียรกุลและคนอื่น ๆ. (2548). นานาความรู้...สู่การสร้างสิ่งแวดล้อม” อุบัติเหตุในเด็กป้องกันได้...ใส่ใจอีกนิด. สืบค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2548, จาก <http://advisor.anamai.moph.go.th/health46/know8.html>
- ศึกษาธิการไม่ไล่เด็กหัดขี่ ย้ำเด็กมีสิทธิเรียน 12 ปี. (2549, 27 ตุลาคม). เดลินิวส์. หน้า 23.
- ศุภวรรณ ตันตยานนท์. (2549). แนวทางปฏิบัติการจัดเก็บสารเคมีในห้องปฏิบัติการอย่างปลอดภัย. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2549, จาก <http://www.chemistry.sc.chula.ac.th/safety/>.
- ศุภวรรณ ศรีประภา. (2548). การเปรียบเทียบผลของการวางเงื่อนไขกลุ่มกับโปรแกรมการช่วยเหลือตนเอง เพื่อลดพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สราวุธ ม่วงทอง. (2548). *มาตรการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียน*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2548, จาก http://area.obec.go.th/phrael/PS/law_clinic/law12.htm
- สายัณห์ ละออเอี่ยม. (2546, มิถุนายน-ตุลาคม). การศึกษาปัญหาสวัสดิภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12. *วารสารศึกษาศาสตร์*. 15(1) : 73-74.
- สายทิพย์ ทะศร. (2547). *ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนในสังคมไทย : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนโรงเรียนสารวิทยา เขตจตุจักร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ปรัชญา การเมือง และเศรษฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาวดี มั่นจิระ. (2547). *การศึกษาทัศนคติของเด็กรุ่นต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและบทบาทของสถาบันทางสังคมในการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัจนรา เปี่ยมญาติ, ชินนะพงษ์ บำรุงทรัพย์ และวัลย์วิภา บุรุษรัตนพันธุ์. (2545). *ตัวบ่งชี้และพัฒนาการการรับรู้ของเยาวชนไทย เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศในโทรทัศน์*. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. (2548). *ตารางแสดงจำนวนนักเรียน ห้องเรียน รายโรงเรียนสังกัด สพท.ชัยนาท*. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2548, จาก <http://school.obec.go.th/chainat03/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- _____. (2548). *คู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. (2541). *รายงานสัมมนาเรื่อง "การยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี"*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน). (103).
- _____. (2549). *นโยบายและแผนขจัดความรุนแรงต่อเด็กสตรี*. สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2549, จาก <http://203.155.220.217/office/ccwed/page41.html>

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549). *ฐานข้อมูลการวิจัยการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม*. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2549, จาก <http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=4559>
- สำนักงานและวัตถุเสพติด. (2549). สารเสพติด สารความรู้. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2548, จาก <http://www.dmsc.moph.go.th/webroot/drug/info/narcotic.stm>
- แสงดาว วัฒนาสกุลเกียรติ. (2547). *การศึกษาเจตคติและการเปลี่ยนเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนวัยรุ่นโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- หันคาพิทยาคม. (2547ก). *รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี 2548 โรงเรียนหันคาพิทยาคม*. ชัยนาท : ฝ่ายวิชาการและแผนงาน.
- _____. (2547ข). *แผนปฏิบัติการประจำปี ปีงบประมาณ 2548*. ชัยนาท : ฝ่ายวิชาการและแผนงาน.
- _____. (2547ค). *แผนปฏิบัติการประจำปี ปีงบประมาณ 2549*. ชัยนาท : ฝ่ายวิชาการและแผนงาน.
- _____. (2547ง). *รายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2547*. ชัยนาท : ฝ่ายปกครอง.
- _____. (2548). *คู่มือนักเรียนโรงเรียนหันคาพิทยาคมปีการศึกษา 2548*. ชัยนาท.
- หลักธรรมนำชีวิตไส. (2549). อบรมมุข 6. สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2549, จาก http://www.2se-ed.net/nfed/religion/rel03_7.html
- อนาถวัยรุ่นไทยก่อความผิดทางเพศพุ่งกว่า 2 พันคดี. (2549, 2 มกราคม). *ไทยรัฐ*. หน้า 15.
- อรรณณ เอื้อกิจ. (2547). *ผลของการเรียนรู้แบบชิปปาเดลที่มีต่อการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศิลาจารย์พัฒน เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาภรณ์ คงอุไร. (2542). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหลีกเลี่ยงหรือการใช้สารเสพติดของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง*. ลำปาง : วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2549, จาก <http://www.riclib.nrct.go.th/>
- อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์. (2541). *รายงานวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่อง การใช้สื่อเพื่อปรับเปลี่ยนความคิดเห็นและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น : กรณีศึกษาโรงเรียนพณิชยการแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร*. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

- อำนาจ สายฉลาด. (2548). *ศก ตรวจสอบเข้มเรื่องเด็กหนีเรียน และมั่วสุมแหล่งต่าง ๆ*. สืบค้นเมื่อ 26 ธันวาคม 2548, จาก http://www.moe.go.th/webpr/news_day/m122048/edu5.html.
- Alke, Harriett Elizabeth. (2004, April). School safety patrol teacher supervisors as risk managers. *Dissertation Abstracts International*. 42(2): 397.
- Brugman, Barbara Z. (2004, March). Development of a preventative violence training model for high school employees in the School District of Osceola County (Florida). *Dissertation Abstracts International*. 65(9): 3340.
- Celaya, Jesus Raul. (2003, November). Students' and parents' understandings of school safety in relationship to emergency crises. *Dissertation Abstracts International*. 64(5): 1471.
- Coote- Solex, Ellen W. (2004, August). A case study of organizational health, school safety and security, and the role of the middle school principal in 21st century schools. *Dissertation Abstracts International*. 65(2): 359.
- Dorman, Sally Anne. (2004, July). How prepared are our schools for an emergency? A survey of school emergency response plans. *Dissertation Abstracts International*. 65(1): 66.
- Early, Marguerite Rose Walker. (2004, June). Perceptions of Alabama middle-level principals regarding the safety of the schools they administer. *Dissertation Abstracts International*. 64(12): 4283.
- Gibson, Wilma A. (2004, April). Elementary and middle school teacher' perceptions of bullying. *Dissertation Abstracts international*. 64(10): 3550.
- Jaworowski, Harriet Ling. (2003, August). The relationship of organizational health and school safety to student achievement. *Dissertation Abstracts International*. 64(2): 352.
- Jones, Rochelle Robinson. (2003, June). A case study of urban middle school security guards, perceptions of their roles. *Dissertation Abstracts International*. 63(12): 4169.
- Josephson Institute of Ethics. (2001). *Report Card on the Ethics of American Youth 2000*. Retrieved January 19, 2005, from [http:// www.charactercounts.org](http://www.charactercounts.org).

- Laxton, Travis Clark. (2006,January). Refining the construct of school safety: An exploration of correlates and construct validity of school safety measures. *Dissertation Abstracts International*. 66(7): 2491.
- Nansel,T.;et al. (2001,April 25). *Bullying Behaviors Among US Youth : Prevalence and Association With Psychosocial Adjustment*. Retrieved January 19,2005, from <http://www.nssc1.org>.
- National Center for Student Aspirations. (2001). *The Students Speak Survey*. Retrieved January 19,2005,from [http:// www.studentaspirations.org/Student/SSS_Data/SSSD_Belonging.html](http://www.studentaspirations.org/Student/SSS_Data/SSSD_Belonging.html).
- Nickell, Linda K. (2005, July). Development of a single-form school safety survey for early adolescents and adults. *Dissertation Abstracts International*. 66(1): 88.
- Spears, Beverly Ann. (2004, December). Implications of a relationship-focused intervention targeting aggression, violence and resilience among middle school adolescents. *Dissertation Abstracts International*. 65(6): 2365.
- Varnham, Sally Elizabeth Anne. (2005, July). School safety and student's rights : Inaction, reaction and proaction. *Dissertation Abstracts International*. 66(1): 320.
- Ziegler, William T. (2005, December). A case study on the Pottstown School District's school safety program: A proaction approach to school safety for principals (Pennsylvania). *Dissertation Abstracts International*. 66(6): 2064.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญและขอความความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ข.

แบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา
เรื่อง แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

โปรดพิจารณาข้อความในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งจะใช้ในการเก็บข้อมูลตาม
ความมุ่งหมายของการวิจัย และโปรดให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงประเด็นในข้อความ
ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ของผู้บริหาร

1. ตำแหน่ง

☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา	☐ รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการศึกษา
(ฝ่ายปกครองเดิม)
☐ หัวหน้างานแผนงานและงบประมาณ	☐ หัวหน้างานปกครอง

2. วุฒิการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก

3. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนปัจจุบัน ปี

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เรื่อง แผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

ด้านนโยบายรักษาความปลอดภัย

1. โรงเรียนกำหนดนโยบายในการรักษาความปลอดภัยอย่างไร (เช่น ใช้นโยบายด้านความปลอดภัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางในการกำหนด หรือ กำหนดนโยบายของโรงเรียนเอง, การพัฒนานโยบาย, รายละเอียดของนโยบาย)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. โรงเรียนวิเคราะห์สภาพของสถานศึกษา ชุมชน ความเข้มแข็งของเครือข่ายเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกิดจากภัยสารเสพติด ภัยทางเพศ ภัยจากความรุนแรง และภัยจากอบายมุขอย่างไร (มีการจัดลำดับความเสี่ยงของการเกิดภัยที่น่าเป็นห่วงของสถานศึกษาจากมากไปหาน้อยหรือไม่ อย่างไร)

.....

.....

.....

.....

3. โรงเรียนมีโครงสร้างระบบรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างไร (เช่น แผนผัง, คำสั่งมอบหมายงาน , การแนะแนว, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย

1. โรงเรียนได้กำหนดมาตรการหลัก และมาตรการเสริมอะไรบ้างในการป้องกันและแก้ไขภัยต่อไปนี้

- 1.1 ภัยสารเสพติด (การใช้สารเสพติดของนักเรียนเช่น บุหรี่,สุรา,ยาบ้า เป็นต้น)
มาตรการในการป้องกัน

.....

.....

.....

- มาตรการในการแก้ไข

.....

.....

.....

1.2 ภัยทางเพศ (การล่วงละเมิดทางเพศ,การคุกคามทางเพศ,พฤติกรรมชั่วสาวของนักเรียน)

มาตรการในการป้องกัน

.....

.....

.....

มาตรการในการแก้ไข

.....

.....

.....

1.3 ภัยจากความรุนแรง (การล่วงละเมิดทางร่างกาย, การบังคับ,ข่มขู่,การกลั่นแกล้ง,รังแก ,การทะเลาะวิวาท,การทำลายทรัพย์สิน)

มาตรการในการป้องกัน

.....

.....

.....

มาตรการในการแก้ไข

.....

.....

.....

1.4 ภัยจากอบายมุข (การมั่วสุม,เล่นการพนัน,เล่นเกมส์)

มาตรการในการป้องกัน

.....

.....

.....

มาตรการในการแก้ไข

.....

.....

.....

ด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย

1. โรงเรียนมีโครงการและกิจกรรมอะไรบ้างเกี่ยวกับ

1.1 การป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด (การใช้สารเสพติดของนักเรียนเช่น บุหรี่, สุรา, ยาบ้า เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 การป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ (การล่วงละเมิดทางเพศ, การคุกคามทางเพศ, พฤติกรรมชั่วสาวของนักเรียน)

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 การป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง (การล่วงละเมิดทางร่างกาย, การบังคับ, ฆ่า, การกลั่นแกล้ง, รั้งแก, การทะเลาะวิวาท, การทำลายทรัพย์สิน)

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 การป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข (การมั่วสุม, เล่นการพนัน, เล่นเกมส์)

.....

.....

.....

.....

.....

2. โรงเรียนมีปัญหามั่วสุมอะไรบ้างในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัยในแต่ละด้าน

ภัยสารเสพติด

.....

.....

.....

ภัยทางเพศ

.....

.....

.....

ภัยจากความรุนแรง

.....

.....

.....

ภัยจากอบายมุข

.....

.....

.....

3. โรงเรียนได้มีการประเมินผลของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไร (เช่น กำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมิน วิธีการประเมิน ผลของการประเมิน การนำผลการประเมินไปใช้)

.....

.....

.....

**แบบสำรวจสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย
ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท**

คำชี้แจง

1. แบบสำรวจฉบับนี้ ต้องการสำรวจสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย
ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท
2. แบบสำรวจ มี 2 ตอน
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ
ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา
ขนาดใหญ่ จังหวัดชัยนาท 4 ด้าน
 - การป้องกันและแก้ไขภัยจากสารเสพติด
 - การป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ
 - การป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง
 - การป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง : ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. วุฒิการศึกษา

☐ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี โปรดระบุชื่อวุฒิ

สาขาวิชา / วิชาเอก

☐ปริญญาโท โปรดระบุชื่อวุฒิ สาขาวิชา.....

3. ประสบการณ์ในการทำงาน ปี (เศษของปีที่เท่ากับหรือมากกว่า 6 เดือนโปรดนับเป็น 1 ปี)

4. โรงเรียน

☐ ชัยนาทพิทยาคม

☐ ครูประชาสรรค์

☐ หันคาพิทยาคม

ตอนที่ 2 สํารวจสภาพของการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ขนาดใหญ่จังหวัดชัยนาท

คำชี้แจงโปรดพิจารณาข้อความเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัยต่อไปนี้ว่า
มีการดำเนินงานในโรงเรียนของท่านหรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพการดำเนินงาน
หลังข้อความดังกล่าว

ข้อ	การดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย	สภาพการดำเนินงาน		
		มี	ไม่แน่ใจ	ไม่มี
1	การป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติด มีการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขภัยสารเสพติดสอดคล้องกับ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน			
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัย สารเสพติดในโรงเรียน			
3	มีการกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนในการป้องกัน และแก้ไขภัยสารเสพติด			
4	มีการกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติในการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขภัยสารเสพติด			
5	มีการแจ้งนโยบายและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขภัย สารเสพติดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ			
6	มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากสารเสพติด			
7	มีการประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไขภัยสารเสพติด			
8	มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน และแก้ไขภัยสารเสพติด			
9	มีการร่วมกับหน่วยงานราชการอื่น เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล จัดอบรมนักเรียนเกี่ยวกับภัยของสารเสพติด			
10	มีการพานักเรียนไปดูสถานที่บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด			
11	มีการกำกับติดตามให้ครูสอดแทรกเนื้อหาเรื่องสารเสพติดใน การสอนตามความเหมาะสม			

ข้อ	การดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย	สภาพการดำเนินงาน		
		มี	ไม่แน่ใจ	ไม่มี
12	มีการดำเนินการกับนักเรียนที่ติดสารเสพติดตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ			
13	มีการขอความร่วมมือและทำความเข้าใจกับครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขภัยสารเสพติด			
14	มีการจัดอบรมครูให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด			
15	มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียน			
16	มีการจัดนิทรรศการ ป้ายความรู้ ข่าวสาร เกี่ยวกับเรื่องสารเสพติดในโรงเรียน			
17	มีการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ เพื่อต่อต้านสารเสพติดในโรงเรียน			
18	มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตโดยสร้างความตระหนัก เพื่อให้เห็นคุณค่าแห่งตน เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน			
19	มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง ร่วมกันส่งเสริมหรือแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน และลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น			
20	มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างการยอมรับทางสังคม เช่น โครงการ TO BE NUMBER ONE เวทีคนเก่ง อย. น้อย			
21	มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้นักเรียนเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันภัยจากสารเสพติด			
22	มีการจัดตั้งกลุ่มเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเกี่ยวกับสารเสพติดโดยเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน			
23	มีการตรวจสอบสวาระนักเรียนกลุ่มเสี่ยง			

ข้อ	การดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย	สภาพการดำเนินงาน		
		มี	ไม่แน่ใจ	ไม่มี
1	การป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศ			
2	มีการกำหนดกฎระเบียบและแนวปฏิบัติ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยทางเพศในโรงเรียน			
3	มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยทางเพศ			
4	มีการประเมินผลกระทบต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขภัยทางเพศ			
5	มีการจัดโครงการและกิจกรรม เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการคบเพื่อนต่างเพศ			
6	มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยม ปูปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามให้กับนักเรียนเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม			
7	มีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดโปร่ง ไม่มีมุมอับ เพื่อป้องกันพฤติกรรมในทางที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน			
8	มีการประสานงานกับผู้ปกครองในการรับทราบและร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม			
9	มีการกำหนดการเปิด ปิดอาคารเรียนตามเวลาที่กำหนด			
10	มีการให้ความรู้กับนักเรียน ในเรื่องการป้องกันตนเองจากภัยทางเพศ			
11	มีการให้ความรู้กับนักเรียนในเรื่องสิทธิอันชอบธรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยจากภัยทางเพศที่นักเรียนพึงได้รับ			
12	มีการควบคุมนักเรียนไม่ให้นำสื่อลามก อનાจาร เข้ามาในสถานศึกษา			
13	มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญ หรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษามาให้ความรู้แก่นักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนหญิง			

ข้อ	การดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย	สภาพการดำเนินงาน		
		มี	ไม่แน่ใจ	ไม่มี
14	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เช่น การให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์และการป้องกันโรคเอดส์ เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิต			
15	มีการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนในการช่วยดูแล แจ้งเบาะแสนักเรียนที่มีพฤติกรรมชู้สาว			
16	มีทีมงานดูแลและแก้ปัญหาเกี่ยวกับปัญหาชู้สาวของนักเรียน โดยเฉพาะ			
17	มีการอบรมให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาและภัยทางเพศในชั่วโมง โฮมรูมโดยครูที่ปรึกษา			
1	การป้องกันและแก้ไขภัยจากความรุนแรง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงในโรงเรียน			
2	มีการกำหนดนโยบายและมาตรการในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาความรุนแรง			
3	มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากความรุนแรง			
4	มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน และแก้ไขภัยจากความรุนแรง			
5	มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่นักเรียนมีการ ทะเลาะวิวาท			
6	เมื่อเกิดเหตุทะเลาะวิวาทในโรงเรียนมีการประสานแจ้ง ผู้ปกครองให้ทราบ			
7	มีการสำรวจ และตรวจตราบริเวณโรงเรียนและสถานที่บาง แห่งนอกโรงเรียน เพื่อหาพื้นที่ล่อแหลมต่อการก่อเหตุก่อกวน แก๊งค์รังแกและการใช้ความรุนแรง			
8	มีการจัดให้มีครูเวรรับผิดชอบดูแลอาคารสถานที่ เป็นหูเป็น ตา สอดส่องดูแลเอาใจใส่นักเรียนช่วงก่อนเข้าเรียน พัก กลางวัน ช่วงเปลี่ยนคาบ และหลังเลิกเรียน			

ข้อ	การดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย	สภาพการดำเนินงาน		
		มี	ไม่แน่ใจ	ไม่มี
9	มีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นการควบคุมหรือลดพฤติกรรมความรุนแรง			
10	มีการจัดนักเรียนเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อแจ้งข้อมูลให้ฝ่ายปกครองทราบ			
11	มีการขอความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดูแลความเรียบร้อยบริเวณโรงเรียนและจุดเสี่ยง			
12	มีการควบคุมการเข้าออกบริเวณโรงเรียนของบุคคลภายนอก			
13	มีการใช้ยามรักษาความปลอดภัยในการดูแลความเรียบร้อยของบุคคลที่เข้ามาติดต่อกับโรงเรียน และควบคุมการเข้าออกของนักเรียน			
14	มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และลดความรุนแรง เช่น การสวดมนต์ นั่งสมาธิ การเข้าค่ายธรรมะ			
15	มีการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับนักเรียนที่ก่อเหตุความรุนแรงในโรงเรียน โดยแจ้งที่ครูที่ปรึกษา หรือฝ่ายปกครอง			
16	มีการเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยงแล้วสืบหานักเรียนที่ก่อเหตุรุนแรงเพื่อแก้ไข ระวังพฤติกรรมความรุนแรง			
17	มีคู่มือนักเรียนที่ระบุแนวทางในการประพฤติ ปฏิบัติตนของนักเรียน พร้อมทั้งการลงโทษนักเรียนเมื่อกระทำผิด			
18	มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ในการระงับเหตุความรุนแรงที่เกิดขึ้น			
1	การป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข			
2	มีการกำหนดกฎระเบียบและแนวปฏิบัติ ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข			
3	มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของการเกิดภัยจากอบายมุข			
4	มีการประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขภัยจากอบายมุข			

ข้อ	การดำเนินงานตามแผนรักษาความปลอดภัย	สภาพการดำเนินงาน		
		มี	ไม่แน่ใจ	ไม่มี
5	มีการนิเทศและแนะแนวทางการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขภัยจากอบายมุข			
6	มีการกำหนดให้สถานศึกษา เป็นเขตปลอดอบายมุขทุกประเภท			
7	มีการจัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาโรงเรียนของนักเรียนให้เป็นปัจจุบันเพื่อป้องกันการหนีเรียน			
8	มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และความตระหนักในโทษภัยและปัญหา แหล่งอบายมุข ที่มีผลกระทบต่อการเรียนและความเป็นอยู่ของนักเรียน			
9	มีการมอบหมายหน้าที่ครูที่ปรึกษา ติดตามสอดส่อง ดูแลพฤติกรรมของ นักเรียนในกลุ่มที่มีปัญหาและกลุ่มเสี่ยง ที่ต้องรีบดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม			
10	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามความสนใจเพื่อให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์			
11	มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองช่วยกวดขัน ดูแลบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข			
12	มีการขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชนในการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่นักเรียนไปมั่วสุมเพื่อการติดตามดูแลป้องกัน			
13	มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่อาจเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เพื่อสืบหาข้อเท็จจริงและหาทางแก้ไข			
14	มีการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ดีให้เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม			
15	มีการจัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขโดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบ			

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางวรรณช อยู่เล่ห์
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 30 พฤศจิกายน 2515
สถานที่เกิด	เลขที่ 111/2 ต. หางน้ำสาคร อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 134/27 ถ.พรหมประเสริฐ ต.บ้านกล้วย อ.เมือง จ. ชัยนาท 17000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู อันดับ คศ.2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม อ.เมือง จ.ชัยนาท
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2530	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสาครพิทยาคม อ. มโนรมย์ จ.ชัยนาท
พ.ศ. 2533	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม อ. เมือง จ. ชัยนาท
พ.ศ. 2537	ครุศาสตรบัณฑิต (คป.) สาขาการสอนมัธยม วิชาเอก คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ทั่วไป จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ